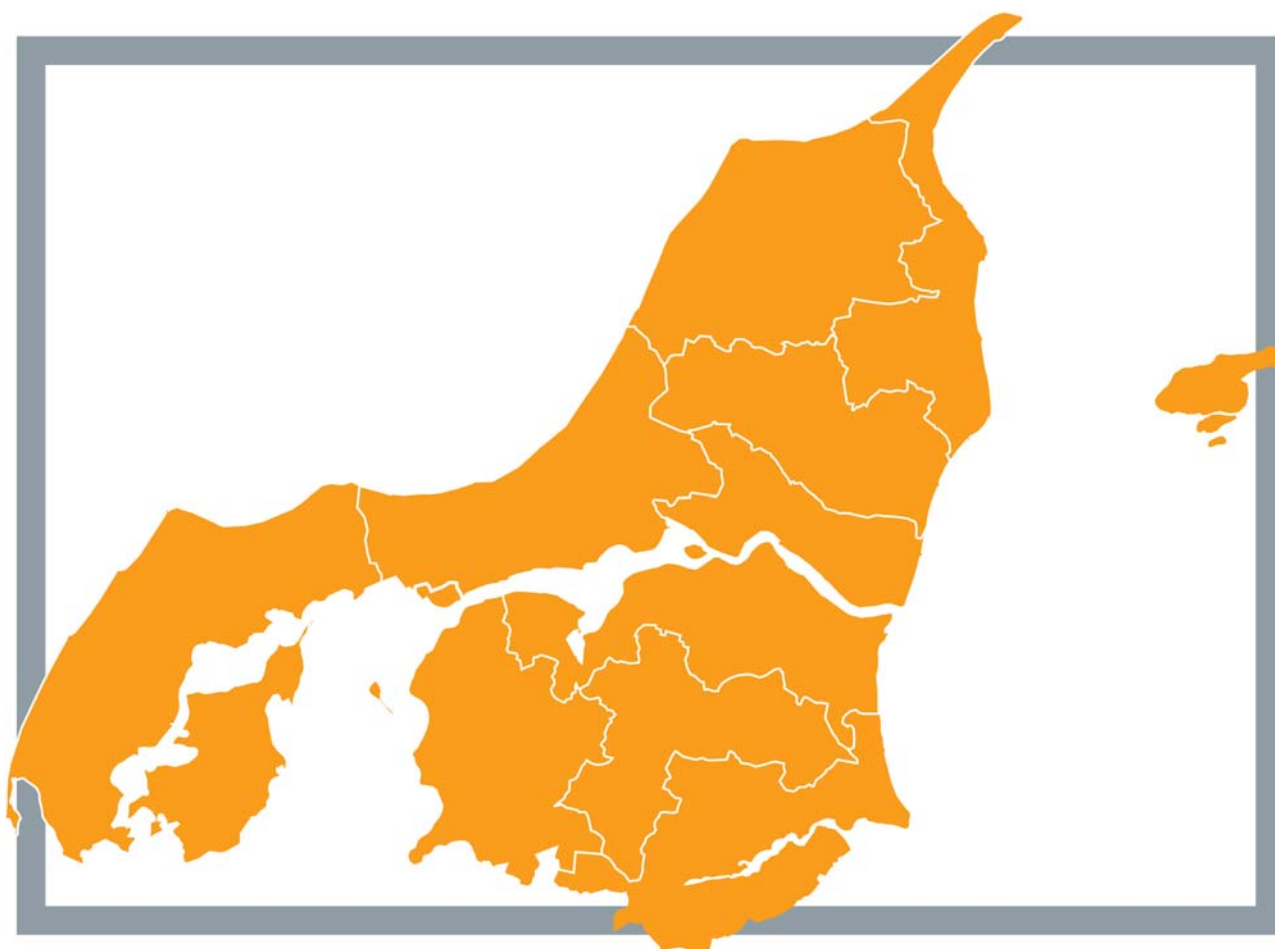
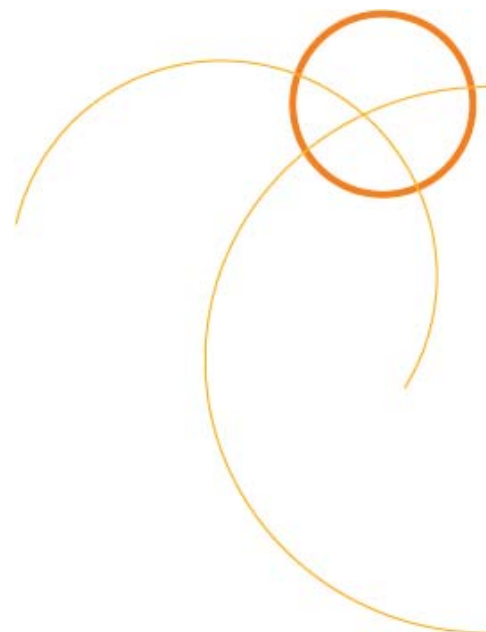

Analyserapport 2010

**BESKÆFTIGELSESGENREGION
NORDJYLLAND**

Januar 2010

**BESKÆFTIGELSESRÅDET
NORDJYLLAND**

Indholdsfortegnelse

1: Indledning.....	3
2: Udfordringer og muligheder	4
3: Udfordringer, der knytter sig til udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked	9
3.1: Udviklingen på arbejdsmarkedet – en sammenfatning.....	9
3.2: Befolkning	12
3.3: Arbejdsstyrken	18
3.4: Beskæftigelsesudviklingen i hovedtræk.....	24
3.5: Ledigheden	30
3.6: Udviklingen i regionens uddannelsesniveau	39
3.7: Behovet for kvalificeret arbejdskraft på kort og lang sigt.....	44
3.8: Efterspørgslen efter arbejdskraft - Job i Jobnet.....	51
3.9: Det kønsopdelte arbejdsmarked.....	56
3.10: Pendling.....	59
4: Udfordringer, der knytter sig til udbuddet af arbejdskraft.....	63
4.1: Udbuddet af arbejdskraft – en sammenfatning.....	63
4.2: Oversigt over udbuddet af arbejdskraft opdelt på forsørgelsestyper.....	65
4.3: Arbejdskraftreserven – ministerens mål 1	82
4.4: Sygedagpengeforløb over 26 uger – ministerens mål 2.....	87
4.5: De unge – ministerens mål 3	92
4.6: På kanten af arbejdsmarkedet – et landsdækkende fokusområde	100
4.7: Personer med anden herkomst end dansk.....	105
4.8: Personer med nedsat arbejdsevne.....	109

1: Indledning

Det regionale Beskæftigelsesråd skal én gang om året udarbejde en analyserapport. Analyserapport 2010 har fokus på udfordringerne på det nordjyske arbejdsmarked. Den indeholder en status og prognoser for udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked. Endvidere indeholder rapporten en analyse af udbuddet af arbejdskraft. Analyserapport 2010 belyser og underbygger på den baggrund de kommende års udfordringer på beskæftigelsesområdet.

I det seneste år er ledigheden steget kraftigt, og Beskæftigelsesregionens prognoser peger på et fortsat fald i beskæftigelsen og en fortsat stigende ledighed. Dette er en udfordring på det korte sigt. Men fremskrivninger af befolkningen peger på en faldende arbejdsstyrke. Det er derfor vurderingen, at den største udfordring i de kommende år fortsat er at sikre et tilstrækkeligt stort udbud af arbejdskraft - vel at mærke med de kompetencer, som virksomhederne efterspørger.

Analyserapport 2010 er for det første grundlaget for Beskæftigelsesrådet Nordjyllands anbefalinger til Beskæftigelsesministeren vedrørende indsatsområder og mål for 2011. For det andet skal analyserapporten være inspiration for jobcentre og de lokale beskæftigelsesråd i forbindelse med udarbejdelsen af beskæftigelsesplanerne for 2011. De udfordringer, som analyserapporten peger på, vil desuden være et tema på den beskæftigelsespolitiske konference, som Beskæftigelsesrådet Nordjylland og Beskæftigelsesregion Nordjylland afholder den 26. april 2010. Endelig er det ønsket, at analyserapporten også bidrager med nyttig viden til de andre aktører på det beskæftigelsespolitiske område.

Analyserapporten er opdelt i 3 overordnede afsnit. I afsnit 2 opridses de beskæftigelsespolitiske udfordringer og fokusområder set med nordjyske briller. I afsnit 3 sættes fokus på de store linjer i udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked. Her ses der blandt andet nærmere på udviklingen i befolkningen, arbejdsstyrken, beskæftigelsen og befolkningens uddannelsesniveau. I afsnit 4 belyses potentialet for at øge udbuddet af arbejdskraft.

Rapporten er bygget op som et opslagsværk. Inden for hvert tema er der en sammenfatning af de centrale udfordringer, og der er en opgørelse, som summarisk viser situationen opdelt på de 11 nordjyske kommuner. I 'TAL OM' på Beskæftigelsesregionens hjemmeside kan der findes mere detaljeret statistik om arbejdsmarkedet i de enkelte kommuner. Endvidere henvises der i analyserapporten til diverse supplerende materiale.

Det er håbet, at analyserne af de beskæftigelsespolitiske problemstillinger og udfordringer kan bidrage til det gode samarbejde mellem jobcentre og de lokale beskæftigelsesråd på den ene side og Beskæftigelsesregionen og Beskæftigelsesrådet Nordjylland på den anden side. Det er også håbet, at analyserapporten vil være et bidrag til samarbejdet mellem de erhvervspolitiske, uddannelsespolitiske, socialpolitiske og beskæftigelsespolitiske aktører i Nordjylland.

God læselyst

2: Udfordringer og muligheder på det nordjyske arbejdsmarked

Fokus i analyserapporten er udfordringerne på det nordjyske arbejdsmarked i 2010 og 2011 og dermed udfordringerne for Beskæftigelsesregionens og jobcentrenes beskæftigelsesindsats. Analysen af disse udfordringer er struktureret i to dele. For det første en analyse af de store linjer i udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked, og de udfordringer, der udspringer heraf. For det andet en analyse af udbuddet af arbejdskraft og dermed potentialet for at øge arbejdsstyrken samt de udfordringer, der knytter sig til at få flere i gang på arbejdsmarkedet.

I dette afsnit er der fokus på de store linjer og de overordnede udfordringer, som analyserne rejser.

Udfordringer der knytter sig udviklingen på arbejdsmarkedet og efterspørgslen

Der er to grundlæggende udfordringer, som sætter retningen for strategier og indsatser i de kommende år. På det korte sigt er hovedudfordringen, at ledigheden er kraftigt stigende, mens hovedudfordringen på det lange sigt er, at arbejdsstyrken er faldende, og inden for en overskuelig periode må det forventes, at der vil blive mangel på kvalificeret arbejdskraft. Strategier og indsatser skal tage højde for begge disse udfordringer, hvis det skal lykkes at sikre vækst og fremgang på det nordjyske arbejdsmarked.

Befolkningen bliver ældre. og arbejdsstyrken falder

Befolkningen i den erhvervsaktive alder er faldende, og frem mod 2030 vil der i Nordjylland blive et kraftigt fald i antal personer i alderen 16-64 år. Denne demografiske udvikling er en af de to hovedudfordringer for beskæftigelsesindsatsen. Konsekvensen af denne udvikling er, at arbejdsstyrken er faldende, og en fremskrivning viser, at vi kan forvente et betragteligt fald i arbejdsstyrken i årene fremover. Derfor må vi inden for de næste 10 år forvente, at der vil blive en alvorlig mangel på arbejdskraft, fordi det samlede udbud af arbejdskraft er blevet for lavt i forhold til efterspørgslen.

Samlet har der været et fald i arbejdsstyrken i de seneste 10 år, men denne udvikling dækker over, at der har været et fald i antal personer med dansk herkomst, mens der har været en markant stigning i antal personer i arbejdsstyrken med anden herkomst end dansk. Det er derfor helt centralt, at beskæftigelsesindsatsen understøtter, at udbuddet af arbejdskraft både med dansk og anden herkomst øges

Udsigt til faldende beskæftigelse og strukturelle ændringer på arbejdsmarkedet

Der har været en lille stigning i beskæftigelsen fra 2007 til 2008, men i kølvandet af finanskrisen er det forventningen, at beskæftigelsen er faldet markant fra 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009, og at der igen i 2010 vil være et stort fald i beskæftigelsen – et fald på knap 10.000 fra 4. kvartal 2009 til 4. kvartal 2010. Også i 2011 forventes der et lille fald i beskæftigelsen.

I lyset af konjunkturtilbagegangen og den internationale konkurrence stiller dette store krav til omstillingsevnen på det nordjyske arbejdsmarked. Den nordjyske erhvervsstruktur er præget af en relativt stor andel beskæftigede inden for landbrug og fiskeri, industrien samt bygge og anlæg. Udviklingen i blandt andet varslingsager og i ledigheden giver et billede af, at det især er disse områder der rammes af krisen. Samtidig er det vurderingen, at mange af jobbene inden for disse brancher vil blive rationaliseret væk eller flyttet til udlandet.

Alderssammensætningen blandt de beskæftigede sætter yderligere fokus på risikoen for mangel på kvalificeret arbejdskraft inden for en kort årrække. 30 % af de beskæftigede er over 49 år. Især står den offentlige sektor over for en stor udfordring. Her er der i Nordjylland 36.000 ansatte som er fyldt 50 år. Også en række andre brancher bør allerede nu gøre sig overvejelser om, hvordan de sikrer tilstrækkelig arbejdskraft inden for en kort årrække.

Ledigheden vil fortsat stige

Siden midten af 2008 er ledigheden steget kraftigt. Der er tale om en stor stigning, men niveauet er dog ikke så alarmerende - historisk set. Den seneste udvikling har imidlertid medført væsentlige ændringer i ledighedens sammensætning. Mændenes ledighed er steget mere end kvindernes, og som konsekvens heraf er mændenes ledighed meget højere end kvindernes. Ledigheden for de unge er fordoblet, men det er aldersgruppen 30-49 år, der har haft den største ledighedsstigning. Stigningen har endelig især ramt de ikke faglærte og personer, der arbejder inden for industrien samt bygge og anlæg.

Prognosen for ledigheden viser, at der også i 2010 må forventes en kraftig stigning i ledigheden. Fra 4. kvartal 2009 til 4. kvartal 2010 forventes en stigning i ledigheden på 19,6 % - for såvel ledige som aktiverede.

Samlet set er det en central udfordring for beskæftigelsesindsatsen at understøtte, at de ledige er aktivt arbejdssøgende og fastholder en tilknytning til arbejdsmarkedet. Inden for gruppen af ledige vil mændene, blandt andet de unge samt de ikke faglærte udgøre en særlig udfordring.

Kompetenceudvikling er forudsætningen for fortsat vækst på det nordjyske arbejdsmarked.

Statistikken taler sit tydelige sprog. Jo mere uddannelse en person har, jo tættere tilknytning har personen til arbejdsmarkedet. Og kravene til arbejdskraftens kompetencer er stigende. Derfor er det en udfordring, at hver tredje person i alderen 16-66 år ikke har en kompetencegivende uddannelse. Det ser lidt bedre ud for de unge, men der er stadig 20 % i alderen 25-29 år, der kun har grundskolen som højeste uddannelsesniveau. Hvis de nordjyske virksomheder fremover fortsat skal være konkurrencedygtige og skabe arbejdspladser, er det nødvendigt, at flere nordjyder får en kompetencegivende uddannelse. I denne forbindelse er det en særlig udfordring at have fokus på, at frafaldet på især ungdomsuddannelserne mindskes.

Det er dog væsentligt at være opmærksom på, at det for de ledige er vigtigt at styrke kompetencerne i tilknytning til en konkret arbejdsplads. Løntilskud og praktik er derfor centrale redskaber i beskæftigelsesindsatsen.

Kravene til arbejdskraftens kompetencer stiger.

Selvom virksomhederne i 2009 ikke har haft så store problemer med at rekruttere arbejdskraft som i de seneste år, og selvom denne situation må forventes at fortsætte i 2010, er det vigtigt fortsat at have fokus på, at befolkningen har de kompetencer som virksomhederne efterspørger. Udviklingen peger på en række konkrete udfordringer. For det første er den aktuelle mangel på arbejdskraft koncentreret inden for højt specialiserede områder. For det andet omfatter områder med gode beskæftigelsesområder job, som kræver konkrete uddannelser. Og for det tredje ses det, at det er de ikke faglærte job, som nedlægges, og det er sandsynligt, at disse job ikke vil blive oprettet igen. Fremover vil niveauet for hvilke kompetencer, der kræves, stige inden for alle fagområder, og arbejdskraften må indstille sig på at indgå i en stadig opkvalificeringsproces.

Kønsopdelingen skal modvirkes for at sikre balance på arbejdsmarkedet

Kønsopdelingen på arbejdsmarkedet, det forhold at en række brancher hovedsagelig beskæftiger det ene køn, medfører, at arbejdsmarkedet bliver stift og ufleksibelt, og risikoen for flaskehalse øges. Det kan endvidere konstateres, at der er en skæv kønsfordeling i mange af de fag, hvor der bliver behov for en væsentlig tilgang af arbejdskraft i de kommende år, fordi relativt mange af de beskæftigede nærmer sig efterløns- og pensionsalderen. Det er derfor en udfordring for beskæftigelsesindsatsen at nedbryde kønsopdelingen på arbejdsmarkedet for at sikre, at fag og brancher fremover har adgang til den nødvendige arbejdskraft.

Geografisk mobilitet er med til at sikre balancen på arbejdsmarkedet

Pendling har stor betydning for arbejdsmarkedet. Den er med til at reducere ubalancer på arbejdsmarkedet som flaskehalse, og pendling er derfor med til at understøtte en positiv beskæftigelsesudvikling. Nordjyderne pendler mere og længere end tidligere, og det er en udfordring at understøtte viljen til og muligheden for den geografiske mobilitet.

Udfordringer der knytter sig til udbuddet af arbejdskraft

Hvordan ser det aktuelle udbud af arbejdskraft ud, og kan disse personer imødekomme de behov, som virksomhederne har for arbejdskraft på kort og lang sigt? Dette er ét af de centrale spørgsmål for den beskæftigelsespolitiske indsats. Målet for indsatsen er, at få de ledige i job hurtigst muligt. Det gælder for dem, der umiddelbart kan komme i job, og for dem der har brug for at få styrket kompetencerne, før de kan bestride et ordinært job. Det gælder også personer med nedsat arbejdsevne, som med brug af støtte kan udfylde en plads, og personer, som har en række problemer, der skal tages hånd om, før en plads på arbejdsmarkedet er mulig. Målet er først og fremmest begrundet i, at der er behov for arbejdskraft, men det er også begrundet i, at det for det enkelte menneske er vigtigt at udfylde en plads på arbejdsmarkedet og bidrage til samfundet.

Det aktuelle udbud af arbejdskraft

I perioden det rullende år fra 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 modtog knap 67.000 fuldtidspersoner i Nordjylland en offentlig forsørgelsesydelse eller var i støttet beskæftigelse. Det svarer til 17,4 % af den 16-66 årige befolkning. I Nordjylland er der en særlig udfordring i forhold til personer på dagpenge, sygedagpenge, ledighedsydelse, i fleksjob og på førtidspension, fordi disse grupper udgør en større andel af befolkningen end på landsplan. Heraf udgør personer på førtidspension en særlig udfordring. Der er tale om personer på en varig overførselsindkomst, og denne gruppe udgør både en større andel af befolkningen, og der har været en større stigning end på landsplan.

Arbejdskraftreserven er stigende

Udviklingen i arbejdskraftreserven afspejler ledighedsudviklingen, og det er vigtigt at begrænse stigningen så meget som muligt og dermed understøtte, at de ledige fastholder tilknytningen til arbejdsmarkedet. Stigningen har i særlig grad ramt mandlige dagpengemodtagere i alderen 30-49 år, og en stor del af disse kommer fra job på det private arbejdsmarked, job som ikke nødvendigvis vil blive genoprettet, når konjunkturerne vender. Men også de unge, såvel mænd som kvinder, er ramt af ledighedsstigningen. Blandt kontant- og starthjælpsmodtagerne er der endvidere en gruppe helt unge kvinder uden kompetencegivende uddannelse. Udfordringen er at understøtte, at de ledige fastholder tilknytningen til arbejdsmarkedet gennem intensiv jobsøgning, virksomhedsaktivering og målretning af indsatsen mod rigtige job på det offentlige og private arbejdsmarked. Flexibilitet i forhold til brancheskift og stadig kompetenceudvikling er også vigtig.

Indsatsen for at reducere sygedagpengeforløb over 26 uger virker

Antallet af sygedagpengeforløb over 26 uger er faldet meget og mere end i landet som gennemsnit. Det er en meget positiv udvikling, og udfordringen er at fastholde denne udvikling.

De unge ledige er en særlig udfordring.

De unge er blevet særlig hårdt ramt af den stigende ledighed, og stigningen har især ramt de unge arbejdsmarkedsparete, men der er også en stigning i gruppen af ikke arbejdsmarkedsparete. De unge er fremtidens arbejdskraft. Med de demografiske udfordringer vi står over for, bliver det endnu vigtigere, at denne gruppe får en plads på arbejdsmarkedet. Det kræver en målrettet indsats af de instanser som arbejder med de unge. De unge, der ikke har en uddannelse, skal motiveres til at gå i gang med en uddannelse på ordinære vilkår. Det er nødvendigt med en målrettet indsats for at fastholde de unge i uddannelsessystemet, og dette stiller store krav til uddannelsesinstitutionerne og vejledningssystemet. Samtidig er der en stor gruppe, som har andre problemer, som skal løses, før indsatsen kan målrettes job eller uddannelse. Det er derfor nødvendigt med et tættere samarbejde på tværs af forvaltninger og institutioner.

Der er en gruppe, der har været væk fra arbejdsmarkedet meget længe

Selvom der har været et fald i antal personer på kanten af arbejdsmarkedet udgør, de stadig en stor udfordring for den beskæftigelsespolitiske indsats. Næsten halvdelen har ikke været på arbejdsmarkedet i 6 år eller mere. Der er mange kvinder i gruppen, og 17 % er unge under 30 år. Det er vigtigt at denne gruppe ikke glemmes.

Personer med anden herkomst end dansk er et arbejdskraftpotentiale

Den positive udvikling på arbejdsmarkedet frem til medio 2008 er i væsentlig grad båret af personer med anden herkomst end dansk. Stigningen i beskæftigelsen havde ikke været mulig uden. Det er vigtigt at beskæftigelsesindsatsen fortsat understøtter, at personer med anden herkomst end dansk får plads på det danske arbejdsmarked.

Nye tiltag på det beskæftigelsespolitiske område

Det er jobcentrene, der skal løfte den konkrete beskæftigelsespolitiske indsats, og ovenstående viser, at der er mange udfordringer at tage fat på. For at understøtte jobcentrenes indsats og for at målrette indsatsen er der fra centralt hold taget en række initiativer, som skal sættes i værk i jobcentrene i den kommende periode. Overskrifterne på disse skal kort nævnes her, fordi dette vil være i fokus både på jobcentrene og regionalt. Mere information herom kan findes på Beskæftigelsesregionens og Arbejdsmarkedsstyrelsens hjemmesider. For Beskæftigelsesregionen er det en central opgave at understøtte jobcentrene i denne indsats.

Ungeindsatsen

Alle unge har krav på et liv med uddannelse og job. Uddannelse er det nærmeste, man kommer en garanti for et aktivt liv med job. Specielt i en tid med økonomisk krise og stigende ledighed kan det få store konsekvenser for unge, hvis de ikke får en uddannelse. Derfor har der i 2009 været stor fokus på de unge med en række nationale tiltag, der skal sættes i værk i 2009 og 2010. Der er vedtaget nye forenklede regler for ungeindsatsen. Fokus er på en tidlig og aktiv indsats for unge under 30 år og på, at ordinær uddannelse har første prioritet for unge uden uddannelse på offentlig forsørgelse. Der er i november 2009 indgået en politisk aftale om unge. Aftalen omfatter både initiativer inden for Undervisningsministeriets og Beskæftigelsesministeriets område. På beskæftigelsesområdet omhandler aftalen initiativer målrettet de 15-17 årige og initiativer målrettet de 18-30 årige.

Virksomhedscentre

Arbejdsmarkedsstyrelsen og beskæftigelsesregionerne har startet en toårig landsdækkende kampagne for at etablere virksomhedscentre. Virksomhedscentre skal hjælpe personer langt fra arbejdsmarkedet med at komme i arbejde. Vejen frem er faglig og social anerkendelse på en rigtig arbejdsplads. I virksomhedscentret bliver de ledige afklaret, mens de får erfaringer i på en arbejdsplads. Derudover får de ledige også mulighed for at arbejde med de andre problemer, de har, udover ledighed. Det sker blandt andet gennem motion, psykologhjælp eller andre former for støtte. Når en ledig bliver en del af et virksomhedscenter, bliver han eller hun "kandidat" til et job på arbejdsmarkedet.

Ny matchmodel

Med udgangen af 1. kvartal 2010 skal jobcentrene bruge et nyt redskab, en ny matchmodel, når de skal vurdere hvilken indsats, der skal gøres for den enkelte borger i jobcentret. Den nye matchmodel adskiller sig for den nuværende matchmodel på tre væsentlige områder.

- Den nye model har tre matchgrupper. I dag er der fem matchgrupper.
- Den nye model gælder for alle jobcentrets målgrupper.
- Mere enkle og objektive kriterier for, om en borger tilhører den ene, anden eller tredje matchgruppe. Den nuværende matchmodels fem grupper er lokalt blevet fortolket og dermed brugt meget forskelligt.

Jobcentrene står over for store udfordringer

Problemstillingerne, som beskrevet ovenfor, stiller jobcentrene over for store udfordringer, når de skal tilrettelægge indsatsen for de ledige. Indsatsen skal på samme tid tage højde for behovene hos de personer, der umiddelbart kan tage et job, og behovene hos de personer, der har en række problemer, der skal løses, før det er muligt at komme i beskæftigelse.

Refusionssystemet og de økonomiske incitamenter, der er knyttet hertil, udgør en væsentlig ramme for jobcentrene, når indsatsen tilrettelægges. For jobcentrene er det derfor en yderligere udfordring at tilrettelægge indsatsen, så den er økonomisk hensigtsmæssig, og så den samtidig inden for de økonomiske rammer har fokus på indhold og kvalitet, således at indsatsen samlet set bliver målrettet og effektiv.

Samarbejde er nødvendigt

Opgaven er stor, og det er Beskæftigelsesrådets vurdering, at opgaven ikke kan løses af det enkelte jobcenter alene. Opgaven kræver samarbejde.

... på tværs af kommunegrænser

Det er nødvendigt, at jobcentrene samarbejder på tværs af kommunegrænserne. Kommunen er ikke et lukket arbejdsmarked. Tværtimod viser pendlingsanalysen, at arbejdskraften bevæger sig, og alle kommuner er afhængige af både arbejdspladser og arbejdskraft fra de omkringliggende kommuner. Dialog og udveksling af erfaringer og de gode ideer er en forudsætning for, at beskæftigelsesindsatsen til stadighed kan udvikles, så den kan håndtere udfordringerne bedst muligt.

... med de uddannelsespolitiske aktører

Arbejdsstyrkens kompetenceniveau er helt centralt, hvis det skal lykkes at sikre det rigtige udbud af arbejdskraft fremover. Derfor er det vigtigt at have et tæt samarbejde med de uddannelsespolitiske aktører. Det drejer sig om de aktører, der skal vejlede de unge til fremtidens arbejdsmarked, og som skal være med til at understøtte, at de unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse. Det drejer sig om uddannelsesinstitutionerne, som udbyder de uddannelser, som skal sikre, at fremtidens arbejdskraft kan honorere erhvervslivets behov. Her er det vigtigt at være opmærksom på bredden i disse behov – det drejer sig om de almene kvalifikationer som læsning og stavning, det drejer sig om de mere personlige kompetencer som fleksibilitet og selvfølgelig de faglige kvalifikationer.

... med de erhvervspolitiske aktører

Samarbejdet med de erhvervspolitiske aktører er ligeledes centralt, hvis den beskæftigelsespolitiske indsats skal lykkes. De erhvervspolitiske aktører bidrager med viden om virksomhedernes behov i dag og i fremtiden. Det er i dette forum, det kan drøftes, hvordan uhensigtsmæssige strukturer på arbejdsmarkedet som for eksempel kønsopdelingen kan håndteres. Samtidig skal dette samarbejde være med til at åbne dørene for de ledige, som måske ikke fuldt ud kan honorere virksomhedernes krav.

... på tværs af de kommunale forvaltninger

Endelig er det vigtigt, at der er et samarbejde på tværs af de kommunale forvaltninger. For eksempel viser erfaringer, at de udfordringer, som gruppen af ledige unge står med, kun kan løses på det lange sigt, hvis der er tæt samarbejde imellem forvaltningerne, der tager sig børne- og ungeopgaverne og den beskæftigelsespolitiske opgave.

Beskæftigelsesrådet vil understøtte samarbejde

Beskæftigelsesrådet og beskæftigelsesregionen vil opfordre til og understøtte, at dette samarbejde på tværs af politikområder udbygges og bliver frugtbart. Det er forudsætningen for, at vi i fællesskab kan løse opgaven.

... og understøtte jobcentrene

Beskæftigelsesrådets og Beskæftigelsesregionens opgave er at understøtte jobcentrene i deres arbejde med at få de ledige i job og dermed understøtte, at Ministerens mål nås. Beskæftigelsesrådet og Beskæftigelsesregionen vil løse denne opgave ved at stille viden til rådighed, ved at indsamle og videreformidle erfaringer, ved at have dialog med jobcentrene og her både udfordre jobcentrene og understøtte udvikling og gode resultater.

3: Udfordringer, der knytter sig til udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked

3.1: Udviklingen på arbejdsmarkedet – en sammenfatning

I dette afsnit er der sat fokus på de store linjer i udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked. Der ses på udviklingen i befolkningen, arbejdsstyrken, beskæftigelsen og ledigheden, samt hvilke udfordringer dette rejser for beskæftigelsesindsatsen. Uddannelsesniveaue i regionen, den aktuelle balance på det nordjyske arbejdsmarked samt overvejelser om kompetencebehov på længere sigt drøftes suppleret med en analyse af ledige job på Jobnet med henblik på at få en fornemmelse af behovet for kvalificeret arbejdskraft på det korte og det lange sigt. Afslutningsvis behandles det kønsopdelte arbejdsmarked og pendlingsmønstrene med det formål at sætte fokus på behovet for fleksibilitet på arbejdsmarked. Selvom der aktuelt er stigende ledighed er det Beskæftigelsesregionens vurdering, at den største udfordring i de kommende år fortsat er at sikre en tilstrækkelig stor arbejdsstyrke, og at arbejdsstyrken har de kompetencer, som virksomhederne har brug for.

I de følgende afsnit peges der blandt andet på følgende udfordringerne for beskæftigelsesindsatsen i de kommende år.

Med hensyn til *befolkningen* i den erhvervsaktive alder (16-64 år) har der været et lille fald på 1 % fra 1999 til 2009. En fremskrivning af befolkningen viser, at der vil være 36.000 færre nordjyder i den erhvervsaktive alder frem mod 2030.

Opdelt på socioøkonomisk status (arbejdsstyrken (beskæftigede og ledige) samt uden for arbejdsstyrken) viser det sig, at der samlet set har været et fald i antal personer i *arbejdsstyrken* fra 1999 til 2008. Faldet skyldes udelukkende, at der er blevet færre med dansk herkomst i arbejdsstyrken, men dette er i en vis udstrækning blevet modvirket, fordi der har været en stigning i antal personer i arbejdsstyrken med anden herkomst end dansk – især personer med ikke vestlig herkomst.

Der har været en stigning i antal *beskæftigede* personer, men dette skyldes udelukkende en stigning blandt personer med anden herkomst end dansk. For beskæftigede personer med dansk oprindelse har der været et fald

Endelig har der i samme periode været en stigning i antal personer *uden for arbejdsstyrken*, og stigningen skyldes såvel personer med dansk oprindelse som personer med anden herkomst end dansk. Stigningen er størst for personer med anden herkomst end dansk. En årsag hertil kan være, at andelen af unge blandt efterkommerne er meget høj, og en stor del af disse kan være i gang med en uddannelse. Som uddannelsessøgende står man uden for arbejdsstyrken.

Opdelt på *køn* og socioøkonomisk status bemærkes det, at der har været en betragtelig stigning i antal beskæftigede kvinder, mens der har været et fald for mændene. Omvendt har der været en betragtelig stigning i antal mænd uden for arbejdsstyrken, mens der har været et fald for kvinderne.

Analysen af *arbejdsstyrken* viser, at faldet i de seneste 10 år skyldes to forhold, dels udviklingen i befolkningen og dels udviklingen i erhvervsfrekvensen. En fremskrivning viser, at arbejdsstyrken vil falde med næsten 30.000 frem mod 2030, hvis erhvervsfrekvensen forbliver uændret. Dette vil medføre mangel på arbejdskraft. I nogle nordjyske kommuner kan mangel på arbejdskraft blive et problem inden for en ganske overskuelig årrække. Problemet er stadig aktuelt og presserende, selvom vi i øjeblikket har lavkonjunktur. Problemet er blot blevet udskudt et par år.

Beskæftigelsen målt som personer med bopæl i Nordjylland er steget med 3,1 % fra 1998 til 2008. Denne udvikling er ujævnt fordelt i regionen, idet der i 5 kommuner har været et fald.

Antal arbejdspladser målt som personer med arbejdssted i Nordjylland er steget med 1,5 % fra 2007 til 2008. Opdelt på *hovedbrancher* har der været en stigning stort set inden for samtlige brancher. Antalmæssigt har den største stigning været inden for privat handel og service. Derimod har der været et fald inden for offentlig service på 2,1 %.

Set i lyset af den seneste globale udvikling, hvor især ikke faglærte job og job inden for industrien forsvinder i Nordjylland, er det imidlertid en udfordring at understøtte en omstillingsproces på arbejdsmarkedet, som kan sikre beskæftigelsen fremover.

Endelig viser analysen, at 30 % af de beskæftigede med arbejdssted i Nordjylland er over 49 år. Dette er endnu et billede på, at mangel på arbejdskraft bliver en af de helt store udfordringer i de kommende år. Der er stor forskel på alderssammensætningen i de forskellige brancher, især inden for den offentlige sektor er der en stor andel over 49 år, nemlig 36.000.

I *prognosen for beskæftigelsen* ventes beskæftigelsen på 1 års sigt, det vil sige i 4. kvartal 2010, at være på 278.275. Det er et fald på 9.997 sammenlignet med 4. kvartal 2009. Beskæftigelsesregionen vurderer endvidere, at der fra 4. kvartal 2010 til 4. kvartal 2011 vil være et beskedent fald i beskæftigelsen på 404. Beskæftigelsen vil dermed være på 277.871 i 4. kvartal 2011. Det betyder, at hele beskæftigelsesfremgangen fra 2005 til 2008 vil være tabt ved udgangen af prognoseperioden. Samlet vurderes det, at Nordjylland vil få en lidt mere negativ udvikling end hele landet. Det skyldes landsdelens erhvervsstruktur, hvor relativt flere er beskæftiget i industri og håndværk, som har været hårdest ramt af krisen, og relativt færre er beskæftiget i servicefag.

Ledigheden i oktober 2009 var på godt 12.000 fuldtidspersoner. Siden midten af 2008 har der været en markant stigning i arbejdsløsheden på grund af Finanskrisen. Set i det lange perspektiv er ledigheden dog ikke alarmerende høj, og den ligger fortsat under niveauet i starten af 2007. Den seneste stigning i ledigheden har især ramt mændene, og det har medført en markant ændring i sammensætningen af ledigheden. Historisk set har der været væsentlig flere ledige kvinder end mænd, men med udviklingen i løbet af 2008 er der blevet væsentlig flere ledige mænd end kvinder. I oktober 2009 var kvindernes ledighed 38 % mindre end mændenes.

Ledigheden opdelt på a-kasser er her opgjort på det rullende år november 2008 til oktober 2009. I forhold til året før har der været en stigning på i alt 69,8 %. Ledighedsstigningen har især ramt de ikke-faglærte og personer, der arbejder inden for industrien. Der har kun været et fald inden for 5 a-kasser, alle a-kasser med medlemmer, der arbejder inden for det offentlige.

Prognosen for ledigheden viser en ledighed i 4.kvartal 2010 på 23.790 fuldtidsledige – såvel ledige som aktiverede. Det er en forventet stigning på 19,6 % i forhold til 4. kvartal 2009.

Analysen af befolkningens uddannelsesniveau viser, at uddannelse betaler sig. Jo mere uddannelse en person har, jo tættere tilknytning har personen til arbejdsmarkedet. 33 % af den nordjyske befolkning har kun grundskolen som højeste uddannelsesniveau. Det er en væsentlig højere andel end på landsplan. Denne andel er dog faldende, men der er fortsat 20 % af befolkningen i alderen 25-29 år som kun har grundskolen som højeste uddannelse.

Analysen af behovet for kvalificeret arbejdskraft på det korte og det lange sigt viser, at virksomhederne i løbet af 2009 ikke har haft så store problemer med at rekruttere arbejdskraft, og i de situationer, hvor der har været forgæves rekrutteringer, har det handlet om højt specialiserede job eller job, hvor det på grund af en række forhold kan være vanskeligt at tiltrække arbejdskraft. Det kan konstateres, at afskedigelserne i det forløbne år især har ramt den mindst kvalificerede arbejdskraft. Set i lyset af den omstillingsproces, der foregår på arbejdsmarkedet, er det sandsynligt, at mange af disse ufaglærte job ikke vil blive genoprettet, og at nye job vil kræve andre kvalifikationer. Det er derfor væsentligt, at arbejdsstyrken indgår i en stadig opkvalificeringsproces.

Ovenstående vurderinger understøttes af en analyse af udviklingen i antal *job på Jobnet*. Fra november 2008 til november 2009 har der været et fald i antal job på Jobnet på 35 %. Faldet har i særlig grad berørt jern og metal, men også inden for rengøring og ejendomsservice samt industriel produktion har der været et stort fald. Omvendt har der været en stigning i antal job inden for pædagogisk og socialt arbejde.

Arbejdsmarkedet står over store udfordringer, der knytter sig til såvel arbejdsstyrkens størrelse som arbejdsstyrkens kompetencer. For at kunne håndtere disse udfordringer er det vigtigt, at arbejdskraften er fleksibel, og at arbejdsmarkedet udnytter de ressourcer, som både mænd og kvinder har. Det er vigtigt at forholde sig til det *kønsofdelte arbejdsmarked*, fordi kønsfordelingen som regel er meget skæv i de fag og brancher, hvor der er størst risiko for flaskehalsproblemer. Det kan også konstateres, at der er en skæv kønsfordeling inden for mange af fag, hvor der i de kommende år bliver brug for at rekruttere arbejdskraft, fordi en stor andel af de beskæftigede er over 50 år.

Fleksibilitet på arbejdsmarkedet handler også om geografisk mobilitet. Her kan det konstateres, at nordjyderne *pendler* meget og langt. De fleste kommuner i Nordjylland er udpendlingskommuner, og Aalborg er regionens største indpendlingskommune. Pendlingen viser, at de nordjyske kommuner er afhængige af hinanden. Udpendingskommunerne er afhængige af arbejdspladser andre steder i regionen, mens indpendlingskommunerne er afhængige af arbejdskraft fra andre kommuner.

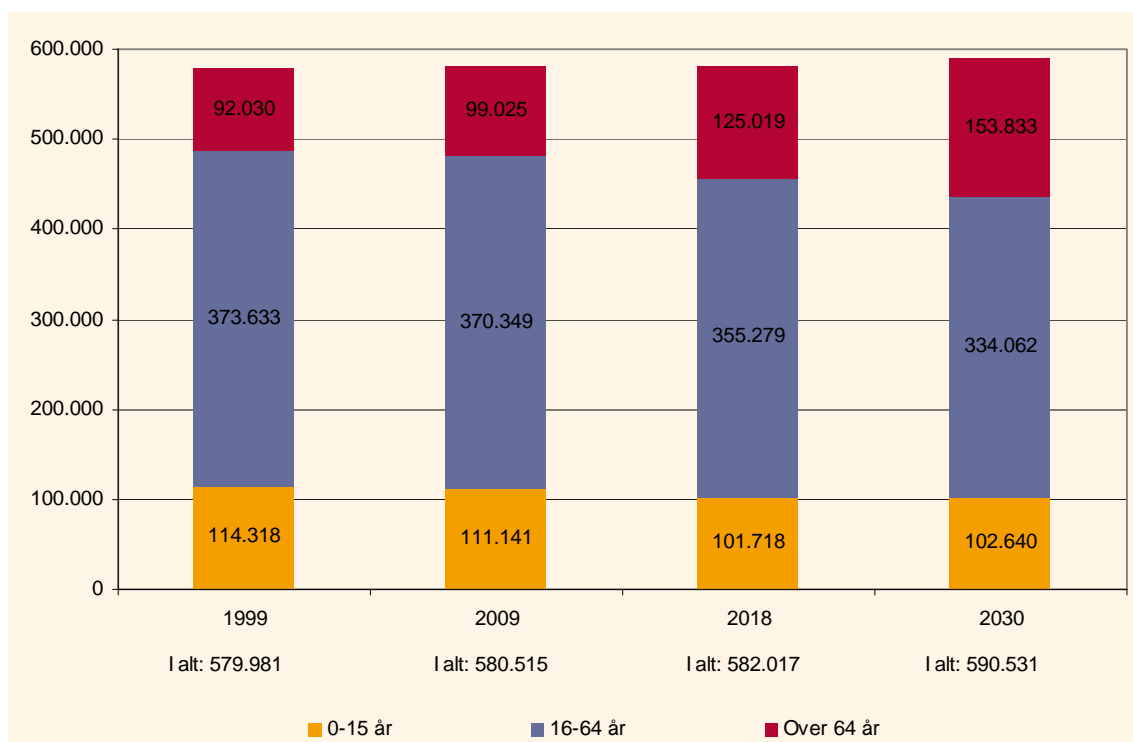
3.2: Befolkning

I dette afsnit gives der et overblik over udviklingen i befolkningen samt en fremskrivning. Afsnittet bygger på Beskæftigelsesregionens analyse 'Udbud af arbejdskraft. Den demografiske udfordring.' Læsere, der er interesseret en uddybning heraf kan finde analysen på hjemmesiden: www.brnord.dk. I afsnittet peges der på følgende udfordringer.

- Fra 1999 til 2009 er der blevet lidt flere i befolkningen samlet set. Dette dækker over, at der er blevet flere over 64 år, færre helt unge og færre i den erhvervsaktive alder.
- Frem mod 2030 bliver der 36.000 færre nordjyder i den erhvervsaktive alder.
- Fra 1999 til 2008 er der samlet set blevet færre i arbejdsstyrken og flere uden for arbejdsstyrken. Der har dog været en markant stigning i arbejdsstyrken for aldersgruppen 55-64 år. Udviklingen i arbejdsstyrken dækker over, at der er blevet flere beskæftigede og færre ledige.
- Væksten i beskæftigelsen fra 1999 til 2008 stammer udelukkende fra gruppen af indvandrere og efterkommere. Derimod har personer med dansk oprindelse haft en faldende beskæftigelse, fordi antallet af personer med dansk oprindelse er faldet.
- Beskæftigelsen er steget for kvinderne, og er faldet for mændenes vedkommende fra 1999 til 2008.

Befolkningen

FIGUR 3.2.1: BEFOLKNINGENS ALDERSSAMMENSÆTNING. NORDJYLLAND. PERIODEN 1999 TIL 2030

Kilde: Danmarks Statistik; Bef1a07 & Prog409, egne beregninger

Figuren viser:

- hvordan befolkningen har udviklet sig aldersmæssigt siden 1999, og hvordan alderssammensætningen kan forventes at udvikle sig fremover.¹ Det fremgår bl.a., at der var 373.633 personer i den erhvervsaktive alder fra 16-64 år i 1999, mens det er faldet til 370.349 personer i 2009, og prognosen viser et fald til 334.062 personer i 2030. Det er kernen i den demografiske udfordring for arbejdsstyrken.
- Det samlede folketal forventes at stige en smule frem til 2030. Det skyldes, at der bliver væsentligt flere i aldersgruppen over 64 år. Denne befolkningsgruppe stiger fra 99.025 i 2009 til 153.833 i 2030. Det er en vækst på 54.808, og det svarer til en vækst på 55,3 %. Samtidig falder antallet af personer i den erhvervsaktive alder med 36.287 personer, et fald på 9,8 %.

¹ Det skal bemærkes at der er forskel på antallet af personer i aldersgruppen 16-64 år og arbejdsstyrken i aldersgruppen 16-64 år. Arbejdsstyrken består af de beskæftigede og de ledige, mens befolkningstallet yderligere indeholder personer uden for arbejdsstyrken. Personer uden for arbejdsstyrken er bl.a. de ikke arbejdsmarkedsparede ledige, personer på pension og efterløn og personer under uddannelse.

Befolkningens socioøkonomiske udviklingstræk²

TABEL 3.2.2: BEFOLKNINGEN EFTER SOCIOØKONOMISK STATUS. 16-64 ÅR. 1999-2008. NORDJYLLAND

			2008	Udvikling 1999-2008	
				Absolut	Procent
Befolkning	Arbejdsstyrken	Beskæftigede	282.686	3.162	1,1%
		Arbejdsløse	7.043	-9.484	-57,4%
		(Beskæftigede + Arbejdsløse)	289.729	-6.322	-2,1%
	Uden for arbejdsstyrken	80.067	2.547	3,3%	
Befolkning i alt (Arbejdsstyrken + uden for arbejdsstyrken)			369.796	-3.775	-1,0%

Kilde: Danmarks Statistik; Ras1 & Ras207, egne beregninger

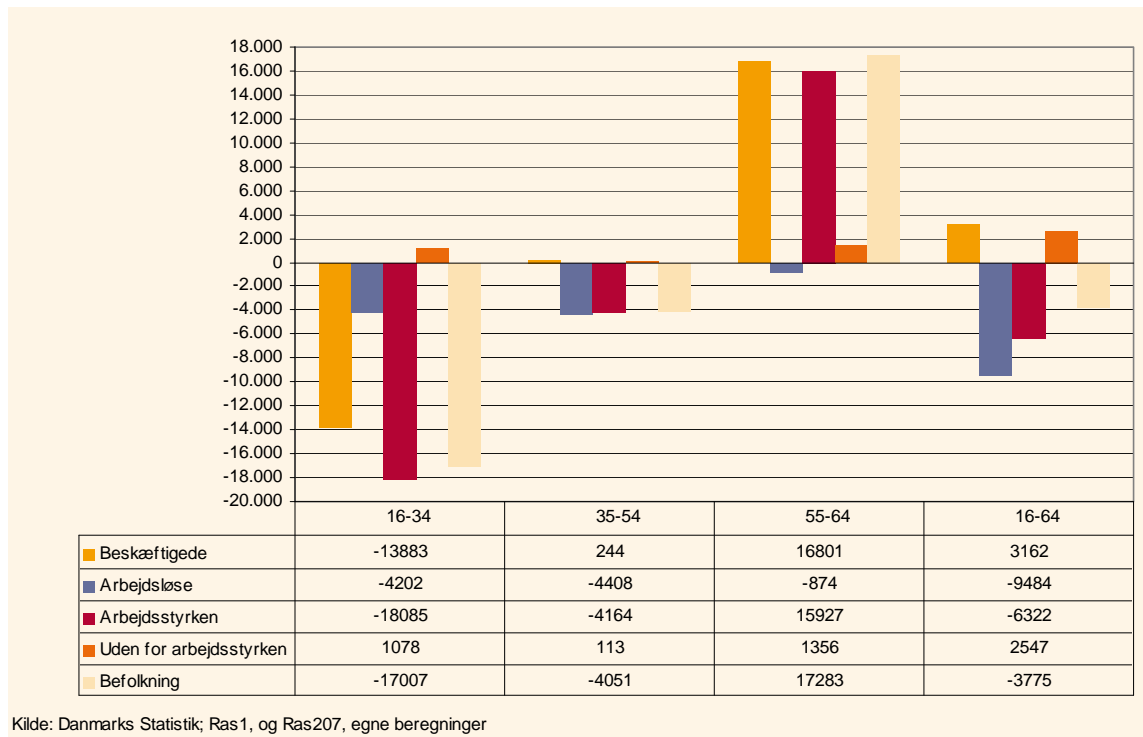
Tabellen viser følgende:

- I 2008 var der en samlet arbejdsstyrke på 289.729 personer i aldersgruppen 16-64 år. Heraf var 282.686 beskæftigede, og 7.043 var ledige. Der var 80.067 uden for arbejdsstyrken. Befolkningen var derfor samlet set på 369.796 i 2008.
- Udviklingen fra 1999-2008 i Nordjylland viser, at beskæftigelsen er steget med 3.162 fra 1999 til 2008 for de 16-64 årige. Det svarer til en vækst på 1,1 %. Antallet af arbejdsløse er faldet ganske markant i samme periode med 9.484, hvilket svarer til et fald på 57,4 %. Arbejdsstyrken er faldet med 6.322 personer, hvilket svarer til et fald på 2,1 %. Antallet af personer uden for arbejdsstyrken er steget med 2.547 personer, hvilket svarer til en vækst på 3,3 %. Der er samlet set blevet 3.775 færre i befolkningen i den erhvervsaktive alder 16-64 år, hvilket svarer til et fald på 1 %.
- Ca. en tredjedel af faldet i arbejdsløsheden skyldes, at der er kommet flere beskæftigede, mens det resterende fald kan forklares ud fra faldet i arbejdsstyrken.

² Befolkningen kan opdeles på en række socioøkonomiske parametre. Der er de beskæftigede og de arbejdsløse. Disse to grupper kaldes tilsammen for arbejdsstyrken. Arbejdsstyrken er et mål for udbuddet af arbejdskraft på arbejdsmarkedet. De beskæftigede er et mål for efterspørgslen efter arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Den arbejdskraft, der bliver udbudt, men som ikke er efterspurgt af virksomhederne, er gruppen af arbejdsløse. Der er desuden en række personer uden for arbejdsstyrken. Det er bl.a. personer under uddannelse, pensionister og personer på aktivering og orlov. Personerne i arbejdsstyrken og personerne uden for arbejdsstyrken udgør samlet set hele befolkningen.

Socioøkonomisk status og alder

FIGUR 3.2.3: BEFOLKNINGENS UDVIKLING FORDELT PÅ ALDER OG SOCIOØKONOMISK STATUS FRA 1999 TIL 2008. NORDJYLLAND

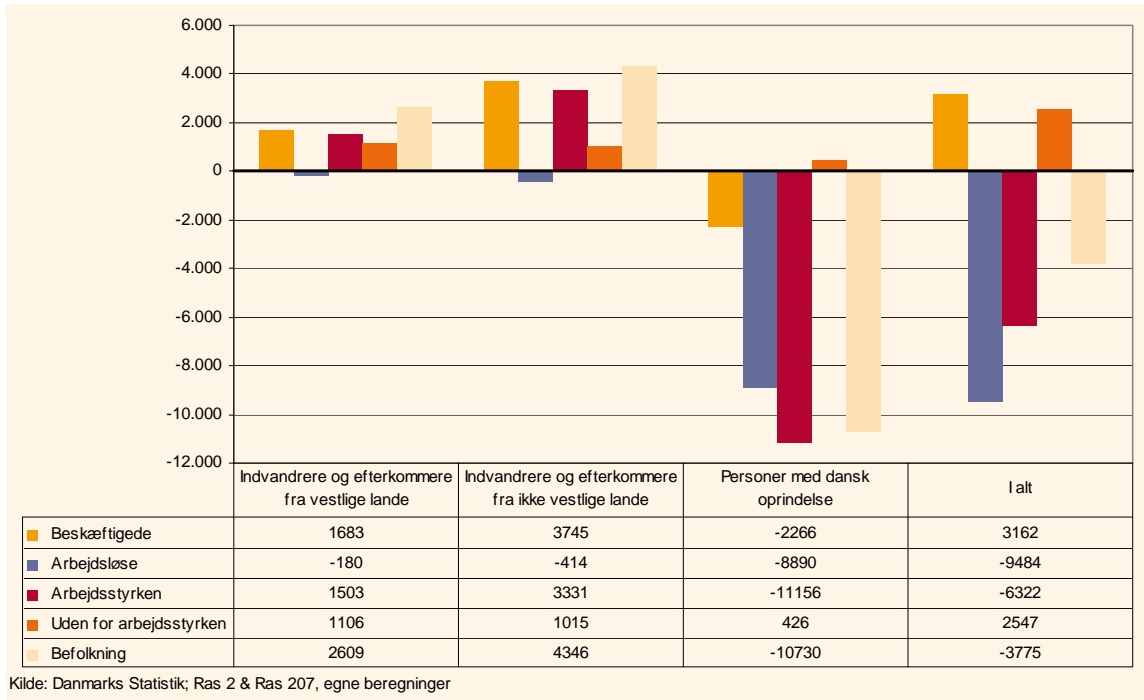

Figuren viser følgende:

- Befolkningen er her inddelt i tre aldersgrupper, 16-34 år, 35-54 år og 55-64 år. Inden for hver aldersgruppering, har udviklingen været nogenlunde ens. Der har været et markant fald i aldersgruppen 16-34 år. I aldersgruppen 55-64 år har der været markante stigninger. I midtergruppen for de 35-54 årige har der været mindre udsving. Befolkningen bliver ældre.
- Beskæftigelsen er faldet med 13.883 for de 16-34 årige, men det skyldes udelukkende, at arbejdsstyrken er faldet med 18.085, idet arbejdsløsheden samtidig er faldet med 4.202. Arbejdsløsheden er faldet med 4.408 for de 35-54 årige. Det skyldes næsten udelukkende, at arbejdsstyrken er faldet med 4.164 personer.
- Arbejdsstyrken er steget markant med 15.927 for de 55-64 årige. Det ses, at der har været efterspørgsel efter arbejdskraften, der nogenlunde svarer til udbuddet, idet beskæftigelsen er steget med 16.801, og ledigheden kun er faldet med 874.
- Udviklingen viser, at aldersbetinget afgang fra arbejdsmarkedet bliver en udfordring fremover med hensyn til at skaffe et tilstrækkeligt udbud af arbejdskraft.

Socioøkonomisk status og herkomst

FIGUR 3.2.4: BEFOLKNINGENS UDVIKLING FORDELT PÅ HERKOMST OG SOCIOØKONOMISK STATUS FRA 1999 TIL 2008. NORDJYLLAND.

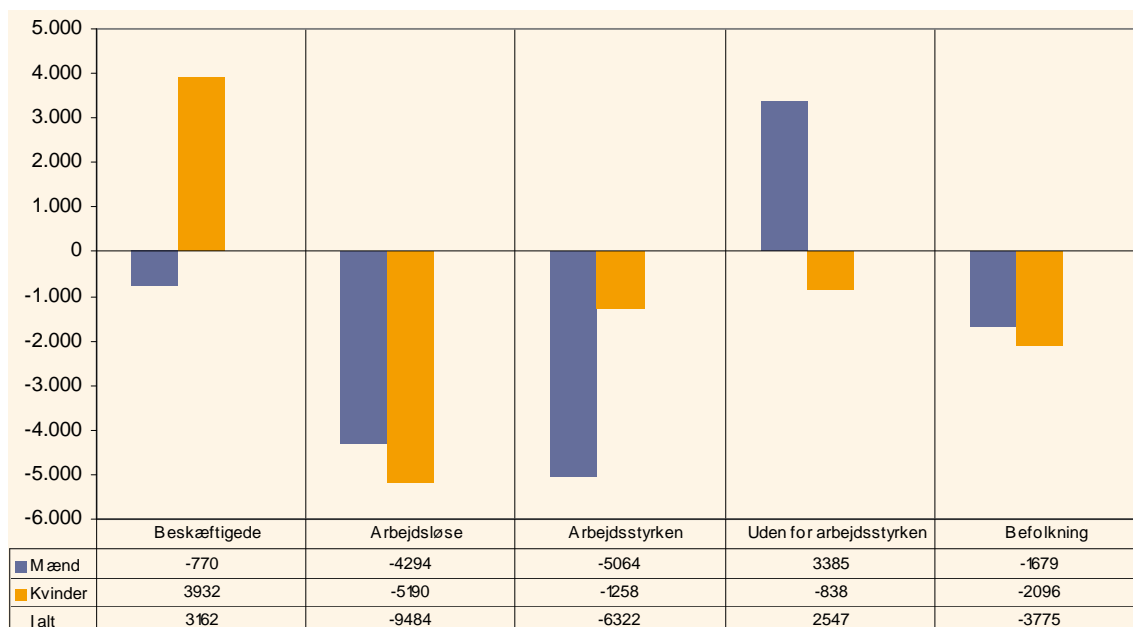
Figuren viser følgende:

- Der bliver færre personer med dansk oprindelse og flere med udenlandsk oprindelse³. Arbejdsmarkedet har brug for tilgangen af arbejdskraft fra udlandet.
- For indvandrere og efterkommere under et er arbejdsstyrken steget markant. Ledigheden er næsten uændret. Samtidig har der været en stigning i beskæftigelsen for personer med indvandrerbaggrund. Indvandrere og efterkommere er årsagen til den samlede vækst i beskæftigelsen.
- For personer med dansk oprindelse er ledigheden faldet med 8.890 personer. Det skyldes dog udelukkende, at arbejdsstyrken er faldet med 11.156 personer. I samme periode er beskæftigelsen faldet med 2.266 personer. Befolkningen er samlet set faldet med 10.730 for personer med dansk oprindelse.

³ Vestlige lande: Alle EU-lande plus Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien, Bulgarien og Rumænien og New Zealand. Ikke-vestlige lande: Alle øvrige lande

Socioøkonomisk status og køn

FIGUR 3.2.5: BEFOLKNINGENS UDVIKLING FORDELT PÅ KØN OG SOCIOØKONOMISK STATUS. 1999 TIL 2008. NORDJYLLAND

Kilde: Danmarks Statistik; ras2 & Ras 207, egne beregninger

Figuren og yderligere analyser viser følgende:

- I 2008 var der 151.627 beskæftigede mænd og 131.059 beskæftigede kvinder. Der var endvidere 3.239 arbejdsløse mænd og 3.804 arbejdsløse kvinder.
- Beskæftigelsen er steget med 3.932 for kvinderne, men er faldet med 770 for mændenes vedkommende fra 1999 til 2008.
- Arbejdsløsheden er faldet kraftigt for begge grupper med 5.190 for kvinderne og med 4.294 for mændene. For mændenes vedkommende skyldes faldet i arbejdsløsheden udelukkende, at arbejdsstyrken er faldet med 5.064, og for kvindernes vedkommende skyldes den faldende arbejdsløshed i væsentlig grad, at 3.932 flere er kommet i beskæftigelse – dog er arbejdsstyrken også faldet med 1.258.

3.3: Arbejdsstyrken

Arbejdsstyrken viser det samlede udbud af arbejdskraft på arbejdsmarkedet i form af både ledige og beskæftigede. Antal beskæftigede er et mål for efterspørgslen efter arbejdskraft. Så længe udbuddet af arbejdskraft er større end efterspørgslen, er der arbejdsløse på arbejdsmarkedet. Befolkningen i den erhvervsaktive alder falder kraftigt i Nordjylland de kommende år. Derfor kan det forventes, at den del af befolkningen, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, - dvs. arbejdsstyrken - også vil falde i de kommende år. Afsnittet bygger på Beskæftigelsesregionens analyse 'Udbud af arbejdskraft. Den demografiske udfordring.' Læsere, der er interesseret en uddybning heraf kan finde analysen på hjemmesiden: www.brnord.dk. I afsnittet peges der på følgende udfordringer.

- Arbejdsstyrken er faldet med 2,1 % fra 1999 til 2008. Der har været et fald i antal personer med dansk herkomst på 3,9 %, mens der har været en stigning i antal indvandrere i arbejdsstyrken på 56,6 %.
- Faldet i arbejdsstyrken de sidste 10 år skyldes en kombination af udviklingen i befolkningen og af udviklingen erhvervsfrekvensen. Befolkningsudviklingen kan forklare 28,1 % af udviklingen, og en faldende erhvervsfrekvens kan forklare 71,9% af faldet i arbejdsstyrken. Det er vigtigt at være opmærksom på begge faktorer.
- Arbejdsstyrken falder med næsten 30.000 frem mod 2030, hvis erhvervsfrekvensen forbliver uændret.
- Det fremtidige fald i arbejdsstyrken fører til mangel på arbejdskraft, og en række kommuner i Nordjylland kan snart blive ramt af mangel på arbejdskraft på grund af den faldende arbejdsstyrke. Den seneste lavkonjunktur har blot udskudt problemet nogle få år. Problemet er derfor stadig aktuelt og presserende.

Udvikling

TABEL 3.3.1: ARBEJDSSTYRKEN (16-64 ÅR). 1999 OG 2008. NORDJYLLAND

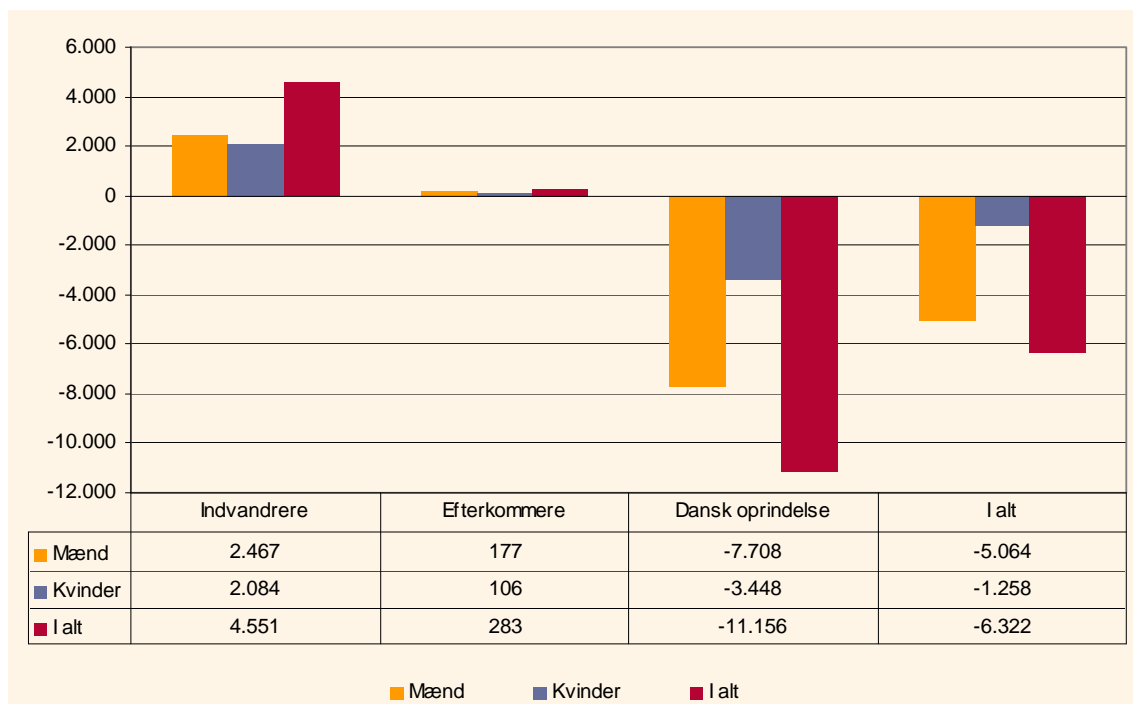
Arbejdsstyrken (16-64 år)	1999			2008		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
Indvandrere	4.509	3.527	8.036	6.976	5.611	12.587
Efterkommere	164	122	286	341	228	569
Personer med dansk oprindelse	155.257	132.472	287.729	147.549	129.024	276.573
I alt	159.930	136.121	296.051	154.866	134.863	289.729
Udvikling 1999-2008	Abs. udv.			Rel. udv.		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
Indvandrere	2.467	2.084	4.551	54,7%	59,1%	56,6%
Efterkommere	177	106	283	107,9%	86,9%	99,0%
Personer med dansk oprindelse	-7.708	-3.448	-11.156	-5,0%	-2,6%	-3,9%
I alt	-5.064	-1.258	-6.322	-3,2%	-0,9%	-2,1%

Kilde: Danmarks Statistik; Ras2 og Ras207, egne beregninger

Tabellen viser følgende:

- Antallet af personer i arbejdsstyrken er samlet set faldet fra 296.051 i 1999 til 289.729 i 2008. Det er et fald på 6.322 personer, og det svarer til et samlet fald på 2,1 %.
- Opdelt på herkomst dækker faldet over væsentlige forskelle. For personer med dansk herkomst har der været fald på 3,9 %. Indvandrere har haft en markant stigende arbejdsstyrke fra 8.036 i 1999 til 12.587 i 2008. Det er en vækst på 4.551, og det svarer til 56,6 %. Efterkommerne har ligeledes haft en vækst, nemlig på 283 i arbejdsstyrken, og det svarer til en vækst på 99,0 %.
- For personer med dansk oprindelse har mændene haft det største fald på 7.708 fra 1999 til 2008, det svarer til et fald på 5,0 % og kvinderne har haft et fald i arbejdsstyrken på 3.448, og det svarer til et fald på 2,6 %.

FIGUR 3.3.2: ARBEJDSSTYRKENS UDVIKLING FORDELT PÅ KØN OG HERKOMST. 1999 TIL 2008. NORDJYLLAND.

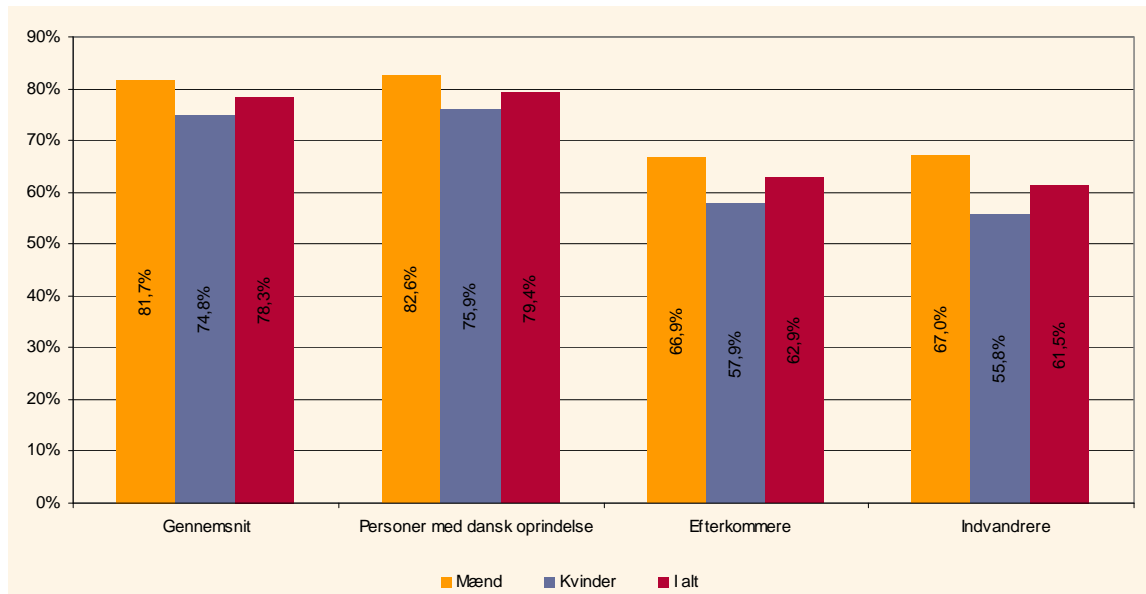
Kilde: Danmarks Statistik; Ras2 og Ras207, egne beregninger

Figuren viser følgende:

- Indvandrere og deres efterkommere har haft en stigende arbejdsstyrke med henholdsvis 4.551 personer og 283 personer.
- Personer med dansk oprindelse har haft en faldende arbejdsstyrke med i alt 11.156 personer. Samlet set er arbejdsstyrken derfor faldet med 6.322 personer fra 1999 til 2008.

Erhvervsfrekvens

FIGUR 3.3.3: BEFOLKNINGENS ERHVERVSFREKVENNS OPDELT PÅ HERKOMST. 2008. NORDJYLLAND

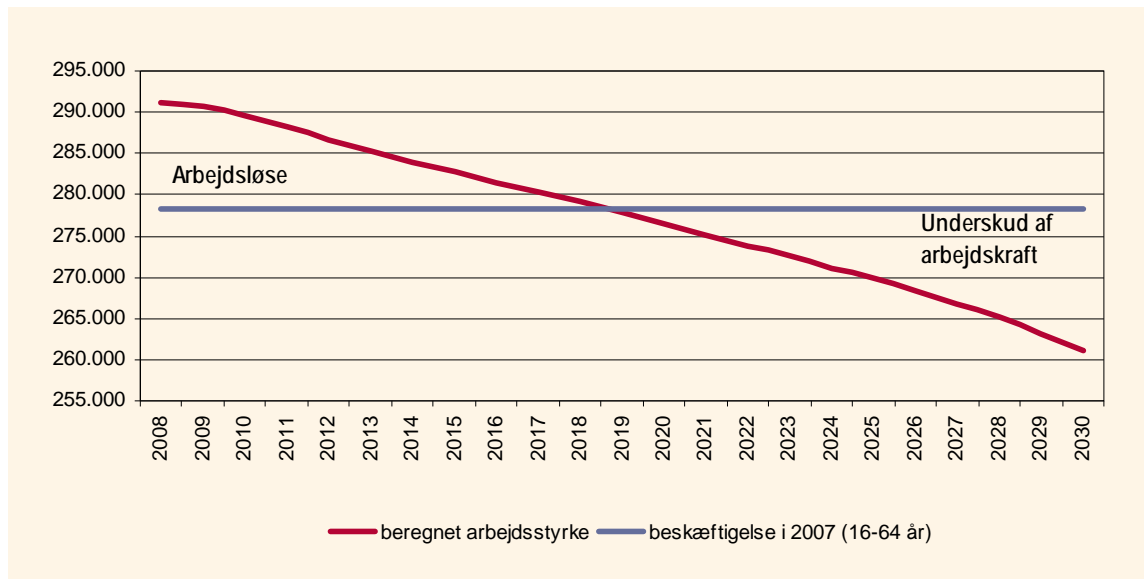
Kilde: Danmarks Statistik; Ras207, egne beregninger

Figuren viser følgende:

- Erhvervsfrekvensen var i 2008 højest for mænd af dansk herkomst med 82,6 %, og den var lavest for kvinder med indvandrerbaggrund med 55,8 %. Gennemsnittet for hele befolkningen var på 78,3 %. Indvandrere havde en erhvervsfrekvens på 67,0 % og deres efterkommere havde en erhvervsfrekvens på 66,9 %.

Fremskrivning af arbejdsstyrken

FIGUR 3.3.4: FREMSKRIVNING AF ARBEJDSSTYRKEN I NORDJYLLAND⁴

Figuren viser

- hvordan arbejdsstyrken vil udvikle sig, hvis erhvervsfrekvensen – det vil sige den andel af befolkningen, der er i arbejdsstyrken – holdes konstant på niveauet i 2007, som var på 78,7 %⁵. I denne fremskrivning falder arbejdsstyrken med samme takt, som befolkningen forventes at falde jf. Danmarks Statistiks befolkningsprognose for Nordjylland.
- Hvis erhvervsfrekvensen forbliver uændret, vil arbejdsstyrken falde med næsten 30.000 frem mod 2030.
- Udbuddet af arbejdskraft kan forventes at falde kraftigt i de kommende år. Hvis efterspørgslen holdes konstant på 2007 niveauet, kan man teoretisk set ende i en situation, hvor der ikke er mere ledig arbejdskraft. Hvis udbuddet af arbejdskraft fortsætter med at falde, vil det presse antallet af beskæftigede ned. I denne fremskrivning rammer udbuddet af arbejdskraft efterspørgslen efter arbejdskraft i 2019. Herefter vil en faldende arbejdsstyrke presse beskæftigelsen ned.
- Den seneste udvikling på arbejdsmarkedet med stigende ledighed og faldende beskæftigelse kan illustreres ved at flytte den vandrette beskæftigelseskurve nedad. Hermed udskydes skæringspunktet mellem udbuddet og efterspørgslen af arbejdskraft til et senere tidspunkt. Det ændrer dog ikke ved, at den faldende arbejdsstyrke stadig er en stor udfordring for arbejdsmarkedet. Udviklingen har blot forskudt problemet et stykke tid.

⁴ Fremskrivningen bygger på den demografiske udvikling, og medtager ikke fremtidige mulige virkninger af reformer på arbejdsmarkedet.

⁵ Erhvervsfrekvensen er defineret som den andel af befolkningen i aldersgruppen 16-64 år som står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det vil sige den andel af de 16-64 årige som enten er beskæftigede eller ledige.

TABEL 3.3.5: FREMSKRIVNING AF ARBEJDSSTYRKEN OPDELT PÅ DE NORDJYSKE KOMMUNER.

	Arbejdsstyrkefremskrivning i Nordjylland 16-64 år										
	2008	2010	2011	2012	2013	2015	2016	2019	2020	2021	2024
Brønderslev	17.425	17.314	17.193	17.069	16.984	16.833	16.761	16.613	16.535	16.487	16.373
Frederikshavn	30.731	29.929	29.528	29.118	28.775	28.141	27.800	26.954	26.667	26.368	25.614
Hjørring	33.387	33.058		32.556	32.307	31.686	31.457	30.709	30.478	30.241	29.592
Jammerbugt	19.440	19.175	19.039	18.815	18.602	18.597	18.505	17.805	17.679	17.598	17.359
Læsø	924	870	852	823	798	752	742	705	701	689	649
Mariagerfjord	21.257	21.214	21.109	21.046	20.959	20.861	20.765	20.526	20.410	20.326	20.066
Morsø	10.578	10.420	10.325	10.200	10.085	9.878	9.790	9.479	9.388	9.281	8.994
Rebild	15.069	15.057	14.988	14.935	14.852	14.761	14.663	14.677	14.663	14.635	14.582
Thisted	22.735	22.375	22.154	21.927	21.714	21.236	21.008	20.382	20.206	20.025	19.445
Vesthimmerland	19.050	18.983	18.922	18.831	18.763	18.597	18.505	18.347	18.274	18.187	17.944
Aalborg	100.669	101.324	101.415	101.477	101.554	101.788	101.823	101.632	101.495	101.294	100.516
Nordjylland	291.112	289.574	288.235	286.674	285.292	282.782	281.491	277.757	276.418	275.079	271.072

Kilde: Danmarks Statistik; Ras1F1 & Prog108, egne beregninger

Tabellen viser

- hypotetisk set, hvornår arbejdsstyrken kan være faldet så meget i kommunerne i Nordjylland, at der teoretisk set ikke er mere ledig arbejdskraft til rådighed. Det er dog en teoretisk betragtning, fordi der altid vil være en vis ledighed, selv på toppen af en højkonjunktur, fordi den ledige arbejdskraft ikke altid har de kompetencer, virksomhederne efterspørger. Det kan derfor teoretisk set forventes, at kommunerne kan komme i en situation, hvor der ikke er mere ledig arbejdskraft.
- Med denne fremskrivning kan ganske mange af de nordjyske kommuner inden for en kort årrække komme til at mangle arbejdskraft.

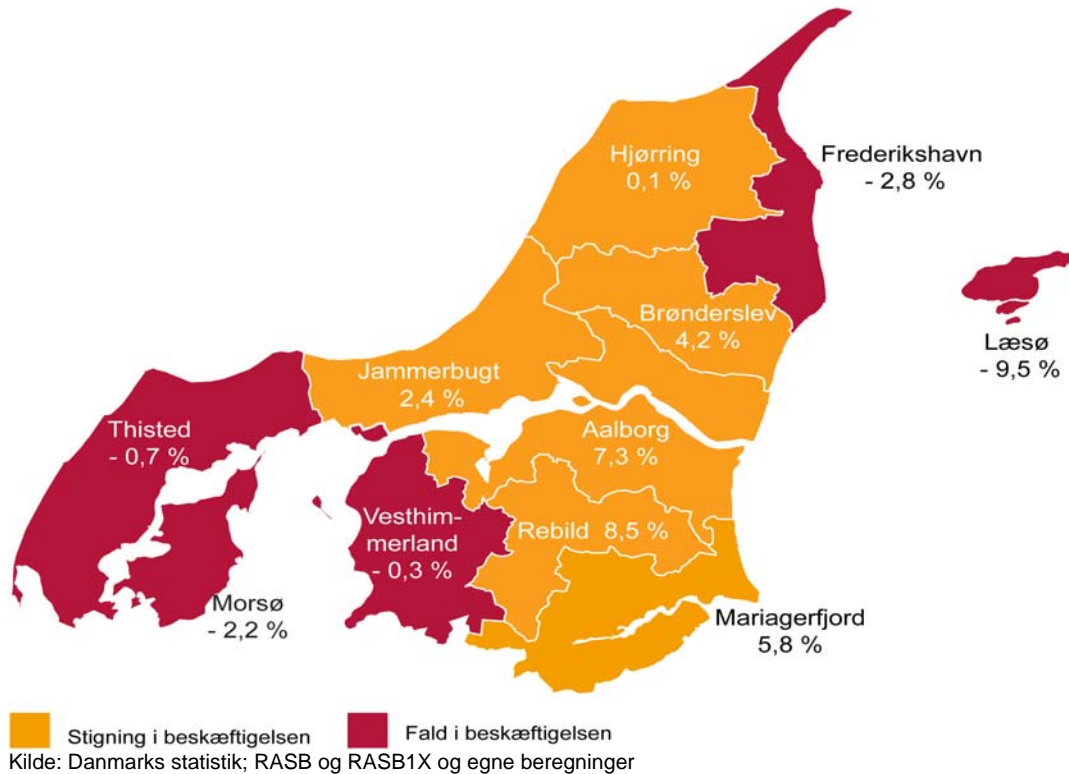
3.4: Beskæftigelsesudviklingen i hovedtræk

I dette afsnit ses der på beskæftigelsesudviklingen fra 1998 til 2008 og fra 2007 til 2008. Endvidere præsenteres prognosen for beskæftigelsen i 2010 og 2011. Der er følgende udfordringer:

- Beskæftigelsen er steget fra 1998 til 2008, udfordringen er at fastholde den positive udvikling set i lyset af den nuværende situation på arbejdsmarkedet.
- Beskæftigelsen for mænd med dansk oprindelse er faldet, mens den er steget for kvinderne og personer med anden herkomst end dansk. Det er en udfordring fortsat at understøtte en stigende beskæftigelse for disse grupper og samtidig modvirke, at mændenes beskæftigelse falder.
- Udviklingen i beskæftigelsen fra 2007 til 2008 fordelt på brancher viser udviklingen i perioden med højkonjunktur, hvor beskæftigelsen inden for alle brancher undtagen offentlig service er steget. Set i lyset af den seneste globale udvikling, hvor især ikke faglærte job og job inden for industrien forsvinder i Nordjylland, er det en udfordring at understøtte en omstillingsproces på arbejdsmarkedet, som kan sikre beskæftigelsen fremover.
- Denne omstillingsproces er en særlig udfordring i Nordjylland, fordi arbejdspladserne inden for landbrug og fiskeri, industrien samt bygge og anlæg udgør en større andel end gennemsnittet i hele landet.
- Knap 30 % af de beskæftigede med arbejdssted i Nordjylland er 50 år eller derover. Det betyder, at der skal rekrutteres ny arbejdskraft til knap 87.000 arbejdspladser indenfor de kommende år. Der er stor forskel på alderssammensætningen i de forskellige brancher. Udfordringen er især stor inden for blandt andet den offentlige sektor, landbrug samt transport.
- I prognosen ventes beskæftigelsen på 1 års sigt, det vil sige i 4. kvartal 2010, at være på 278.275. Det er et fald på 9.997 sammenlignet med 4. kvartal 2009. Beskæftigelsesregionen vurderer endvidere, at der fra 4. kvartal 2010 til 4. kvartal 2011 vil være et beskedent fald i beskæftigelsen på 404. Beskæftigelsen vil dermed være på 277.871 i 4. kvartal 2011. Det betyder, at hele beskæftigelsesfremgangen fra 2005 til 2008 vil være tabt ved udgangen af prognoseperioden.
- Samlet vurderes det, at Nordjylland vil få en lidt mere negativ udvikling end hele landet. Det skyldes landsdelens erhvervsstruktur, hvor relativt flere er beskæftiget i industri og håndværk, som har været hårdest ramt af krisen, og relativt færre er beskæftiget i servicefag.

Beskæftigelsesudviklingen fra 1998 til 2008 fordelt på jobcentre

FIGUR 3.4.1: PROCENTVIS UDVIKLING I BESKÆFTIGELSEN FRA 1998 TIL 2008, 16-66 ÅR MED BOPÆL I NORDJYLLAND

TABEL 3.4.2: PROCENTVIS UDVIKLING I BESKÆFTIGELSEN I NORDJYLLAND OG I DE NORDJYSKE KOMMUNER 1998 TIL 2008, 16-66 ÅR MED BOPÆL I NORDJYLLAND

	1998	2008	Absolutte tal	Pct.
Region Nordjylland	276.559	285.254	8.695	3,1
Brønderslev	16.379	17.065	686	4,2
Frederikshavn	31.146	30.288	-858	-2,8
Hjørring	32.526	32.552	26	0,1
Jammerbugt	18.675	19.125	450	2,4
Læsø	954	863	-91	-9,5
Mariagerfjord	19.945	21.099	1.154	5,8
Morsø	10.717	10.481	-236	-2,2
Rebild	13.771	14.945	1.174	8,5
Thisted	22.769	22.607	-162	-0,7
Vesthimmerland	18.810	18.755	-55	-0,3
Aalborg	90.867	97.474	6.607	7,3

Kilde: Danmarks statistik; RASB og RASB1X og egne beregninger

Figuren og tabellen viser:

- Fra 1998 til 2008 er der en stigning i beskæftigelsen i Nordjylland på 3,1 %. I absolutte tal er væksten på 8.695. I forhold til hele landet er der tale om en beskedne vækst, idet der i hele landet er sket en stigning på 6 %.
- Kommunerne med den største procentvise vækst er Rebild, Aalborg, og Mariagerfjord, imens Læsø, Frederikshavn og Morsø er de kommuner, der har det største fald.

Beskæftigelsen fordelt på herkomst og køn

TABEL 3.4.3: ANTAL BESKÆFTIGEDE (16-66 ÅR) MED BOPÆL I NORDJYLLAND 1998-2008 FORDELT KØN OG HERKOMST

	1998	2008	Udv. 1998-2008	
Mænd				
Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande	2.021	3.188	1.167	57,7%
Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande	1.657	3.875	2.218	133,9%
Personer med dansk oprindelse	148.607	146.438	-2.169	-1,5%
Mænd i alt	152.285	153.501	1.216	0,8%
Kvinder				
Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande	1.663	2.438	775	46,6%
Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande	1.047	3.098	2.051	195,9%
Personer med dansk oprindelse	121.564	126.217	4.653	3,8%
Kvinder i alt	124.274	131.753	7.479	6,0%
I alt				
Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande	3.684	5.626	1.942	52,7%
Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande	2.704	6.973	4.269	157,9%
Personer med dansk oprindelse	270.171	272.655	2.484	0,9%
Beskæftigede i alt	276.559	285.254	8.695	3,1%

Kilde: Danmarks statistik; RASB og RASB1X og egne beregninger

Tabellen viser:

- Fra 1998 til 2008 er antallet af beskæftigede personer i alderen 16-66 år og med bopæl i Nordjylland steget med 3,1 %.
- Stigningen for personer med dansk oprindelse er kun steget med 0,9 %, så tilgangen må være kommet på anden vis.
- Der har været en tilgang af beskæftigede indvandrere og efterkommere på 6.211, svarende til samlet 197 %, og tilgangen er især sket blandt indvandrerne og efterkommerne fra ikke-vestlige lande.
- Kvindernes beskæftigelse er steget med 7.479 og mændenes med kun 1.216.
- Kvinder med dansk oprindelse har haft en stor stigning, imens den mindre stigning i mændenes beskæftigelse skyldes en tilbagegang i beskæftigelsen for mænd med dansk oprindelse.

Brancheopdelte beskæftigelse

TABEL 3.4.4: BESKÆFTIGEDE (OVER 15 ÅR) MED ARBEJDSSTED I NORDJYLLAND OG HELE LANDET FORDELT PÅ BRANCHER. 2008 OG UDVIKLINGEN 2007-2008

	Nordjylland 2008		Nordjylland Udvikling 2007-2008		Hele landet Udvikling 2007-2008	
	Absolut	Andel	Absolut	Procent	Procent	Andel
Landbrug, gartneri og skovbrug	13.648	4,7%	205	1,5%	0,3%	2,8%
Fiskeri	905	0,3%	-137	-13,1%	-9,6%	0,1%
Råstofudvinding	488	0,2%	29	6,3%	6,2%	0,2%
Landbrug, fiskeri, råstof i alt	15.041	5,2%	97	0,6%	0,2%	3,1%
Føde-, drikke- og tobaksvarerindustri	11.504	3,9%	567	5,2%	-3,0%	2,3%
Tekstil- og læderindustri	1.248	0,4%	-12	-1,0%	-3,0%	0,3%
Træ-, papir- og grafisk industri	5.737	2,0%	-272	-4,5%	-3,8%	1,9%
Kemisk industri og plastindustri	2.990	1,0%	138	4,8%	6,2%	1,8%
Sten-, ler- og glasindustri	3.525	1,2%	131	3,9%	1,3%	0,6%
Jern- og metalindustri	22.352	7,7%	1296	6,2%	3,4%	6,2%
Møbelindustri og anden industri	2.609	0,9%	-143	-5,2%	-4,5%	0,9%
Industri i alt	49.965	17,1%	1705	3,5%	0,9%	14,0%
Energi- og vandforsyning	1.462	0,5%	128	9,6%	-3,5%	0,5%
Bygge og anlæg	22.005	7,5%	357	1,6%	1,4%	6,8%
Autohandel, service og tankstationer	7.106	2,4%	25	0,4%	-0,1%	2,2%
Engroshandel undtagen med biler	14.667	5,0%	442	3,1%	2,9%	5,9%
Detailh. og reparationsvirks. undt. biler	22.257	7,6%	605	2,8%	3,2%	7,5%
Hoteller og restauranter	10.813	3,7%	784	7,8%	3,2%	3,2%
Transport	9.769	3,4%	58	0,6%	1,0%	4,4%
Post og tele	4.025	1,4%	172	4,5%	-4,3%	1,7%
Finansiering og forsikring	6.372	2,2%	208	3,4%	3,5%	2,9%
Udlejning og ejendomsformidling	4.875	1,7%	254	5,5%	9,7%	1,9%
Forretningsservice	23.701	8,1%	1556	7,0%	5,5%	10,9%
Privat handel og service i alt	103.585	35,5%	4104	4,1%	3,3%	40,5%
Offentlig administration	13.861	4,8%	-1040	-7,0%	-4,2%	5,0%
Undervisning	20.865	7,2%	-647	-3,0%	-1,1%	7,2%
Sundhedsvæsen	16.944	5,8%	778	4,8%	1,9%	5,8%
Sociale institutioner	34.182	11,7%	-985	-2,8%	-0,8%	11,6%
Foreninger, kultur og renovation	12.480	4,3%	-200	-1,6%	0,2%	5,1%
Offentlig service i alt	98.332	33,7%	-2094	-2,1%	-0,8%	34,7%
Uoplyst aktivitet	1.132	0,4%	65	6,1%	9,6%	0,4%
Beskæftigede (arbejdssted) i alt	291.522	100,0%	4362	1,5%	1,3%	100,0%

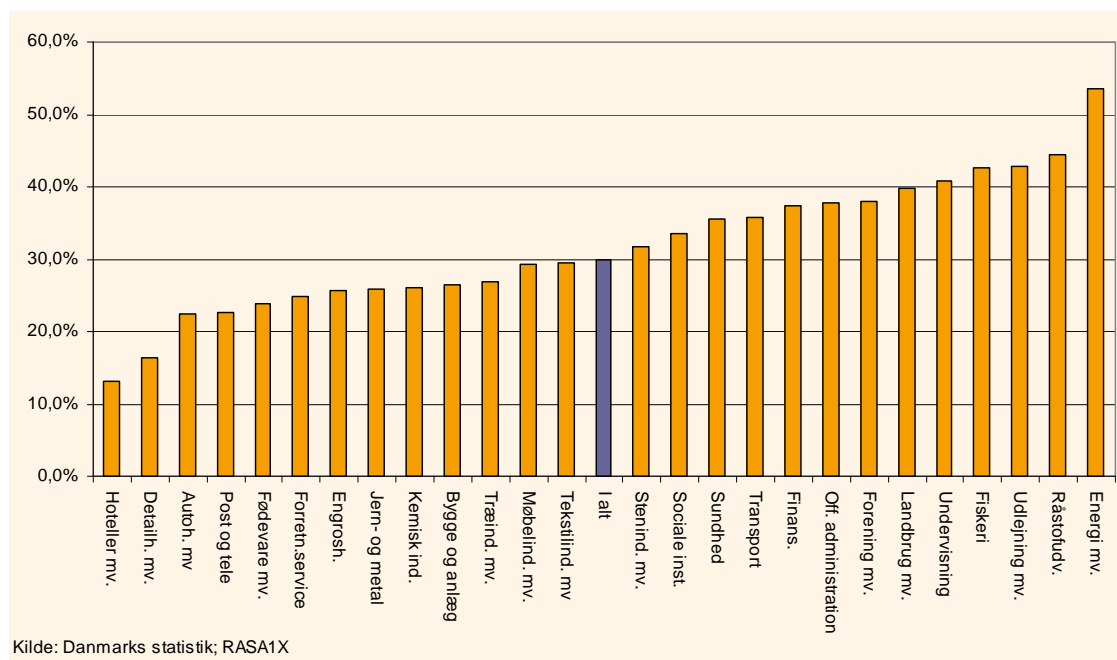
Kilde: Danmarks Statistik; RASA1X

Tabellen viser:

- I 2008 var der 291.522 beskæftigede med arbejdssted i Nordjylland. Det er en stigning 1,5 % sammenlignet med 2007. Det er en lidt større stigning end på landsplan.
- Fordelt på hovedbrancher har der været en større stigning inden for stort set alle brancher sammenlignet med resten af landet. Kun inden for offentlig service har der været et større fald end i resten af landet.
- Når man ser på de enkelte branchers andel af den samlede beskæftigelse, ses det, at arbejdspladserne inden for landbrug og fiskeri mv., industri samt bygge og anlæg udgør en større andel end i resten af landet, imens især privat handel og service udgør en mindre andel.

Beskæftigede over 50 år

FIGUR 3.4.5: ANDEL BESKÆFTIGEDE PÅ 50 ÅR OG DEROVER MED ARBEJDSSTED I NORDJYLLAND. 2008. FORDELTE PÅ BRANCHER.

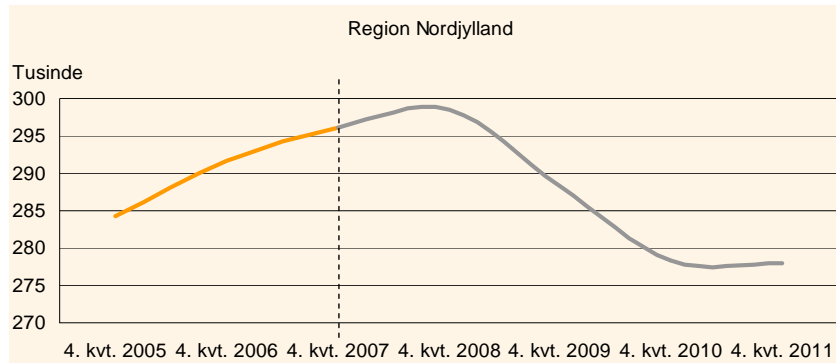

Figuren viser:

- 29,9 % af de beskæftigede med arbejdssted i Nordjylland er over 49 år. Det betyder, at der skal rekrutteres ny arbejdskraft til knap 87.000 arbejdspladser inden for de kommende år.
- Der er stor forskel på alderssammensætningen i de forskellige brancher. Brancherne hotel mv. og detailhandel mv. har den laveste andel beskæftigede på 50 år og derover.
- I den anden ende af skalaen topper branchen energi mv. hvor 53,5 % af de beskæftigede er over 49 år. Målt på antal beskæftigede er denne branche dog en af de mindste i Nordjylland.
- Især i den offentlige sektor er der en stor andel beskæftigede på 50 år og derover. Knap 36.000 indenfor den offentlige sektor i Nordjylland er over 49 år.
- Det er dog ikke kun den offentlige sektor, der har en stor andel beskæftigede på 50 år og derover. Blandt andet inden for landbrug og transport er der en stor beskæftigelsesmæssig volumen og en stor andel over 49 år.
- Har en branche mange ældre medarbejdere, er det sandsynligt, at den i højere grad end andre brancher bør være opmærksom på, at der er udsigt til en større afgang i de kommende år.

Prognose for beskæftigelsen i 2010 og 2011⁶

FIGUR 3.4.6: PROGNOSE FOR UDVIKLINGEN I BESKÆFTIGELSEN I NORDJYLLAND I 2010 og 2011

Prognosen viser et fortsat fald i beskæftigelsen i 2010 og 2011:

- I perioden 2005 til 2008 steg beskæftigelsen i Nordjylland fra ca. 284.264 til godt 296.149. Udviklingen toppede i midten af 2008. Fra 4. kvartal 2008 kom der stærke indikationer på, at beskæftigelsen stod over for et kraftigt fald, idet et større antal varslings- og arbejdsfordelingssager blev meldt ind til beskæftigelsesregionen, som behandler disse sager. Samtidig begyndte ledigheden at stige.
- Hele året 2009 har derefter været præget af fald i beskæftigelsen som følge af mange afskedigelser og mange arbejdsfordelingssager af længere varighed i kombination med stærkt stigende ledighed.
- Beskæftigelsesregionen venter også i 2010 et betydeligt fald i beskæftigelsen i 1. halvår. I 2. halvår ventes beskæftigelsen fortsat at falde, men i aftagende tempo. Udgangspunktet for beskæftigelsesregionens prognose er blandt andet udviklingen fra 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009. Det vurderes, at beskæftigelsen er faldet i denne periode med ca. 10.200.
- Virksomhederne er dermed nået langt i at tilpasse arbejdsstyrken til den nye situation, men da der er en gensidig afhængighed mellem brancher og virksomheder, kan effekten af et lavere aktivitetsniveau i én branche vise sig langt senere i en anden. Det gælder f.eks. detailhandel og andre private serviceerhverv. Derfor vil der i 2010 være et vist efterslæb i tilpasningen af arbejdsstyrken i de forskellige erhverv
- I prognosen ventes beskæftigelsen på 1 års sigt, det vil sige i 4. kvartal 2010 at være på 278.275. Det er et fald på 9.997 sammenlignet med 4. kvartal 2009.
- Beskæftigelsesregionen vurderer endvidere, at der fra 4. kvartal 2010 til 4. kvartal 2011 vil være et beskedent fald i beskæftigelsen på 404. Beskæftigelsen vil dermed være på 277.871 i 4. kvartal 2011.
- Det betyder, at hele beskæftigelsesfremgangen fra 2005 til 2008 vil være tabt ved udgangen af prognoseperioden.
- Samlet vurderes det, at Nordjylland vil få en lidt mere negativ udvikling end hele landet. Det skyldes landsdelens erhvervsstruktur, hvor relativt flere er beskæftiget i industri og håndværk, som har været hårdest ramt af krisen, og relativt færre er beskæftiget i servicefag. Nordjyllands andel af beskæftigelsen i hele landet vurderes at falde fra 10,4 % i 4. kvartal 2007 til 10,1 % i 4. kvartal 2011.

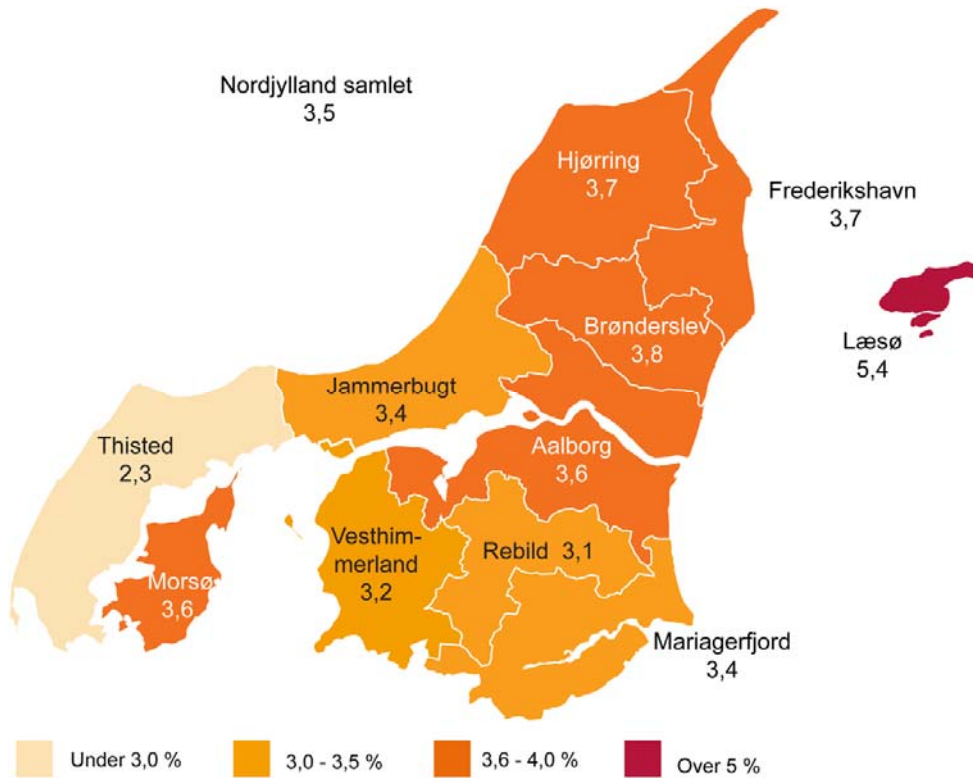
⁶ Se også 'Overblik over arbejdsmarkedet i Nordjylland, 1. halvår 2010' Offentliggøres på www.br nordjylland.dk, januar 2010

3.5: Ledigheden

I dette afsnit ses der på de store linjer i ledigheden i Nordjylland. Beskæftigelsesregion offentliggør og kommenterer løbende de aktuelle ledighedstal. Dette offentliggøres på hjemmesiden www.br nordjylland.dk. Afsnittet afsluttes med beskæftigelsesregionens ledighedsprognose. Afsnittet peger på følgende udfordringer:

- I det rullende år november 2008 til oktober 2009 udgjorde de fuldtidsledige 3,5 % af arbejdsstyrken. Ledigheden var lavest i Thisted med 2,3 % og højest på Læsø og i Brønderslev med henholdsvis 5,4 % og 3,8 %.
- Fra et historisk lavpunkt midt i 2008 ligger ledigheden i oktober 2009 på niveau med ledigheden først i 2007. Ledigheden er stigende, men niveauet er ikke alarmerende historisk set.
- Ledighedsudviklingen afspejler konjunktursvingningerne fra en periode med højkonjunktur og udbredt mangel på arbejdskraft til en periode med stigende ledighed og dermed stigende udbud af arbejdskraft.
- Lavkonjunktoren har ført til et historisk skift i ledigheden med et markant flertal af ledige mænd. Mændenes ledighed er steget markant mere end kvindernes ledighed det seneste år. I juni 2008 var kvindernes ledighed 36 % større end mændenes, og i april 2009 var kvindernes ledighed 47 % mindre end mændenes.
- For de unge 16-29 årige er ledigheden fordoblet fra oktober 2008 til oktober 2009. Det er aldersgruppen 30-49 år, der har haft den største stigning i ledigheden, nemlig 153 %. Ledigheden for de ældre er steget med 125 %.
- Ledigheden fordelt på a-kasser er her opgjort på det rullende år november 2008 til oktober 2009 sammenlignet med samme periode året før. I denne periode har der kun været et fald i ledigheden i 5 a-kasser, nemlig Børne- og ungdomspædagogerne, FOA, Lærerne, Magistrene og Socialpædagogerne. Det er alle a-kasser med medlemmer, der arbejder inden for det offentlige.
- Antalsmæssigt har stigningerne i perioden været størst inden for 3F, Kristelig a-kasse, Metal samt Træ-Industri-Byg. Stigningen i ledigheden rammer i særlig grad de ikke faglærte og personer, der arbejder inden for industrien og bygge- og anlægssektoren.

FIGUR 3.5.1. FULDTIDSLEDIGE I PROCENT AF ARBEJDSSTYRKEN. DET RULLENDE ÅR NOVEMBER 2008 TIL OKTOBER 2009. NORDJYLLAND OG DE NORDJYSKE KOMMUNER.

Kilde: Danmarks Statistik: Auf01, Ras 207 og egne beregninger

Figuren viser følgende:

- I Nordjylland som helhed udgør de fuldtidsledige i perioden 3,5 % arbejdsstyrken.
- I Thisted udgør de ledige den laveste andel af arbejdsstyrken, nemlig 2,3 %, mens Læsø har den højeste andel, nemlig 5,4 % af arbejdsstyrken.
- Figuren illustrerer endvidere, at Vendsyssel har et højere ledighedsniveau end Himmerland.

TABEL 3.5.2: FULDTIDSLEDIGE I DE RULLENDE ÅR NOVEMBER 2007-OKTOBER 2008 OG NOVEMBER 2008-OKTOBER 2009, I PROCENT AF ARBEJDSSTYRKEN (IKKE ALDERSBEGRÆNSET) SAMT UDVIKLINGEN. NORDJYLLAND OG DE NORDJYSKE KOMMUNER.

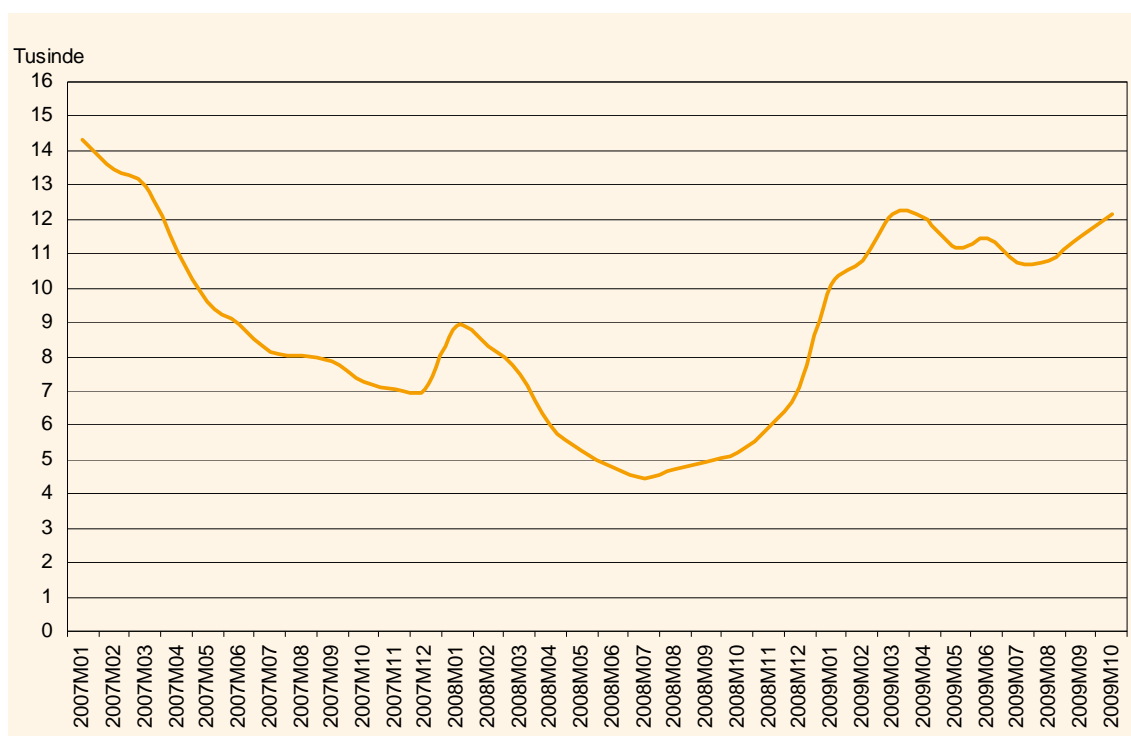
	rullende år nov. 07-okt. 08		rullende år nov. 08- okt. 09		Udvikling	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct. Point
Region Nordjylland	6.178	2,0%	10.491	3,5%	4.313	1,4%
Brønderslev	432	2,4%	698	3,8%	267	1,5%
Frederikshavn	757	2,3%	1.186	3,7%	429	1,3%
Hjørring	772	2,2%	1.289	3,7%	517	1,5%
Jammerbugt	410	2,0%	702	3,4%	292	1,4%
Læsø	57	5,6%	55	5,4%	-2	-0,2%
Mariagerfjord	335	1,5%	763	3,4%	428	1,9%
Morsø	193	1,7%	405	3,6%	212	1,9%
Rebild	184	1,2%	486	3,1%	302	1,9%
Thisted	270	1,1%	569	2,3%	299	1,2%
Vesthimmerlands	321	1,6%	635	3,2%	314	1,6%
Aalborg	2.448	2,4%	3.703	3,6%	1.255	1,2%

Kilde: Danmarks Statistik: Auf01, Ras 207 og egne beregninger

Tabellen viser følgende:

- I perioden november 2008 til oktober 2009 var der i alt 10.491 fuldtidsledige i Nordjylland. I forhold til perioden året før har der været en stigning på i alt 4.313 fuldtidspersoner. Dette svarer til, at andel fuldtidsledige i procent af arbejdsstyrken er steget med 1,4 procentpoint.
- Stigningen målt i de lediges andel af arbejdsstyrken har været størst i Mariagerfjord, Morsø og Rebild, nemlig 1,9 procentpoint.
- Læsø er den eneste kommune, der i denne periode har haft et fald målt som de lediges andel af arbejdsstyrken, nemlig et fald på 0,2 procentpoint. Der er dog kun tale om et fald på 2 fuldtidspersoner.

FIGUR 3.5.3: ANTAL FULDTIDSLEDIGE I PERIODEN JANUAR 2007 TIL OKTOBER 2009. NORDJYLLAND

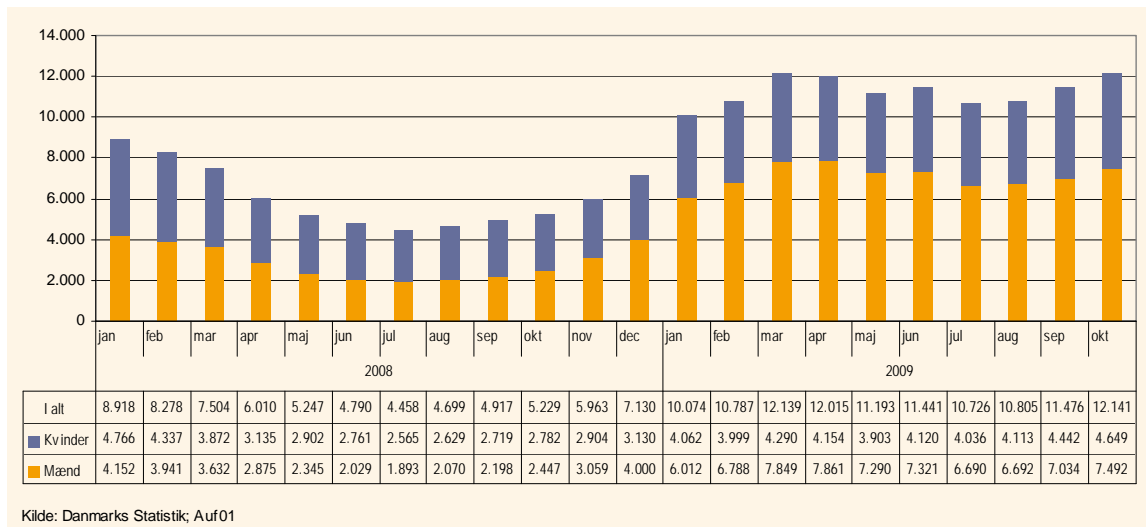

Kilde: Danmarks Statistik: Auf01

Figuren viser følgende:

- Ledigheden har udviklet sig markant de seneste år. I januar 2007 var der 14.297 fuldtidsledige i Nordjylland. Siden faldt ledigheden til et historisk minimum på kun 4.458 fuldtidsledige i juli 2008.
- Heromkring begyndte finanskrisen at tage form, og det udviklede sig til en krise og lavkonjunktur i hele økonomien inklusive arbejdsmarkedet. Derfor har ledigheden været markant stigende siden midten af 2008, og det forventes, at ledigheden vil fortsætte med at stige gennem 2010 før vendepunktet mod lavere ledighed nås.
- Ledigheden i oktober 2009 på lidt over 12.000 er derfor ikke alarmerende høj, hvis man ser blot et par år tilbage var den højere.

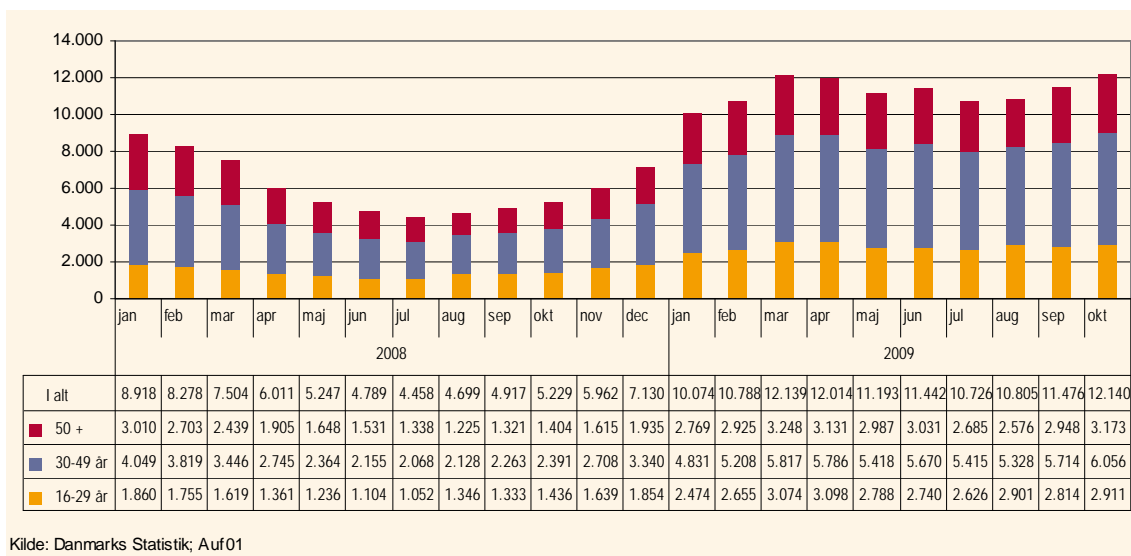
FIGUR 3.5.4: ANTAL FULDTIDSLEDIGE I PERIODEN JANUAR 2008 TIL OKTOBER 2009 OPDELT PÅ KØN. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- Ledigheden er steget ganske markant fra et historisk minimum i juli 2008 på 4.458 ledige til 12.141 i oktober 2009.
- Mændenes ledighed er steget markant mere end kvindernes ledighed. Gennem 2008 indtil og med oktober måned var der flest ledige kvinder. I juni 2008 var kvindernes ledighed 36 % større end mændenes, og i april 2009 var kvindernes ledighed 47 % mindre end mændenes. I oktober 2009 var kvindernes ledighed 38 % mindre end mændenes.
- Historisk set er det usædvanligt, at der er flere ledige kvinder end mænd gennem en længere periode. De sidste 10 år har der i størstedelen af tiden været flest ledige kvinder. Skiftet i mændenes og kvindernes ledighed skyldes blandt andet, at industrien, som typisk beskæftiger mange mænd, er blevet ramt af den aktuelle lavkonjunktur, mens for eksempel det offentlige område, som typisk beskæftiger mange kvinder, ikke er ramt i samme grad.
- Der er tendens til, at mændenes andel af ledigheden er svagt aftagende, og kvindernes er svagt stigende. I oktober 2009 havde kvinderne 38,3 % af ledigheden mod 61,7 % til mændene.

FIGUR 3.5.5: ANTAL FULDTIDSLEDIGE I PERIODEN JANUAR 2008 TIL OKTOBER 2009 OPDELT PÅ ALDERSGRUPPER. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- Ledigheden er steget for alle aldersgrupper i perioden.
- For de unge i aldersgruppen 16-29 er ledigheden fra oktober 2008 til oktober 2009 godt og vel fordoblet. Opdelt på aldersgrupper er dette dog den laveste stigning.
- Den største stigning har været for aldersgruppen 30-49 år. Her er ledigheden steget med 153 % fra oktober 2008 til oktober 2009.
- For aldersgruppen på 50 år og derover er ledigheden steget med 125 %.
- Ledighedsudviklingen har medført, at den relative fordeling på aldersgrupper er ændret ganske meget. I oktober 2008 udgjorde de unge 27,5 % af ledigheden, og i oktober 2009 var aldersgruppens andel faldet til 24 %. Også for de ældre har der været et lille fald fra en andel på 26,9 % i oktober 2008 til 26,1 % i oktober 2009. Omvendt er andelen af ledigheden for aldersgruppen 30-49 år steget fra 45,3 % til 49,9 % i oktober 2009.

TABEL 3.5.6: ANTAL FULDTIDSLEDIGE I DE RULLENDE ÅR AFSLUTTENDE MED OKTOBER 2008 OG OKTOBER 2009 OPDELT PÅ A-KASSER OG UDVIKLINGEN I PERIODEN. NORDJYLLAND

Ledige	Rullende år afsluttende med		Udvikling	
	Okt. 2008	Okt. 2009	2008-2009	Procent
I alt	6.178	10.491	4.313	69,8%
Akademikere (AAK)	108	110	2	1,6%
Business	28	68	39	138,5%
Byggefagenes a-kasse	56	147	91	160,9%
Børne- og Ungdomspædagoger (BUPL-A)	136	113	-24	-17,4%
Danske Lønmodtagere (DLA)	100	267	167	166,5%
Danske Sundhedsorganisationer (DSA)	19	27	9	46,2%
Fag og Arbejde (FOA)	319	311	-8	-2,5%
Faglig Fælles a-kasse (3F)	1.775	3.297	1.522	85,7%
Frie Funktionærer (FFA)	15	32	17	111,1%
Funktionærer og Servicefag	32	47	15	45,6%
Funktionærer og Tjenestemænd (FTF-A)	143	193	50	35,2%
Handels- og Kontorfunktionærer (HK)	664	826	161	24,3%
Ingeniører (IAK)	74	170	96	130,5%
Prosa og Merkonomer	13	25	12	86,3%
Journalistik, Kommunikation og Sprog	35	41	6	17,7%
Kristelig a-kasse	524	949	424	80,9%
Ledere	66	143	78	118,7%
Lærere (DLF-A)	139	123	-16	-11,4%
Magistre (MA)	129	105	-24	-18,8%
Metalarbejdere	189	868	679	359,7%
Fødevareforbundet (NNF)	142	263	121	85,0%
Selvstændige (DANA)	41	56	16	38,2%
Selvstændige Erhvervsdrivende (ASE)	193	284	92	47,6%
Socialpædagoger (SLA)	69	65	-3	-5,0%
Stats- og Teleansatte (STA)	37	56	20	53,5%
Teknikere	84	156	72	85,2%
Træ-Industri-Byg (TIB)	179	672	493	274,9%
Økonomer (CA)	35	61	26	72,3%
El-faget	7	79	72	1011,8%
Ikke forsikrede	827	940	113	13,7%

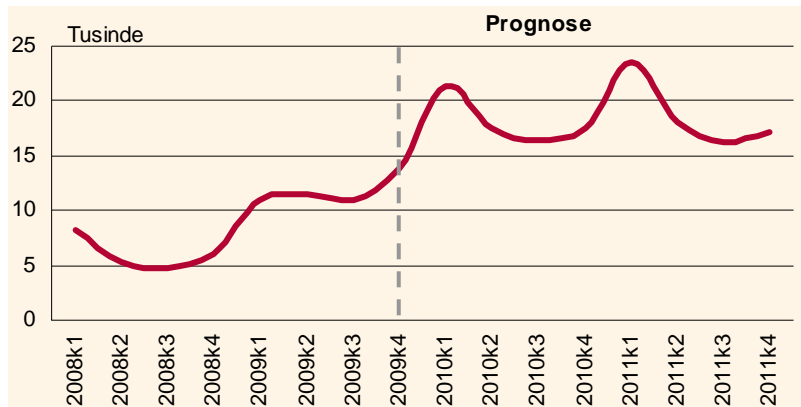
Kilde: Danmarks Statistik; AUF01, egne beregninger

Tabellen viser følgende:

- I Nordjylland har der i denne periode – det rullende år afsluttende med oktober 2008 sammenlignet med året før - i alt været en stigning i ledigheden på 69,8 %.
- Kun inden for 5 a-kasser har der været et fald, nemlig Børne- og ungdomspædagogerne, FOA, Lærerne, Magistrene og Socialpædagogerne – alle a-kasser med medlemmer, der arbejder inden for det offentlige.
- Antalsmæssigt har de største stigninger været inden for 3F, Kristelig a-kasse, Metal og Træ-Industri-Byg. Dette tydeliggør, at ledighedsstigningen i særlig grad har ramt de ikke-faglærte og personer, der arbejder inden for industrien.
- Antal ikke forsikrede ledige er steget med 13,7 %.

Prognose for ledigheden i 2010 og 2011⁷

FIGUR 3.5.7: PROGNOSE FOR UDVIKLINGEN I LEDIGHEDEN I 2010 OG 2011. NORDJYLLAND

Prognosen peger på følgende:

- Fra et historisk lavpunkt omkring midten af 2008 har ledigheden generelt været stigende i Nordjylland og på landsplan gennem 2009. Den finansielle krise har bredt sig til en generel lavkonjunktur på arbejdsmarkedet. Det har blandt andet betydet nedskæringer inden for byggeriet og inden for industrien på grund af et markant fald i efterspørgslen på varer. Effekterne herfra påvirker arbejdsmarkedet bredt set blandt andet inden for servicesektoren. Derfor forventer beskæftigelsesregionen, at ledigheden stiger gennem hele 2010, og at det først er i 2011 der er udsigt til en vending i konjunkturerne.
- I 4. kvartal 2010 forventer Beskæftigelsesregionen en ledighed på 23.790 (ledige og aktiverede). Det er en stigning på 19,6 % i forhold til 4. kvartal 2009.

⁷ Se også 'Overblik over arbejdsmarkedet i Nordjylland, 1. halvår 2010' Offentliggøres på www.br nordjylland.dk, januar 2010

TABEL 3.5.8: PROGNOSE FOR UDBIKLINGEN I LEDIGHEDEN 4. KVARTAL 2010 OPDELT PÅ A-KASSER, ALDER OG KØN. NORDJYLLAND

	FAKTISKE	PROGNOSE		ÆNDRING		
	TAL	2.kvartal	2.kvartal	4.kvartal	4.kvartal	ÆNDRING
	2009	2010	2009	2010	2009-	10
A-KASSEGRUPPE						
Selvstændige	447	600	550	650		18,2%
Akademikere	471	600	500	600		20,0%
Funktionærer og tjenestemænd m.v.	569	900	750	900		20,0%
Handels- og Kontorfunktionærer (HK)	935	1.350	1.150	1.400		21,7%
Tekniske funktionærer	484	700	600	750		25,0%
Byggefag	1.165	1.950	1.300	1.800		38,5%
Metalarbejdere	1.172	1.950	1.400	1.800		28,6%
Faglig Fælles a-kasse (3F)	3.630	4.600	3.900	4.800		23,1%
Nærings- og Nydelsesmiddelarbejdere (NNF)	291	450	430	550		27,9%
Fag og Arbejde (FOA)	308	550	550	600		9,1%
Øvrige	1.446	2.280	1.500	1.990		32,7%
Forsikrede ledige, i alt	10.918	15.930	12.630	15.840		25,4%
Ikke-forsikrede ledige	1.035	1.591	1.154	1.650		43,0%
Ledige i alt	11.953	17.521	13.784	17.490		26,9%
ALDER						
16-24 år	1.496	1.750	1.650	1.850		12,1%
25-29 år	1.458	2.200	2.000	2.330		16,5%
30-39 år	2.923	4.300	3.200	4.100		28,1%
40-49 år	2.937	4.400	3.100	4.200		35,5%
50-59 år	2.754	4.200	3.275	4.300		31,3%
60 år og derover	388	671	559	710		27,0%
Ledige i alt	11.956	17.521	13.784	17.490		26,9%
KØN						
Mænd	7.711	11.300	8.700	11.000		26,4%
Kvinder	4.245	6.221	5.084	6.490		27,7%
Ledige i alt	11.956	17.521	13.784	17.490		26,9%
AKTIVEREDE						
Forsikrede aktiverede	5.325	5.800	6.100	6.300		3,3%
Ledige og forsikrede aktiverede i alt	17.281	23.321	19.884	23.790		19,6%

- Fra 4. kvartal 2009 til 4. kvartal 2010 forventer beskæftigelsesregionen at ledigheden stiger fra 13.784 til 17.490, en stigning på 3.706 eller 26,9 %. Inklusive de aktiverede forventes en stigning på 19,6 %. Der forventes blandt andet mange ledige inden for byggefagene, metalområdet og inden for 3F.
- Der forventes stadig at være en høj ledighed blandt de unge, men væksten i ledigheden breder sig også til de ældre aldersgrupper.
- Det forventes at mændene stadig har en markant højere ledighed end kvinderne, men at væksten i mændenes ledighed bliver lidt mindre end væksten i kvindernes ledighed.

3.6. Udviklingen i regionens uddannelsesnivea

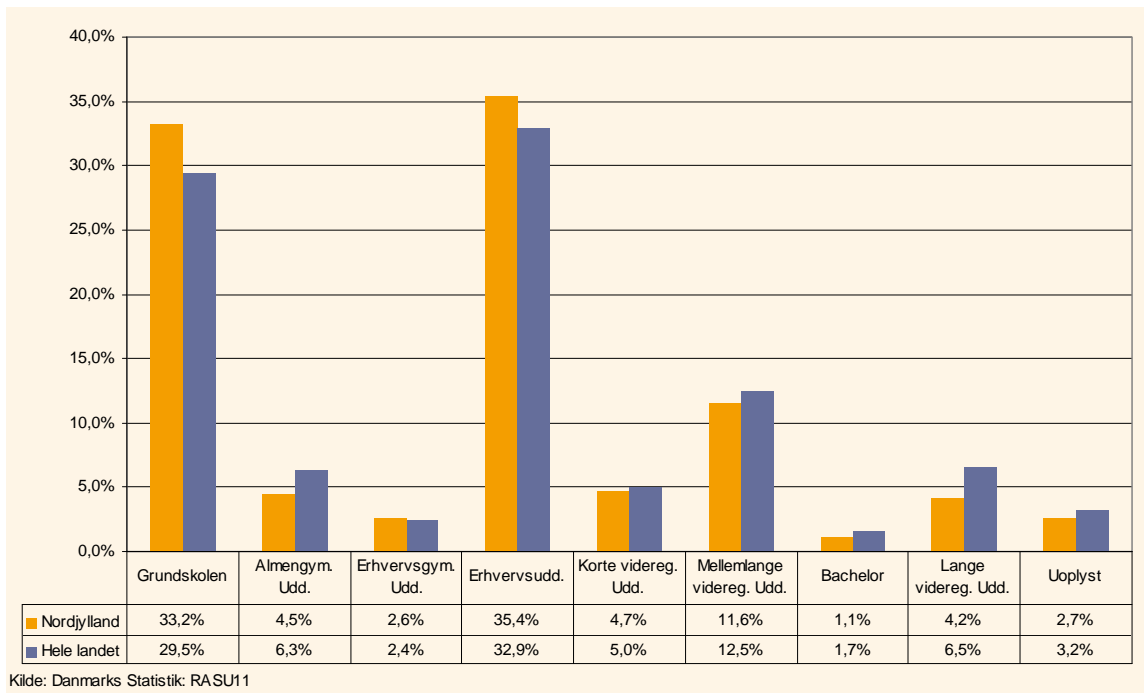
I dette afsnit undersøges regionens uddannelsesnivea. Der ses på, hvordan uddannelsesniveaet har udviklet sig for befolkningen i alt og henholdsvis de beskæftigede, de arbejdsløse og personer uden for arbejdsstyrken. Afsnittet peger på følgende udfordringer:

- Hver tredje person i alderen 16-66 år har ikke afsluttet en kompetencegivende uddannelse. Blandt de 25-29 årige har hver femte kun grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Det er en væsentlig udfordring at sikre, at en stadig større andel af en ungdomsårgang får en kompetencegivende uddannelse.
- Der er sket en stigning i antallet af personer, der har en kort, mellemlang, lang eller bacheloruddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Det er vigtigt at fastholde denne udvikling for at understøtte, at så mange som mulig får en fast tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed understøtte, at arbejdsstyrken har de kompetencer, som virksomhederne har brug for.
- Jo mere uddannelse en person har, jo tættere tilknytning har personen til arbejdsmarkedet. Uddannelse betaler sig, og det er en udfordring at sikre, at så mange som muligt får en kompetencegivende uddannelse.
- Analyser på området⁸ peger på, at udfordringen ikke kun er at få flere til at tage en uddannelse men også at mindske frafaldet og at fastholde de personer, der er i gang med en uddannelse. Der er derfor en udfordring i lyset af udviklingen på arbejdsmarkedet at sikre for eksempel et tilstrækkeligt antal praktikpladser på erhvervsuddannelserne.

⁸ F.eks. Region Nordjylland: "Den nordjyske ungeindsats" 2009

Befolkningens uddannelsesniveau

FIGUR 3.6.1: BEFOLKNINGEN (16-66 ÅR) FORDELT EFTER HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE. 2008

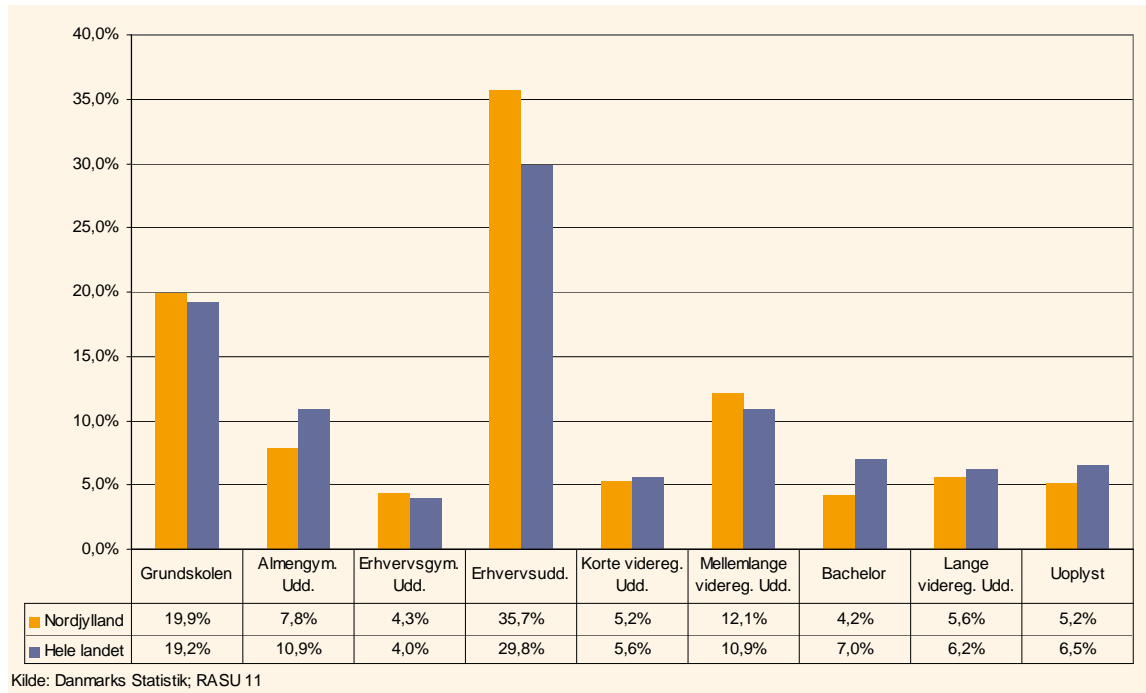

Figuren viser:

- Nordjylland har en større andel end resten af landet kun med grundskole og en større andel med en erhvervsuddannelse. 33 % har kun grundskolen som højeste fuldførte uddannelse.
- Nordjylland har en meget mindre andel end resten af landet, der har en gymnasial uddannelse og en lang videregående uddannelse.
- Med hensyn til de korte, mellemlange og bachelor uddannelserne er der ikke den store forskel, men Nordjylland ligger lidt lavere end på landsplan.

De unges uddannelsesniveau

FIGUR 3.6.2. BEFOLKNINGEN I ALDEREN 25-29 ÅR, FORDELT EFTER HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE. 2008.

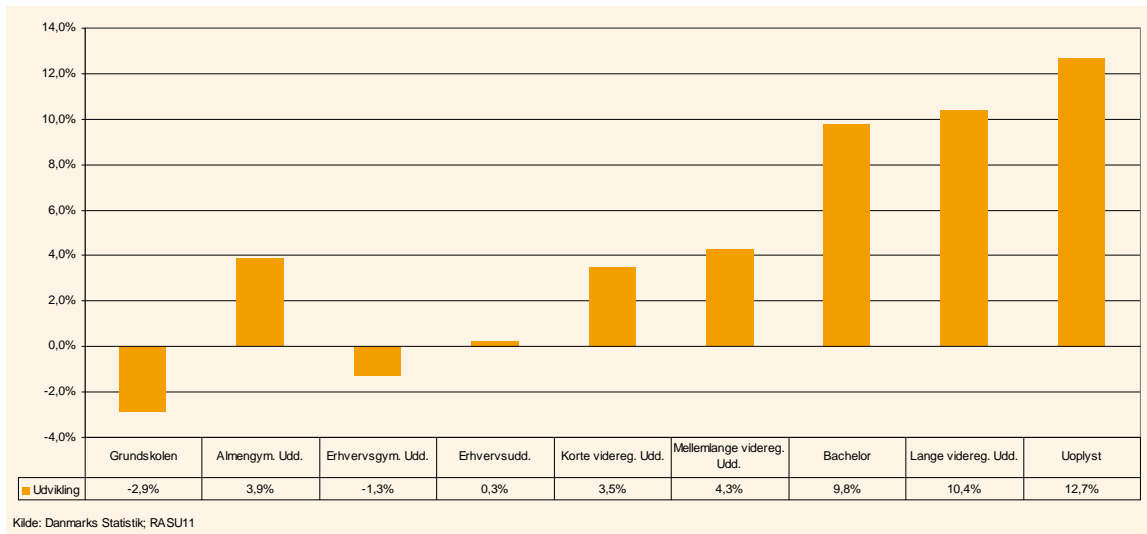
Figuren viser:

- Der er færre 25-29 årige, der kun har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, end blandt den 16-66 årige befolkning i alt. 20 % af de 25-29 årige har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Sammenlignet med resten af landet er der ikke den store forskel, Nordjylland ligger dog lidt over resten af landet.
- Der er stor forskel på andelen, der har en erhvervsuddannelse i Nordjylland sammenlignet med resten af landet. Der er 35,7 % af de unge, der har afsluttet en erhvervsuddannelse i Nordjylland, imens det på landsplan er 29,8 %.
- Nordjylland har en mindre andel, der har afsluttet en gymnasial uddannelse, bachelor eller lange videregående uddannelser.
- Nordjylland har en større andel end på landsplan, der har taget en mellemlang videregående uddannelse.
- Analyser på området⁹ viser, at ud af de, der fuldfører en gymnasial uddannelse, fortsætter 75 % på en videregående uddannelse, hvorimod færre end 10 % på en erhvervsuddannelse fortsætter på en videregående uddannelse. Det kan give Nordjylland en udfordring i forhold til den efterspørgsel, der forventes at komme på højtuddannet arbejdskraft i fremtiden.

⁹ F.eks. Region Nordjylland: "Den nordjyske ungeindsats" 2009

Udviklingen

FIGUR 3.6.3: UDVIKLING I UDDANNELSESNIWAUET 2006 TIL 2008. DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING.

TABEL 3.6.4: UDVIKLINGEN I UDDANNELSESNIWAUET 2006 TIL 2008. DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING. ABSOLUTTE TAL

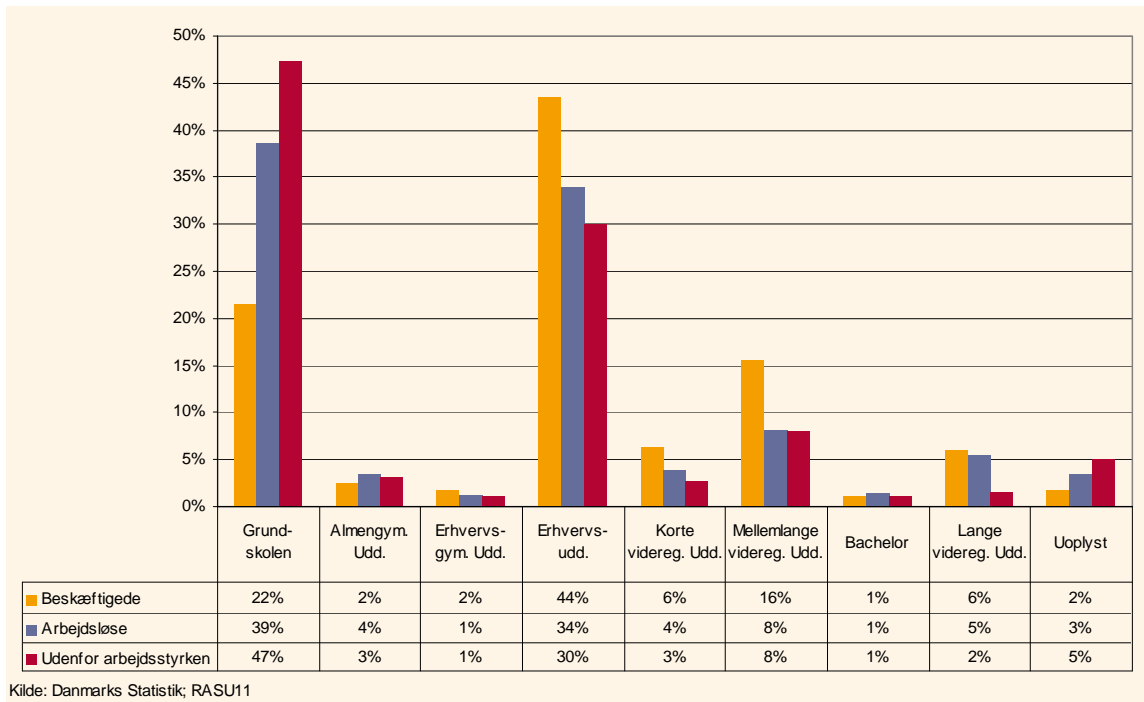
Grundskolen	Almengym. Udd.	Erhvervgym. Udd.	Erhvervsudd.	Korte videreg. Udd.	Mellemlange videreg. Udd.	Bachelor	Lange videreg. Udd.	Uoplyst
-3.763	641	-134	338	606	1.817	374	1.499	1.158

Figuren og tabellen viser:

- Der er sket en stigning i den andel af befolkningen, der har afsluttet en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, samt bacheloruddannelse. Derimod er der et fald i andelen, der kun har grundskolen eller en erhvervgymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse.
- I absolutte tal er der tale om et fald på ca. 3.700 personer, der kun har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Hvorimod personer med korte, mellemlange og lange uddannelser tilsammen er steget med ca. 3.900 personer.

Uddannelse og socioøkonomisk status

FIGUR 3.6.5: BEFOLKNINGENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE FORDELT PÅ SOCIOØKONOMISK STATUS. 16-66 ÅR. 2008.

Figuren viser:

- 47 % af de personer, der er uden for arbejdsstyrken, har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. I kategorien "Udenfor arbejdsstyrken" hører også personer under uddannelse, så en del af de personer, der kun har grundskolen som uddannelse, og som er uden for arbejdsstyrken, kan være i gang med en ungdomsuddannelse. Når der kun ses på personer i alderen 25-66 år, er det overordnede billede dog det samme.
- Blandt de beskæftigede har den største andel en erhvervsuddannelse. Blandt de arbejdsløse og personer uden for arbejdsstyrken har den største andel grundskolen som højeste fuldførte uddannelse.
- Dette viser, at jo mindre uddannelse, desto større er risikoen for at stå uden for arbejdsstyrken.

3.7: Behovet for kvalificeret arbejdskraft på kort og lang sigt

Det er blevet langt lettere at rekruttere medarbejdere. Den regionale arbejdsmarkedsbalance¹⁰ har gennem 2009 vist en klar tilbagegang i antallet af stillingsbetegnelser inden for områder med 'Rigtig gode beskæftigelsesmuligheder', det vil sige områder, hvor virksomhederne har haft problemer med at rekruttere arbejdskraft. De meget omfattende problemer med at rekruttere arbejdskraft, som regionen oplevede gennem 2007 og 2008 frem til 3. kvartal, er nu afhjulpet, og med det nuværende ledighedsniveau forekommer arbejdsmarkedet mere afbalanceret. Arbejdsmarkedsbalancen og øvrige analyser peger på følgende udfordringer i 2010 og på det lange sigt:

- Når virksomhederne nu melder om forgæves rekrutteringer, er det ofte i højt specialiserede job, hvor der kræves helt særlige kvalifikationer, f.eks. sygeplejerske og læge. Eller i job, hvor det kan være vanskeligt at tiltrække arbejdskraft, fordi det er deltidsjob, job med skæve arbejdstider, få transportmuligheder til arbejdspladsen eller andre særlige vilkår. Det gælder f.eks. landbrugsmedhjælper eller rengøringsassistenter.
- Afskedigelserne i det forløbne år er i høj grad gået ud over den mindst kvalificerede arbejdskraft. Især kortuddannede og dem uden uddannelse. Også faglærte job i industrien nedlægges, men det vurderes, at faglærte lettere vil kunne finde et andet job. Som en konsekvens heraf øges risikoen for, at de ikke faglærte presses ud. Arbejdsmarkedet er i forvejen i en omstillingsproces, som ofte forstærkes, når konjunkturerne vender. Ufaglærte job nedlægges, nye job fordrer kvalifikationer på et højere niveau. Derfor er det sandsynligt, at mange af de ufaglærte job, der nu er forsvundet, ikke oprettes igen, selvom virksomhederne senere begynder at efterspørge arbejdskraft.
- Der er stigende krav såvel til arbejdskraftens formelle faglige kvalifikationer som arbejdskraftens personlige og almene kompetencer. Ligeledes er der stigende efterspørgsel efter ledelsesmæssige kompetencer.
- Også i en tid med stigende ledighed og faldende beskæftigelse er der behov for at vurdere hvilke kompetencer, arbejdsstyrken skal besidde fremover. I de kommende år vil det være en stor udfordring at sikre en tilstrækkelig stor arbejdsstyrke. Knappe arbejdskraftressourcer fordrer også, at arbejdskraftens kompetencer passer til eller let kan tilpasses de behov, der skal dækkes. Dertil kommer, at niveauet for hvilke kompetencer, der kræves, stiger inden for alle fagområder. Så ikke alene må arbejdskraften være overordentlig fleksibel, den må også indgå i en stadig opkvalificeringsproces, for at kunne spille sammen med de forandringer, der sker i omverdenen.

¹⁰ Arbejdsmarkedsbalancen viser beskæftigelsesmulighederne for ca. 1.100 stillingsbetegnelser i hver af de 4 beskæftigelsesregioner. Balancen bygger på data om virksomhedernes rekrutteringssituation, udviklingen i arbejdskraftreserven samt jobomsætningen i forskellige faggrupper. Balancen fordeler stillingsbetegnelserne i 3 hovedkategorier: Mindre gode beskæftigelsesmuligheder, gode beskæftigelsesmuligheder og rigtig gode beskæftigelsesmuligheder.

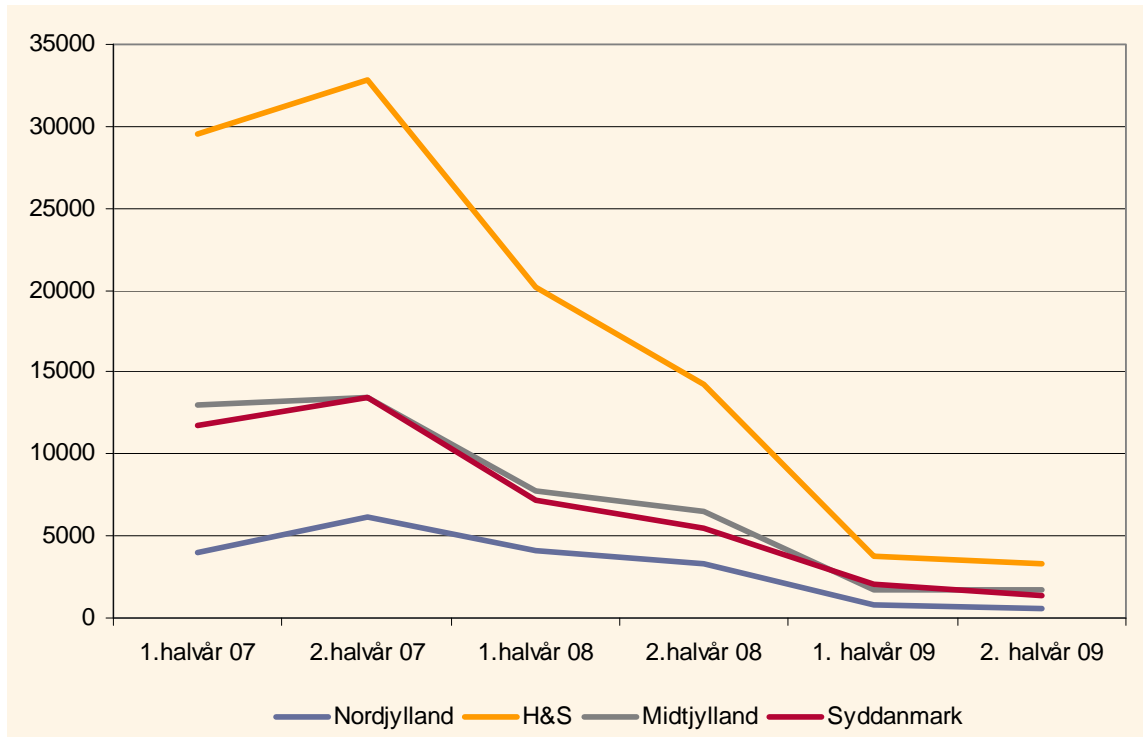
Den aktuelle arbejdsmarkedsbalance¹¹

Den aktuelle arbejdsmarkedsbalance viser, at det er blevet langt lettere at rekruttere medarbejdere:

- Gennem 2009 har der været en klar tilbagegang i antallet af stillingsbetegnelser inden for områder med 'Rigtig gode beskæftigelsesmuligheder', det vil sige områder, hvor virksomhederne har haft problemer med at rekruttere arbejdskraft.
- De meget omfattende problemer med at rekruttere arbejdskraft, som regionen oplevede gennem 2007 og 2008 frem til 3. kvartal, er nu afhjulpet, og med det nuværende ledighedsniveau forekommer arbejdsmarkedet mere afbalanceret.
- Når virksomhederne nu melder om forgæves rekrutteringer er det ofte i højt specialiserede job, hvor der kræves helt særlige kvalifikationer, f.eks. sygeplejerske og læge. Eller i job, hvor det kan være vanskeligt at tiltrække arbejdskraft fordi det er deltidsjob, job med skæve arbejdstider, få transportmuligheder til arbejdspladsen eller andre særlige vilkår. Det gælder f.eks. landbrugsmedhjælperne eller rengøringsassistenter.
- Der er en dalende efterspørgsel efter ufaglærte. På tværs af fag og erhvervsgrupper er det tydeligt, at en lang række stillingsbetegnelser, der dækker ufaglært arbejdskraft, har skiftet kategori fra gode til mindre gode beskæftigelsesmuligheder. For tiden kan der for næsten to ud af tre stillingsbetegnelser på det ufaglærte arbejdsmarked konstateres overskud af arbejdskraft og lav jobomsætning. Afskedigelserne i det forløbne år er i høj grad gået ud over den dårligst kvalificerede arbejdskraft. Især kortuddannede og dem uden uddannelse. Der er f.eks. mange ledige fabriksarbejdere, lagerarbejdere, pædagogmedhjælperne, kontorassistenter og receptionister.
- Arbejdsmarkedet er i forvejen i en omstillingsproces, som ofte forstærkes, når konjunkturerne vender. Ufaglærte job nedlægges, nye job fordrer kvalifikationer på et højere niveau. Derfor er det sandsynligt, at mange af de ufaglærte job, der nu er forsvundet, ikke oprettes igen, selv om virksomhederne senere begynder at efterspørge arbejdskraft.
- Med udsigten til fortsat stigende ledighed på store dele af arbejdsmarkedet, forventer Beskæftigelsesregionen ikke, at der i 2010 vil være udbredte rekrutteringsproblemer. Derimod forventes det, at ca. halvdelen af stillingsbetegnelserne i arbejdsmarkedsbalancen vil ligge i kategorien 'Gode beskæftigelsesmuligheder'. Det er stillingsbetegnelser, hvor der måske ikke her og nu er opslået ledige job, men hvor der alligevel er en underliggende dynamik, en passende udveksling af job og arbejdskraft, selv i perioder hvor andre dele af arbejdsmarkedet indskrænker forbruget af arbejdskraft.
- Erhvervsgrupperne Hotel og restauration, Sundhed og personlig pleje, Pædagogisk arbejde, Nærings- og nydelsesmiddelarbejde m.v. er eksempler på erhvervsgrupper, hvor der i Nordjylland fortsat er mange stillingsbetegnelser med gode beskæftigelsesmuligheder. Det drejer sig overvejende om stillingsbetegnelser, som det kræver konkrete uddannelser at bestride, stillinger som kræver en uddannelse med et speciale eller et vist generelt uddannelsesniveau inden for et bredere fagområde.

¹¹ Se endvidere arbejdsmarkedsbalancen på www.brnordjylland.dk

FIGUR 3.7.1: ANTAL STILLINGER, DER ER SØGT BESAT UDEN HELD I BESKÆFTIGELSESGREGIONERNE I 2007, 2008 OG 2009

Kilde: Virksomhedssurvey 2007, 2008 og 2009, Arbejdsmarkedsstyrelsen

Figuren viser følgende:

- Der er stadig problemer med at få arbejdskraft, men i langt mindre omfang end for 1 år siden. Det gælder både i Nordjylland og i hele landet. I efteråret 2008 var der i hele landet ca. 29.600 forgæves rekrutteringer, hvoraf knap 3.300 var i Nordjylland. I alle beskæftigelsesregioner er der siden sket et betydeligt fald i de forgæves rekrutteringer, så der på landsplan i efteråret 2009 var 7.054 forgæves rekrutteringer, mens der i Nordjylland var 591.

TABEL 3.7.2: ANTAL STILLINGER, DER ER SØGT BESAT UDEN HELD I DE NORDJYSKE ARBEJDSKRAFT-TOPLANDE

Antal stillinger, der er søgt besat uden held i hele landet, i Nordjylland og i de nordjyske arbejdskraftoplande				Stillinger, der er søgt besat uden held i forhold til beskæftigede	
	Efterår 2009	Efterår 2008	Ændring procent	Efterår 2009	Efterår 2008
Hele landet	7.054	29.616	-76%	0,2%	1,0%
Nordjylland	591	3.288	-82%	0,2%	1,1%
Himmerland	134	956	-86%	0,3%	1,8%
Aalborg	178	851	-79%	0,2%	0,8%
Vendsyssel	155	955	-84%	0,2%	1,0%
Thy-Mors	125	526	-76%	0,4%	1,5%

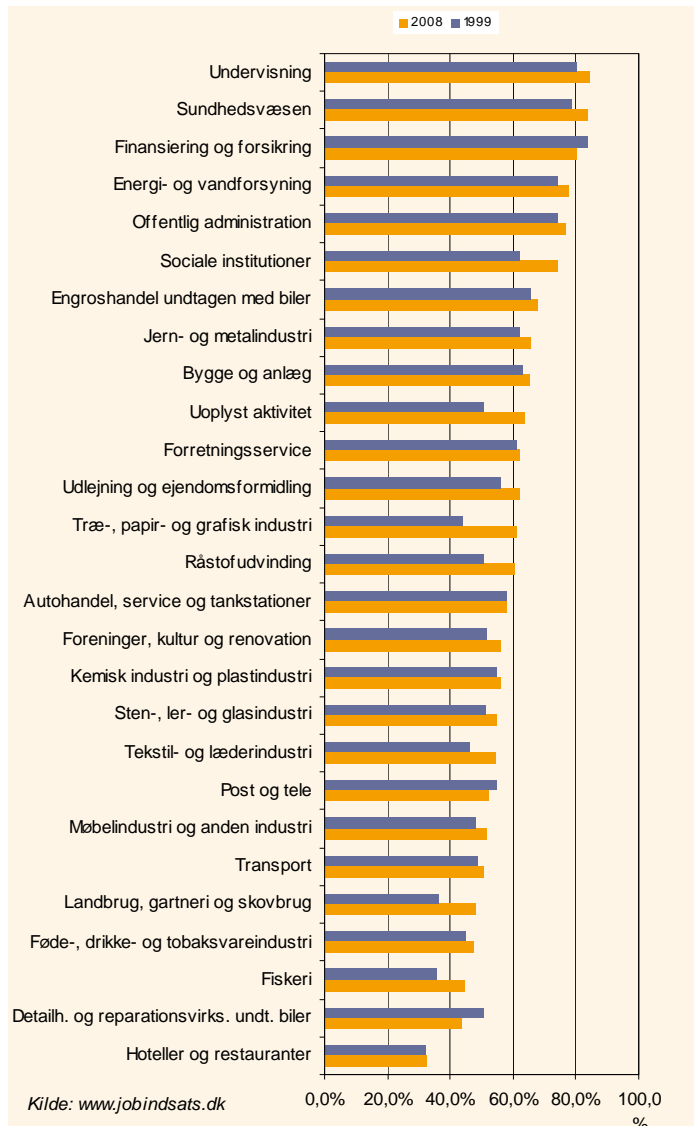
Kilde: Virksomhedssurvey efterår 2008 og 2009 og Statistikbanken, RAS 2008

Tabellen viser:

- Det er blevet væsentligt lettere at rekruttere arbejdskraft, ikke mindst i Nordjylland. I alt var der i Nordjylland 591 forgæves rekrutteringer i efteråret 2009, hvilket er et fald på 82 % i forhold til situationen for 1 år siden, hvor der var 3.288 forgæves rekrutteringer. Nordjylland har haft et relativt større fald i antallet af forgæves rekrutteringer end hele landet. I hele landet er antallet faldet med 76 %.
- Nordjylland tegnede sig sidste efterår for 11,1 % af de forgæves rekrutteringer i hele landet. I efteråret 2009 er denne andel faldet til 8,4 %.
- Der er betydeligt færre problemer med at rekruttere arbejdskraft overalt i de nordjyske arbejdskraftoplande end for 1 år siden. I Himmerland (kommunerne Mariagerfjord, Vesthimmerland og Rebild), hvor antallet er faldet mest, er der kun 134 forgæves rekrutteringer. Det er i realiteten ganske små problemer i forhold til situationen for 1 år siden, hvor der var næsten 1.000 forgæves rekrutteringer i denne del af regionen.

Udfordringer til arbejdsstyrkens kompetencer på det lange sigt

FIGUR 3.7.3: ANDEL BESKÆFTIGEDE I NORDJYLLAND MED KOMPETENCEGIVENDE UDDANNELSE FORDELT PÅ BRANCHER I NORDJYLLAND I 2008 OG I 1999

Figuren viser følgende:

- I næsten alle brancher er arbejdsstyrkens uddannelsesniveau steget inden for de sidste 10 år. Særligt i brancherne Sociale institutioner, Træ-, papir- og grafisk industri og Landbrug er andelen af uddannet arbejdskraft steget.
- Det er bemærkelsesværdigt, at det i nogle få brancher går den modsatte vej. Det gælder f.eks. detailhandel, der beskæftiger en større andel uden kompetencegivende uddannelse end for 10 år siden. Årsagen kan være de seneste års knaphed på arbejdskraft eller ændrede kvalifikationskrav som følge af ændringer i detailhandelns forretningskoncepter.
- Niveauet for hvilke kompetencer, der kræves, stiger inden for alle fagområder. Så ikke alene må arbejdskraften være overordentlig fleksibel, den må også indgå i en stadig opkvalificeringsproces, for at kunne spille sammen med de forandringer, der sker i omverdenen.

Indikatorer for hvilke kompetencer, der bliver behov for fremover

Det er overordentlig vigtigt, at Beskæftigelsesregionen i samspil med f.eks. de uddannelses- og erhvervspolitiske aktører er i stand til at give velbegrundede bud på, hvilke kompetencer, der fremover bliver behov for og i hvilket omfang. Flere indikatorer kan være med til at identificere behovet, egentlige analyser kan underbygge vurderingerne.

- Der skal være fokus på uddannelseskraft i brancher, hvor det generelle uddannelsesniveau stiger. Det gælder såvel brancher i vækst, men også brancher, hvor beskæftigelsen falder, f.eks. landbrug.
- Der er kun ganske få rekrutteringsproblemer aktuelt, men indtil for nylig har der været udbredte rekrutteringsproblemer i en række fag. Antagelig kan der hurtigt opstå rekrutteringsproblemer i de samme fag, hvis den generelle efterspørgsel efter arbejdskraft igen begynder at stige
- Flere brancher har en høj andel af beskæftigede over 50 år. Det indikerer, at der vil blive behov for nytilgang af arbejdskraft på disse områder. For eksempel er mere end hver tredje i de relativt store brancher Sociale Institutioner, Sundhed, Undervisning, Offentlig administration, Landbrug og Transport 50 år eller derover.
- En række specifikke faggrupper, særligt i den offentlige sektor, har en høj andel af beskæftigede over 50 år. Det gælder f.eks. læger, folkeskolelærere, social- og sundhedshjælpere og socialrådgivere. I den private sektor er der især høj gennemsnitsalder hos håndværkere som murere, maskinarbejdere, snedkere, tømrere og frisører.
- Endvidere vil faggrupper, hvor kønsfordelingen er meget skæv, stå over for rekrutteringsproblemer, fordi rekrutteringsgrundlaget er ekstraordinært begrænset. Det gælder mange af faggrupperne i sundheds- og plejesektoren, og det gælder en lang række håndværksfag, der er knyttet til industri og byggeri.
- Behovet for arbejdskraft vil være betydeligt i den offentlige sektor i de kommende år. Høj gennemsnitsalder, skæv kønsfordeling, øgede krav til uddannelsesniveau og kompetencer, samt øget personalebehov til ældrepleje og -service som følge af den demografiske udvikling, øger behovet for tilgang af arbejdskraft. Der vil fortsat være stort behov for at rekruttere tilstrækkeligt med sundhedsfagligt personale. Det drejer sig især om social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter, bioanalytikere, radiografer, sygeplejersker med specialer og læger.
- Beskæftigelsesregionen har i 2009 sammen med Region Nordjylland igangsat en omfattende analyse, der skal afdække det fremtidige behov for medarbejdere med de såkaldte 'velfærdsuddannelser', det vil sige sundhedspersonale, lærere, pædagoger m.v. Analysen kommer derfor til at matche FremKom, som overvejende belyste udviklingen i vækstbrancher på det private arbejdsmarked.
- Ud over stigende krav til arbejdskraftens formelle og faglige kompetencer viser en række analyser, at der også bliver stigende krav til arbejdskraftens personlige og almene kompetencer. Samtidig bliver der en stigende efterspørgsel efter ledelsesmæssige kompetencer i bred forstand.

Fremkom

FremKom¹² er et projekt med fokus på nuværende og fremtidige kompetencebehov i 6 erhvervs-klynger i Nordjylland. Analysen fra 2008 havde blandt andet følgende hovedkonklusioner:

- På tværs af sektorer, brancher og fag skærpes behovet for ledelseskompetencer, der kan matche nye organisationsformer, ændrede omverdensrelationer og nye medarbejderforventninger. Det viste blandt andet FremKom analysen fra 2008.
- I FremKom fremhæves endvidere som generel præmis nødvendigheden af at styrke de faglige kompetencer. Det behov udspringer især af to strategier, som måske afspejler, at Nordjylland er en region, der på vejen fra en arbejdskraftintensiv produktion over mod en vidensintensiv produktion trods alt stadig har et arbejdsmarked, hvor industri og håndværk fylder meget. Der er således tale om
 - En håndværkspræget strategi, der lægger vægt på faglige, håndværksmæssige traditioner
 - En industrielt præget strategi, der lægger vægt på automatisering og brug af robotter

¹² Projektets resultater er offentliggjort i en række rapporter, som kan ses på www.brnordjylland.dk

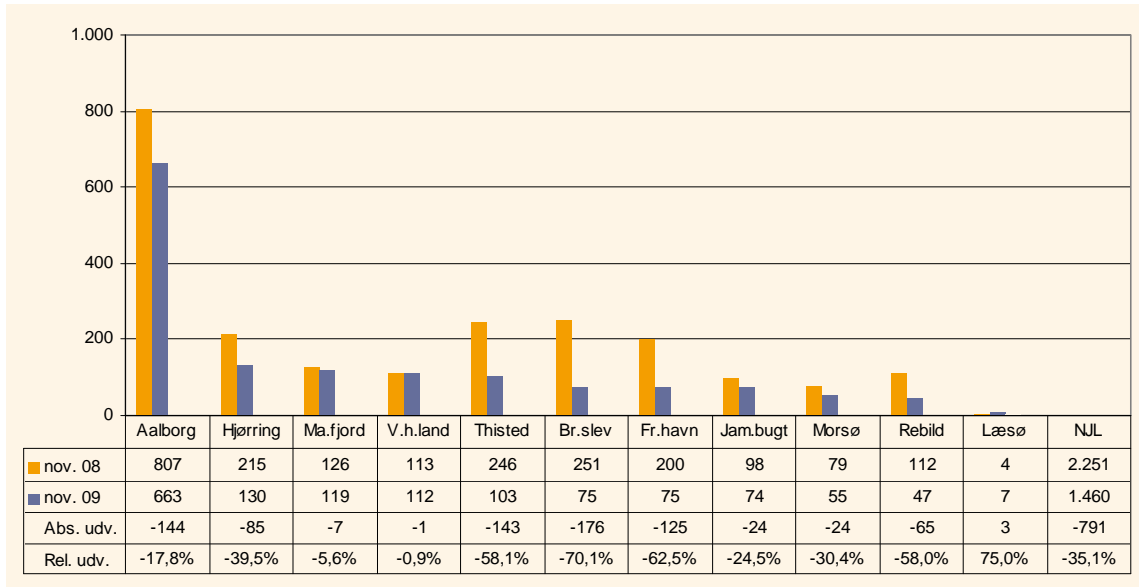
3.8: Efterspørgslen efter arbejdskraft - Job i Jobnet

Antal ordrer på Jobnet kan også give en indikation på udviklingen i efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft. Beskæftigelsesregionen har analyseret udviklingen i antal job på Jobnet¹³, og i dette afsnit trækkes nogle af hovedkonklusionerne frem.

- I juni 2007 var der i Nordjylland det højeste antal job på Jobnet, nemlig 6.315 job. Tidspunktet skal ses i lyset af, at marts 2007 var startskuddet for den seneste højkonjunktur i Nordjylland.
- Højkonjunktoren i Nordjylland sluttede brat i juni 2008. Dette ses også i udviklingen i antal job. Fra 1. halvår 2008 til 1. halvår 2009 har der været et fald på 52 %. Det er dog stadig flere job end i 1. halvår 2004.
- Jern, metal og auto har været hårdest ramt af faldet i jobbene i Nordjylland. Også inden for rengøring og ejendomsservice samt industriel produktion har der været en stor nedgang i antal job på Jobnet.
- Der har dog også været områder med vækst, størst inden for pædagogisk og socialt arbejde samt undervisning, forskning og vejledning.

¹³ 'Job i Nordjylland - Virksomhedernes efterspørgsel efter arbejdskraft'. Publikationen kan findes på hjemmesiden www.brordjylland.dk.

FIGUR 3.8.1: ANTAL JOB PÅ JOBNET. NOVEMBER 2008 OG NOVEMBER 2009. DE NORDJYSKE KOMMUNER OG NORDJYLLAND

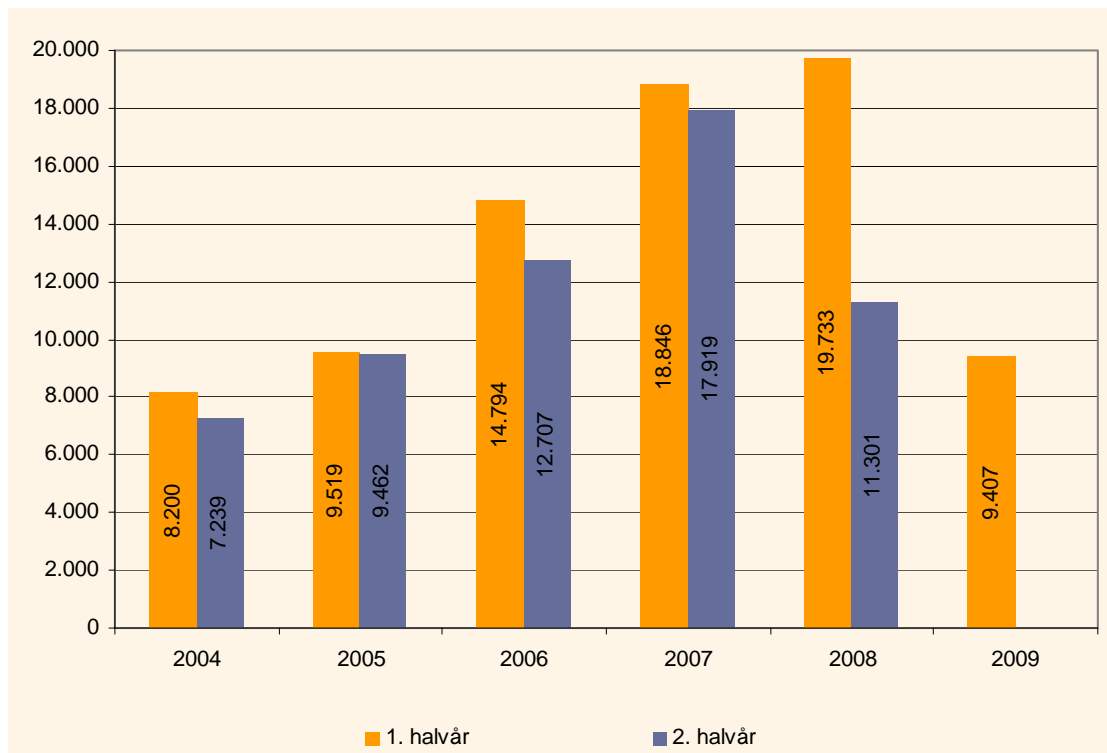

Kilde: www.jobindsats.dk og egne beregninger

Figuren viser følgende:

- Det samlede antal job på Jobnet i Nordjylland er faldet fra 2.251 til 1.460 fra november 2008 til november 2009, et fald på 791 job eller 35,1 %.
- Det største antalmæssige fald i jobbene på Jobnet har været i Brønderslev kommune med et fald på 176 job, og det svarer også til det største relative fald på 70,1 %.
- På Læsø har der været en mindre stigning i antallet af job med 3 job, og det giver en stor relativ vækst på 75 %.

FIGUR 3.8.2: ANTAL JOB PÅ JOBNET I NORDJYLLAND. OPGJORT PÅ HALVÅR I PERIODEN 2004-2008.

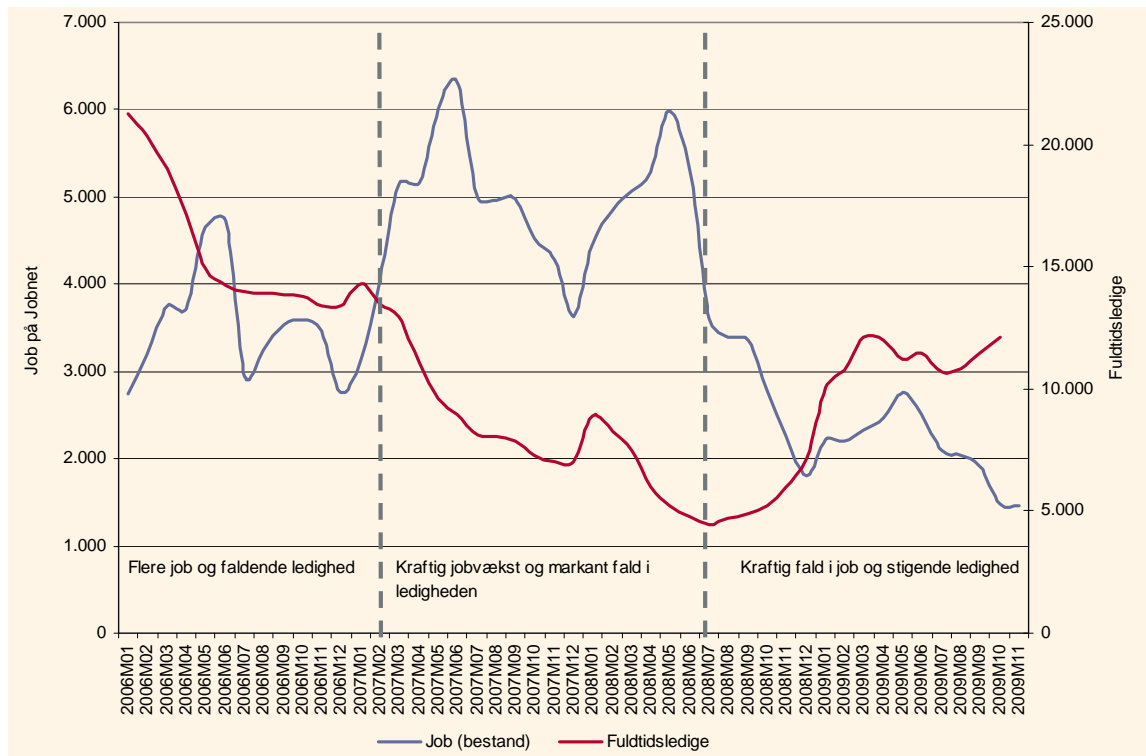

Kilde: www.jobnet.dk og egne beregninger

Figuren viser følgende:

- Det historiske overblik fra 1. halvår 2004 viser, at efterspørgslen har været generelt stigende år for år frem til og med 1. halvår 2008. Det korresponderer med en periode på arbejdsmarkedet med kraftig vækst frem til og med 1. halvår 2008.
- Efterspørgslen plejer at være lidt mindre i 2. halvår end i 1. halvår.
- Fra 1. til 2. halvår 2008 kom der en kraftig opbremsning i virksomhedernes efterspørgsel fra 19.733 til 11.301, et fald på 8.432, hvilket svarer til et fald på 42,7 %. Faldet afspejler den vending i konjunkturerne, der indtraf i kølvandet på den finansielle krise. Den faldende efterspørgsel er fortsat ind i 2009, hvor 1. halvår bød på 9.407 job. Det er 10.329 færre job end i 1. halvår 2008, og det svarer til et fald på 52,3 %. Det er dog samtidig værd at bemærke, at der stadig var over 9.000 job i 1. halvår 2009 og det svarer næsten til niveauet fra 2005 før den seneste højkonjunktur satte ind. Arbejdsmarkedet er ikke gået i stå, men afventer en fornyet optimisme.

FIGUR 3.8.3: ANTAL JOB PÅ JOBNET OG ANTAL FULDTIDSLLEDIGE. JANUAR 2001 TIL NOVEMBER 2009. NORDJYLLAND.

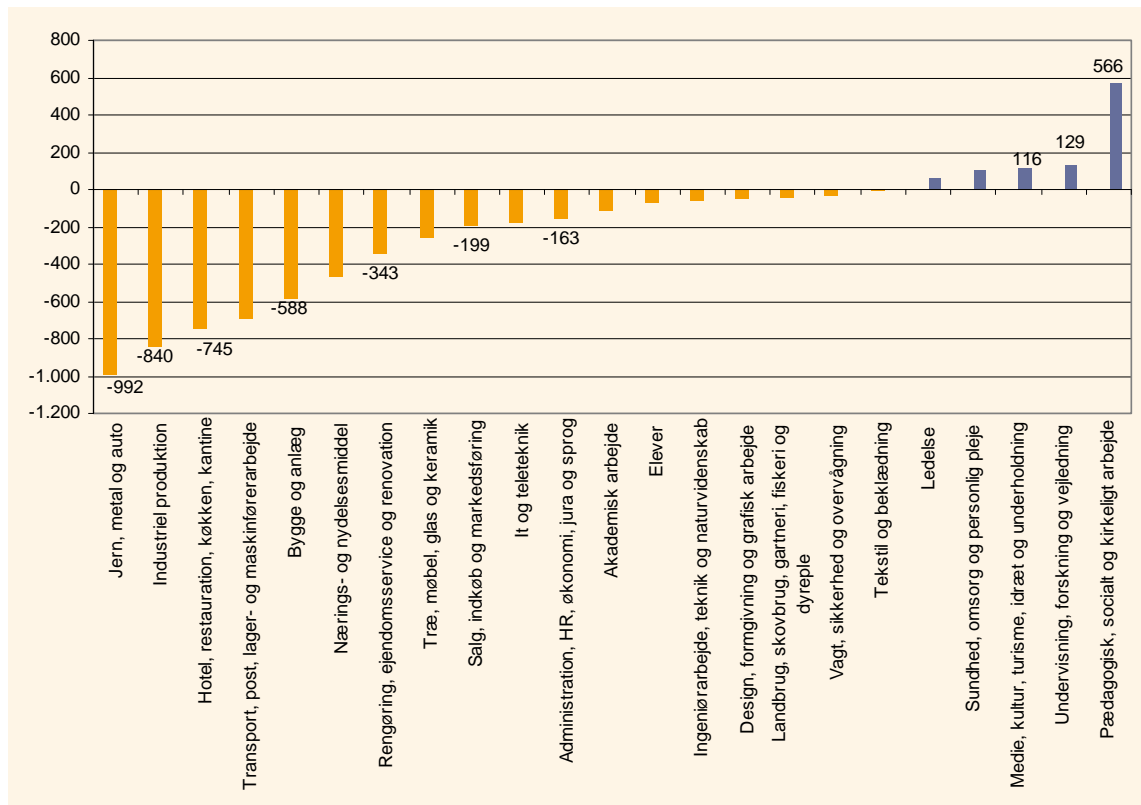
Kilde: www.jobindsats.dk og Danmarks Statistik: Auf01

Figuren viser følgende:

- Den seneste periode med højkonjunktur startede fra februar til marts 2007, og den sluttede næsten lige så brat i 2008. Fra midten af 2008 faldt pulsen drastisk på jobmarkedet til et midlertidigt lavpunkt i december 2008 med kun 1.802 job. I starten af 2009 var der en tendens til en svag stigning i antallet af job, men antallet faldt igen, og november 2009 bød på det hidtidige laveste antal job med kun 1.460 job på Jobnet i Nordjylland.
- Figuren viser både antallet af job på JobNet og antallet af fuldtidsledige i den samme periode. Udviklingen kan deles i tre perioder, og illustrerer en sammenhæng mellem antallet af job og antallet af ledige. I 1. halvår af 2006 steg antallet af job markant og ledigheden faldt kraftigt. I 2. halvår 2006 faldt antallet af job for derefter at stabilisere sig. Samtidig var ledigheden stabil, med tendens til et mindre fald. Fra starten af 2007 og frem til juni 2008 var der et konstant højt niveau af job og ledigheden faldt markant i samme periode. Mange virksomheder havde problemer med at finde den rette arbejdskraft, og flaskehalsene var udbredte på arbejdsmarkedet. I 2. halvår 2008 faldt antallet af job markant, og frem til oktober 2009 har ledigheden været stigende. Efter en periode med mangel på arbejdskraft var mange virksomheder tilbageholdende med at afskedige deres medarbejdere i 4. kvartal 2008, selvom der var en begyndende lavkonjunktur. Derfor ses kun mindre stigninger i ledigheden på trods af et meget kraftigt fald i antallet af nye job i denne periode. Fra 2009 har der været for få job til, at det har kunnet knække ledighedskurven i nedadgående retning. Knækkene har de seneste år indtruffet ved omkring 3.500 job.¹⁴

¹⁴ Faldet i ledigheden i 2. kvartal 2009 kan være af "teknisk" karakter fordi beskæftigede der bliver (ny)ledige og holder ferie, ikke tæller med som ledige så længe de holder ferie.

FIGUR 3.8.4: UDVIKLINGEN I ANTAL JOB (BESTAND) EFTER JOBOMRÅDE FRA 2007 TIL 2008. NORDJYLLAND

Kilde: www.jobindsats.dk

Figuren viser følgende:

- Jern, metal og auto har været hårdest ramt af nedgang i efterspørgslen efter arbejdskraft, med et fald på 992 job. Derefter kommer Rengøring og ejendomsservice, Industriel produktion og Bygge og anlæg, alle med fald i efterspørgslen på over 800 job fra 2007 til 2008.
- Der har dog også været områder med stigende efterspørgsel efter arbejdskraft på JobNet. Der var størst stigning inden for Pædagogisk, socialt og kirkeligt arbejde med en vækst på 566 job. Derefter kommer Undervisning med en vækst på 129 job og Medie, kultur og turisme med en vækst på 116 job.
- Vækstområderne har til sammen haft en øget efterspørgsel på 985 job, mens områder med faldende efterspørgsel har haft et fald på 5.867 job. Det giver tilsammen den overordnede udvikling med et fald på 4.882 job.

3.9: Det kønsopdelte arbejdsmarked

Balancen på arbejdsmarkedet er blandt andet afhængig af, hvor fleksibel arbejdskraften er, og hvor godt arbejdsmarkedet udnytter mænd og kvinders ressourcer. I dette afsnit ses der på ulighederne i kønnenes beskæftigelse og ledighed. Dette peger på følgende udfordringer for beskæftigelsesindsatsen:

- Skæv kønsfordeling forstærker rekrutteringsproblemer. I de fag og brancher, hvor der er størst risiko for flaskehalsproblemer, er kønsfordelingen som regel meget skæv. Det forstærker rekrutteringsproblemerne på kort og langt sigt.
- Der er en skæv kønsfordeling¹⁵ i mange af de fag, hvor der bliver behov for en væsentlig tilgang af arbejdskraft de kommende år, fordi relativt mange af de beskæftigede nærmer sig efterløns- og pensionsalderen. Det gælder f.eks. folkeskolelærere, social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter, pædagoger, en række håndværksfag m.v. Udbudet på disse områder kan øges ved en ligestillingsfremmende indsats. Det er en udfordring at få mænd og kvinder mere ligeligt ind i disse fag for at øge rekrutteringsgrundlaget.
- Beskæftigelsesregionen og jobcentrene har adgang til at trække på specialistviden hos Specialfunktionen for ligestilling, når de skal tilrettelægge en ligestillingsfremmende indsats. Specialfunktionen er en nationalt dækkende enhed, som har til opgave at understøtte først og fremmest jobcentrene. Jobcentrene har kun i begrænset omfang udnyttet denne ekspertise, og det er en udfordring at få de beskæftigelsespolitiske aktører til at trække på denne ekspertise for at kunne professionalisere den lokale indsats.

¹⁵ Der er en skæv kønsfordeling i et fag eller en branche, når det ene køn udgør 40 % eller mere af de beskæftigede.

Uddannelsesretning

TABEL 3.9.1: ANDELEN AF BESKÆFTIGEDE I NORDJYLLAND OVER 50 ÅR FORDELT PÅ UDDANNELSESRETNING OG ANDEL KVINDER.

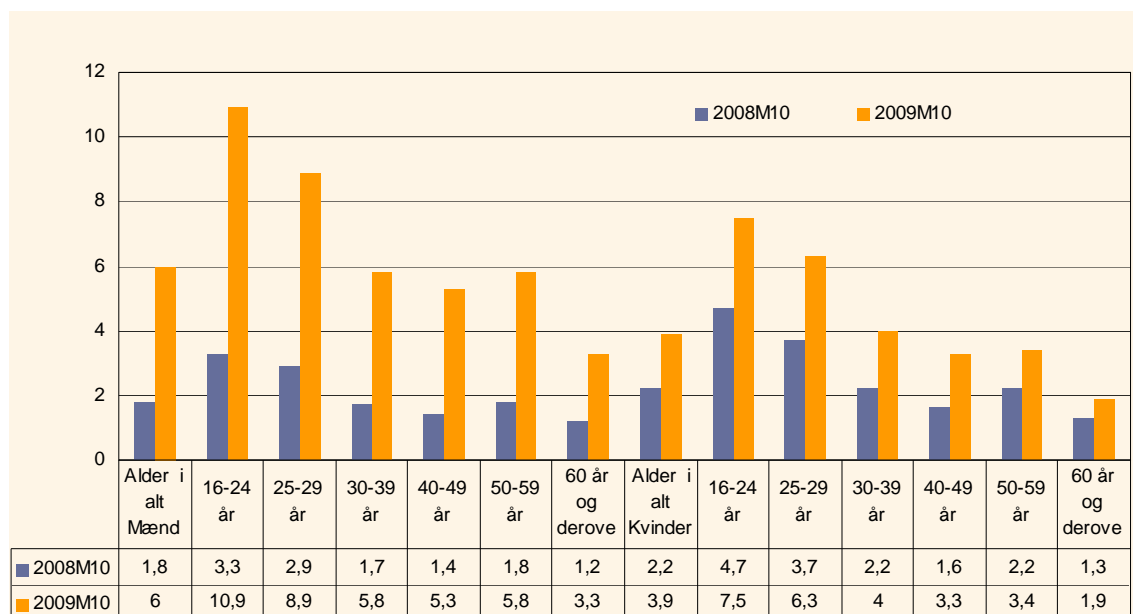
Uddannelse	Antal beskæftigede	Andel kvinder	Andel 50+
Læge	1.377	35,4%	53,3%
Folkeskolelærer	8.917	63,0%	44,6%
Murer	2.404	0,7%	41,4%
Snedker	1.875	3,4%	41,2%
Maskinarbejder	4.318	2,8%	39,0%
Socialrådgiver	1.316	83,3%	38,3%
Social- og sundhedshjælper	6.517	97,4%	36,9%
Tømrer	5.574	0,3%	36,0%
Maler	1.825	24,6%	35,6%
Frisør	1.538	93,1%	34,1%
Mekaniker	8.480	0,3%	32,6%
Elektriker	3.745	0,5%	31,1%
Sygeplejerske	6.323	97,0%	31,1%
Social- og sundhedsassistent	3.013	95,8%	30,7%
Pædagog mfl.	10.548	84,2%	28,1%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser

- et udpluk af fag/uddannelser, hvor mange er beskæftiget, og hvor der i de kommende år vil være stort behov for nytilgang, fordi 30 % eller flere er over 50 år. Hvis der samtidig er en skæv kønsfordeling i faget, er der risiko for, at rekrutteringsgrundlaget også fremover vil være mere begrænset end til andre fag. Udfordringen gælder blandt andet folkeskolelærere, social- og sundhedshjælpere samt –assistenter og håndværksfag som murere og snedkere.

FIGUR 3.9.2: LEDIGHEDSPROCENT FOR FORSIKREDE LEDIGE I NORDJYLLAND FORDELT PÅ KØN OG ALDER. OKTOBER 2008 OG OKTOBER 2009.

Kilde: Statistikbanken

Figuren viser følgende:

- Næsten 2 ud af 3 ledige er mænd. Krisen har tydeligvis ramt de fag og brancher på arbejdsmarkedet, hvor mænd har været beskæftiget i stort tal, det vil sige byggefagene og industrien. Nordjyske mænd havde i oktober en ledighedsprocent på 6,0, mens kvindernes lå på 3,9.
- Unge var i 2008 og i første halvdel af 2009 dem, der først og mest massivt blev ramt af ledighed. Især de unge mænd blev afskediget i stort tal. Efterhånden er ledighedsstigningerne dog også nået til andre aldersgrupper. De unge fylder dog fortsat godt i ledighedsstatistikken. Næsten hver fjerde ledige i Nordjylland er en yngre person under 30 år. I oktober var der således godt 2.900 ledige, arbejdsmarkedsparete unge.
- Der er forskelle i mænd og kvinders ledighedsprocent fordelt på alder blandt forsikrede ledige. Både blandt kvinder og mænd er de unge – det vil sige de 16-29 årige hårdest ramt. De højeste ledighedsprocenter ses hos unge mænd op til 30 år.
 - Unge mænd uden uddannelse er blevet ledige i større omfang end unge kvinder. De har haft job i brancher, som er særligt hårdt ramt af konjunkturerne. De har i stor udstrækning haft ufaglærte job – job som forsvinder ikke bare nu, men også på længere sigt, fordi arbejdsmarkedets struktur forandrer sig. Det er en udfordring for jobcentrene at motivere de unge mænd til at gå i gang med uddannelse – også uddannelser, hvor kvinder hidtil har været i overtal.
 - I gruppen af unge kontanthjælpsmodtagere findes et stort antal unge kvinder uden uddannelse. En hel del af dem er enlige forsørgere. De er i risiko for at blive marginaliseret. Risikoen vurderes at være forøget nu, hvor ledigheden stiger og udstødningen fra arbejdsmarkedet tager til.
- Der er stor forskel på om piger og drenge opnår at få en ungdomsuddannelse. Der er langt flere piger, som opnår en ungdomsuddannelse.¹⁶ Der er konstateret en stor forskel mellem andelen af mænd og kvinder, som forventes at opnå en videregående uddannelse. 16 procentpoint flere nordjyske kvinder end mænd opnår en videregående uddannelse.

¹⁶ Kilde: 'Den nordjyske ungeindsats'. Rapport om den nordjyske uddannelses- og beskæftigelsesindsats på ungeområdet. Region Nordjylland, 2009.

3.10: Pendling

Geografisk mobilitet har stor betydning for arbejdsmarkedet. Hvis der er stor mobilitet og dermed villighed til at arbejde langt fra bopælen, så øges det potentielle udbud af arbejdskraft til de job, der er. Det er med til at reducere ubalancer som flaskehalse på arbejdsmarkedet. Udsigten til en faldende arbejdsstyrke viser, at det i stigende grad er vigtigt med stor mobilitet for at sikre, at den ledige arbejdskraft der er, står til rådighed for de job der er, også selv om der er langt mellem bopæl og arbejdssted.¹⁷ Afsnittet peger på følgende:

- Nordjyderne pendler mere og længere end nogensinde før. Den gennemsnitlige pendlingsafstand mellem bopæl og arbejdssted var på 20,6 km. mellem bopæl og arbejdssted i 2008. Nordjyderne ligger nummer to i pendling på landsplan, kun overgået af region Sjælland.
- Der har været en markant stigning i både ind- og udpendlingen i alle de nordjyske kommuner.
- Samtidig er regionen som helhed i stigende grad blevet en udpendlingsregion. Flere nordjyder arbejder uden for regionen.
- De fleste kommuner i Nordjylland er udpendlingskommuner.
- Aalborg er den klart største indpendlingskommune. Også Thisted, Frederikshavn og Mariagerfjord er indpendlingskommuner.

¹⁷ I publikationen 'Pendling i Nordjylland' kan der læses mere. Publikationen kan findes på hjemmesiden www.bmordjylland.dk.

TABEL 3.10.1: UDVIKLING I IND- OG UDPENDLING 1994 TIL 2008. DE NORDJYSKE KOMMUNER OG NORDJYLLAND

Udviklingen i pendlingen 1994-2008 i NJL	Indpendling			Udpendling			Udv. indpendling 1994-2008		Udv. udpendling 1994-2008	
	1994	2007	2008	1994	2007	2008	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Region Nordjylland*	9.782	12.750	13.415	12.678	17.229	18.042	3.633	37,1%	5.364	42,3%
Brønderslev	2.660	4.720	4.979	4.790	7.573	7.660	2.319	87,2%	2.870	59,9%
Frederikshavn	4.559	5.682	5.850	3.112	5.468	5.419	1.291	28,3%	2.307	74,1%
Hjørring	3.432	5.269	5.470	4.437	7.232	7.370	2.038	59,4%	2.933	66,1%
Jammerbugt	2.331	3.482	3.490	5.392	7.537	7.717	1.159	49,7%	2.325	43,1%
Læsø	9	95	97	67	95	104	88	977,8%	37	55,2%
Mariagerfjord	3.540	6.200	6.431	3.824	6.180	6.350	2.891	81,7%	2.526	66,1%
Morsø	1.001	2.129	2.307	1.732	2.276	2.368	1.306	130,5%	636	36,7%
Rebild	2.726	4.632	4.787	5.449	8.205	8.270	2.061	75,6%	2.821	51,8%
Thisted	1.629	2.936	3.042	1.413	2.390	2.366	1.413	86,7%	953	67,4%
Vesthimmerland	2.806	4.498	4.533	3.031	4.936	5.146	1.727	61,5%	2.115	69,8%
Aalborg	15.462	24.052	24.334	9.852	16.282	17.177	8.872	57,4%	7.325	74,4%

Kilde: Danmarks Statistik; PendAB11, egne beregninger & "Undersøgelse af pendlingsmønstre i Region Nordjylland" Rambøll Management, 2005

Tabellen viser:

- Der er en markant pendling ind og ud af alle de nordjyske kommuner. Det fremgår desuden, at både ind- og udpendlingen er steget markant mellem kommunerne i Nordjylland og ind og ud af regionen de sidste 15 år. Dermed er den geografiske mobilitet steget markant.
- Indpendlingen er steget mest til Aalborg kommune med en vækst på 8.872 indpendlere og udpendlingen er også steget mest i Aalborg kommune med en vækst på 7.325 personer.
- Det fremgår desuden, at Region Nordjylland i stigende grad er blevet en udpendlingsregion, da udpendlingen er steget mere end indpendlingen til regionen.

TABEL 3.10.2: DE BESKÆFTIGEDES GENNEMSNITLIGE AFSTAND MELLEM BOPÆL OG ARBEJDSSTED I KM. (EFTER BOSTED)¹⁸ HELE LANDET, BESKÆFTIGELSESGENOMSTRUKTURERNE OG DE NORDJYSKE KOMMUNER

Område:	2006	2007	2008	Abs. udv. 07-08	Rel udv. 07-08
Hele landet	17,6	18,1	18,6	0,5	2,8%
Region Hovedstaden	14,1	14,3	14,5	0,2	1,4%
Region Sjælland	23,7	24,4	24,7	0,3	1,2%
Region Syddanmark	17,7	18,6	19,4	0,8	4,3%
Region Midtjylland	17,6	18,1	18,5	0,4	2,2%
Region Nordjylland	19,5	19,9	20,6	0,7	3,5%
- Brønderslev	20,4	22,0	22,2	0,2	0,9%
- Frederikshavn	19,7	20,2	20,3	0,1	0,5%
- Hjørring	20,4	21,0	21,1	0,1	0,5%
- Jammerbugt	21,3	22,1	22,9	0,8	3,6%
- Læsø	18,9	20,1	22,5	2,4	11,9%
- Mariagerfjord	18,9	19,4	21,1	1,7	8,8%
- Morsø	15,7	15,7	16,3	0,6	3,8%
- Rebild	22,4	22,3	23,3	1,0	4,5%
- Thisted	16,3	16,6	16,7	0,1	0,6%
- Vesthimmerland	18,6	19,3	20,3	1,0	5,2%
- Aalborg	19,7	19,8	20,7	0,9	4,5%

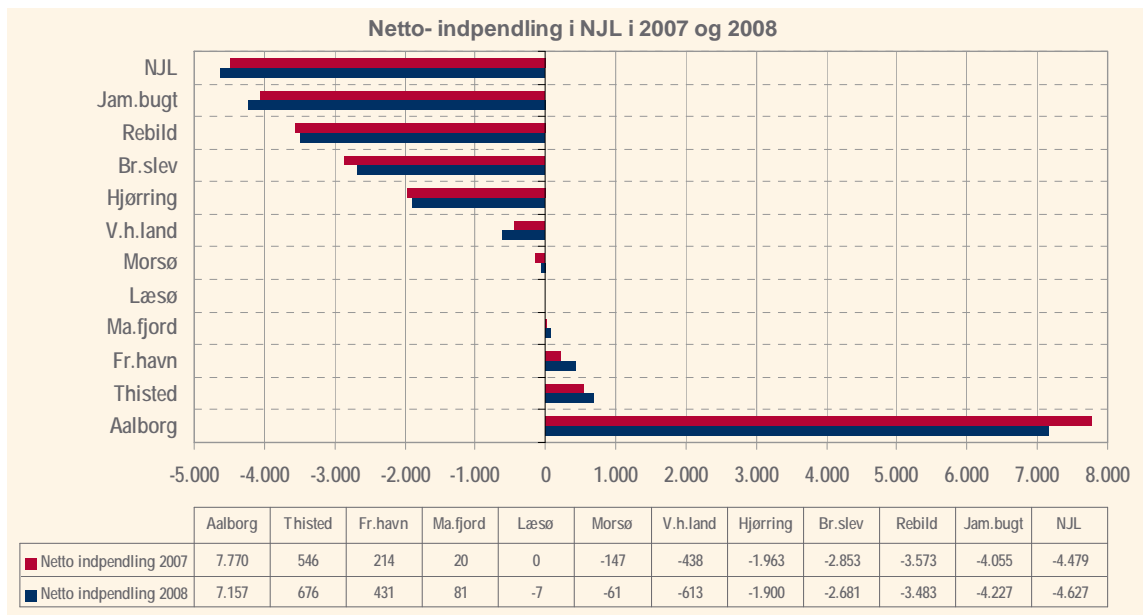
Kilde: Danmarks Statistik; AfstB2, egne beregninger

Tabellen viser følgende:

- Nordjyderne ligger nummer to i pendling på landsplan med 20,6 km. mellem bopæl og arbejde, kun overgået af Region Sjælland med 24,7 km. mellem bopæl og arbejde.
- Den gennemsnitlige pendlingsafstand er vokset i alle de nordjyske kommuner fra 2006 til 2007 og fra 2007 til 2008. Rebild kommune ligger i top med en gennemsnitlig pendlingsafstand på 23,3 km. mellem bopæl og arbejde. Den største vækst i pendlingsafstanden er på Læsø hvor de beskæftigede pendler 2,4 km. længere i 2008, end de gjorde i 2007. Det svarer til en vækst på 11,9 %.

¹⁸ Afstanden dækker over én tur – den kortest mulige vej - mellem bopæl og arbejdssted. Hvis de beskæftigede skal hjem efter arbejde skal den gennemsnitlige pendlingsafstand derfor fordobles

FIGUR 3.10.3: NETTO-INDPENDLING I DE NORDJYSKE KOMMUNER I 2007 OG 2008

Kilde: Danmarks Statistik; PendAB11, egne beregninger

Figuren viser:

- De fleste kommuner har en negativ nettoindpendling. Dermed er der flere der pendler ud af kommunen, end der pendler ind til kommunen. Kommuner med en negativ nettoindpendling er afhængige af at kunne afsætte arbejdskraft til andre kommuner.
- I Nordjylland har Jammerbugt, Rebild og Brønderslev den største negative nettoindpendling.
- Aalborg kommune har den klart højeste positive nettoindpendling med 7.157 flere, der pendler ind til Aalborg, end der pendler ud af Aalborg kommune.
- Thisted, Frederikshavn og Mariagerfjord har også en positiv nettoindpendling og tiltrækker flere beskæftigede end de afsætter til andre kommuner.

4: Udfordringer, der knytter sig til udbuddet af arbejdskraft

4.1: Udbuddet af arbejdskraft – en sammenfatning

I dette afsnit gives der et overblik over de beskæftigelsespolitiske udfordringer, der knytter sig til udbuddet af arbejdskraft i Nordjylland i de kommende år. På det korte sigt skal disse udfordringer selvfølgelig ses i lyset af den aktuelle konjunkturtilbagegang, som har medført afskedigelser og stigende ledighed. På det længere sigt er det imidlertid vigtigt at vurdere udbuddet af arbejdskraft i forhold til det fald i arbejdsstyrken, som blev behandlet i afsnit 3, og derfor risikoen for mangel på arbejdskraft, når vi ser nogle år frem i tiden. Hovedudfordringen er derfor, at få flere personer ind på arbejdsmarkedet.

Overblik over personer på offentlige forsørgelsesydelse

I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 modtog 17,4 % af den nordjyske befolkning i aldersgruppen 16-66 år en offentlig forsørgelsesydelse eller var i støttet beskæftigelse – knap 67.000 fuldtidspersoner. Det er et procentpoint mere end gennemsnittet på landsplan. Der har været en stigning på godt 8 % i forhold til samme periode året før, og denne stigning er højere end stigningen på landsplan. Stigningen i antal personer på offentlig forsørgelse skyldes i høj grad de dårlige konjunkturer. De største stigninger har været for dagpengemodtagerne og kontant- og start-hjælpsmodtagerne.

Stigningen på kontant- og starthjælpsområdet har i særlig grad ramt mændene, og fordelt på aldersgrupper er det i særlig grad de unge, der har mærket tilbageslaget på arbejdsmarkedet.

Der har de senere år været et stort fokus på sygedagpengeområdet. Ministerens mål om at reducere sygedagpengeforløb over 26 uger har givet resultater, når man ser på udviklingen i antal fuldtidspersoner på sygedagpenge. Her har der været et fald på 5,1 % i forhold til året før. Det er især de midaldrende og ældre i aldersgrupperne 40-49 år og 50-59 år, der modtager sygedagpenge. Dette gælder for såvel mænd som kvinder. Opgjort på forløb har der fra september 2008 til september 2009 været et fald på 5 %. Der har dog været en stigning i de lange forløb på 3 år og derover. Selvom der ikke er tale om så mange forløb, er det en udfordring at reducere antallet af disse sager.

I perioden har der været en stigning i antal personer på ledighedsydelse – altså personer, som venter på at komme i et fleksjob – på 6,9 %. Stigningen er ikke så stor som på landsplan, men den udgør alligevel en udfordring for de nordjyske jobcentre. Jobcentrene fortæller, at det på grund af stigningen i ledigheden er vanskeligere at skaffe fleksjob, der er mange, der visiteres til fleksjob, og der er mange, der fra fleksjob vender tilbage til ledighedsydelse. I samme periode har der dog været en stigning i antal personer i fleksjob. Stigningen i antal fleksjob har været væsentlig højere for mænd end for kvinder.

Der har været en større stigning i antal førtidspensionister end på landsplan. Dette kan skyldes, at en række af de nordjyske jobcentre i løbet af 2009 har brugt kræfter på rydde op i og vurdere de sager, hvor personen har været væk fra arbejdsmarkedet i et betragteligt tidsrum. Denne gruppe udgør 6,7 % af den nordjyske befolkning. Det er derfor en særlig udfordring tidligt at tage fat i de personer, der har risiko for et længerevarende fravær fra arbejdsmarkedet og dermed risiko for at komme på førtidspension.

Ministerens fokusområder

Der har i 2009 været en kraftig stigning i arbejdskraftreserven – personer med 3 måneders sammenhængende ledighed. Hovedparten af personerne i arbejdskraftreserven er dagpengemodtagere med et a-kassetilhørsforhold, som indikerer, at de ikke nødvendigvis har de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger. Blandt dagpengemodtagerne udgør mændene en særlig udfordring, og her er der et stort antal i aldersgruppen 30-49 år. Det må antages, at mange af disse mænd kommer fra job på det private arbejdsmarked, som på grund af konjunkturerne og den internationale konkurrence ikke vil blive etableret igen. Blandt kontant- og starthjælpsmodtagerne er der en stor del helt unge kvinder, som ikke har en kompetencegivende uddannelse. Jobcentrene beretter, at der i denne gruppe er mange unge mødre, som både mangler uddannelse og et socialt netværk. I 2010 bliver det en udfordring at begrænse stigningen i arbejdskraftreserven mest muligt. Indsatsen bør derfor have fokus på kompetenceudvikling og brancheskift.

Der har i 2009 været et stort fald i antal sygedagpengeforløb over 26 uger. Den politiske fokus har haft effekt. Det er kvinder og kvinder i aldersgruppen 40-59 år, der især er ramt af længerevarende sygedagpengeforløb. Endvidere er knap halvdelen af de personer, der har forløb over 26 uger, medlem af a-kasser, der er karakteriseret ved at have mange medlemmer, som har lidt eller ingen kompetencegivende uddannelse.

Selvom der på grund af ministerens mål er særlig fokus på de unge, har den seneste udvikling i høj grad ramt denne gruppe. I oktober 2009 var der knap 7.000 fuldtidsledige unge i målgruppen, og de udgjorde 7,6 % af den samlede befolkning i aldersgruppen 16-29 år. Der har især været en stigning i antal arbejdsmarkedsparete unge. De unge mænd udgør 53 % af gruppen, og halvdelen af mændene modtager dagpenge. Blandt de mænd, der modtager kontanthjælp, er der en større andel ikke arbejdsmarkedsparete, end der er blandt kvinderne. De unge udgør en særlig udfordring for beskæftigelsesindsatsen.

Antal personer på kanten af arbejdsmarkedet – det vil sige personer der har modtaget en overførselsindkomst – dog ikke i fleksjob eller på førtidspension - i mindst 80 % af tiden i hvert af de 3 seneste år – er faldet med 14 %. Selvom dette er en meget positiv udvikling, er det fortsat en stor udfordring at undgå, at personer er ledige så længe, at de kan karakteriseres som på kanten af arbejdsmarkedet. Det er en særlig udfordring, at 17 % af gruppen er unge under 30 år. Dertil kommer, at halvdelen af gruppen har været på kanten af arbejdsmarkedet i 6 år eller mere.

Andre grupper

Udviklingen for personer med anden herkomst end dansk har været positiv i de senere år. Gruppen har haft et stort udbytte af konjunkturopsvinget. Ledigheden for gruppen er faldet kraftigt, og selvom der også for denne gruppe har været en stigning i ledigheden efter konjunkturtilbagefaldet, har stigningen ikke været så stor som for personer med dansk herkomst. Samtidig har der været en positiv udvikling i såvel beskæftigelses- som i erhvervsfrekvensen for denne gruppe. Det er dog en stor udfordring at fastholde den positive udvikling, samt at understøtte en fortsat stigende beskæftigelses- og erhvervsfrekvens.

Der er endelig et potentiale for at øge antallet af beskæftigede med nedsat arbejdsevne. I den forbindelse er det en udfordring at øge kendskabet til og brugen af de handicapkompenenserende ordninger både i virksomhederne og blandt brugerne.

4.2: Oversigt over udbuddet af arbejdskraft opdelt på forsørgelsestyper.

I dette afsnit gives der et overblik over udbuddet af arbejdskraft i Nordjylland opdelt på forsørgelsestyper. Endvidere sættes der fokus på fem af disse forsørgelsestyper, nemlig kontant- og starthjælpsmodtagerne, sygedagpengemodtagerne, personer i fleksjob og modtagere af ledighedsydelse samt personer på førtidspension. I afsnittet om udviklingen på arbejdsmarkedet er der sat fokus på udviklingen i antal personer på dagpenge. Derfor behandles denne gruppe ikke i dette afsnit. Der ses på antal fuldtidspersoner i det rullende år 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009, og der ses på udviklingen i forhold til det rullende år 4. kvartal 2007 til 3. kvartal 2008. Afsnittet viser følgende:

- I perioden var der i Nordjylland i alt 66.905 fuldtidspersoner på en offentlig forsørgelsesydelse. Dette svarer til 17,4 % af den nordjyske befolkning i aldersgruppen 16-66 år. Sammenlignet med hele landet er en lidt større andel af befolkningen på offentlig forsørgelse, og der er en større andel på dagpenge, sygedagpenge, ledighedsydelse, i fleksjob og på førtidspension. Der har været en stigning på 8,3 %. Stigningen i Nordjylland er lidt større end i hele landet.
- Der var 9.401 fuldtidspersoner, der modtog kontant- og starthjælp. Dette svarer til 2,4 % af befolkningen, hvilket er noget lavere end gennemsnittet på landsplan. Der har været en stigning på 13,4 %, hvilket er lidt højere end på landsplan.
- Stigningen har især ramt de mandlige kontant- og starthjælpsmodtagere. For mændene har der været en stigning på 23 %, og stigningen har især ramt de unge mænd. For kvinderne har der samlet set været en stigning på 6 %. Også de unge kvinder har været ramt af stigningen. Både for mænd og kvinder er den største andel af kontant- og starthjælpsmodtagerne i aldersgruppen 16-29 år. For kvinderne er 42 % i denne aldersgruppe, og for mændene er 38 % i denne aldersgruppe. De unge på kontant- og starthjælp udgør derfor en særlig udfordring.
- 10.395 fuldtidspersoner modtog sygedagpenge i perioden. Dette svarer til en andel af befolkningen på 2,7 % - lidt mere end gennemsnittet på landsplan. Der har været et fald på 5,1 % i forhold til samme periode året før. Den største andel er i aldersgrupperne 40-49 år og 50-59 år. Dette gælder både kvinder og mænd.
- Opgjort på forløb har der været et fald på 5 % i september 2009 i forhold til året før. Der har været en stigning i antal forløb med 14-26 ugers varighed samt forløb med en varighed over 2 år – her er der dog tale om ganske få forløb. For alle andre varighedsgrupper har der været et fald.
- I perioden var der 1.446 fuldtidspersoner på ledighedsydelse og 6.199 fuldtidspersoner i fleksjob. For ledighedsydelse var der en stigning på 6,9 % og for fleksjob en stigning på 5,6 %. Både for kvinder og mænd er den største andel i aldersgrupperne 40-49 år samt 50-59 år – dette gælder for såvel ledighedsydelse som for fleksjob.
- Der var 25.552 fuldtidspersoner på førtidspension, svarende til 6,7 % af befolkningen, og der har været en stigning på 1,7 % i forhold til samme periode året før.
- Den største procentvise stigning i antal personer på førtidspension er blandt de unge i aldersgruppen 16-29 år. Samlet er der tale om 87 fuldtidspersoner. Den største andel på førtidspension er i aldersgrupperne 50-59 år samt 60 år og derover.

Overblik

TABEL 4.2.1: ANTAL FULDTIDSPERSONER DER MODTAGER OFFENTLIG FORSØRGELSE ELLER ER I STØTTET BESKÆFTIGELSE, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN I DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL 4. KVARTAL 2007- 3. KVARTAL 2008. DE NORDJYSKE JOB-CENTRE, NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

	Antal i alt	Andel af befolkningen	Udvikling i procent
Brønderslev	4.179	18,3	9,7%
Frederikshavn/Læsø	7.662	18,1	5,5%
Hjørring	8.042	18,6	6,9%
Jammerbugt	4.390	17,4	6,6%
Mariagerfjord	4.943	17,7	8,5%
Morsø	3.157	22,6	10,1%
Rebild	2.533	13,5	12,7%
Thisted	5.761	19,4	9,2%
Vesthimmerland	4.452	18,0	13,0%
Aalborg	21.788	16,2	8,1%
Nordjylland	66.905	17,4	8,3%
Hele landet	601.193	16,4	7,6%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser følgende:

- I Nordjylland modtog i alt 66.905 fuldtidspersoner en offentlig forsørgelsesydelse i det rullende år 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009.
- Dette svarer til, at 17,4 % af den nordjyske befolkning i aldersgruppen 16-66 år modtog en offentlig forsørgelsesydelse. Det er lidt mere end gennemsnittet på landsplan, hvor 16,4 % af befolkningen modtog en offentlig forsørgelsesydelse.
- Der er stor variation mellem jobcentrene med hensyn til hvor stor en andel af befolkningen, der modtager en ydelse. Morsø – med 22,6 % - har den største andel, men også Thisted med en andel på 19,4 % ligger væsentligt over det nordjyske gennemsnit. I den anden ende har Rebild den laveste andel af befolkningen på offentlig forsørgelse nemlig 13,5 %.
- Der har i Nordjylland været en stigning på 8,3 %. Dette er også højere end gennemsnittet i hele landet, hvor der har været en stigning på 7,6 %.
- Der er også stor variation mellem jobcentrene med hensyn til udviklingen i antal fuldtidspersoner på offentlig forsørgelse. Vesthimmerland har haft den største stigning på 13,0 %. Også Rebild har haft en overgennemsnitlig stigning, nemlig 12,7 %, men dette skal ses i lyset af, at Rebild har den laveste andel af befolkningen på offentlig forsørgelse. Jobcenter Frederikshavn har haft den laveste stigning i perioden.

TABEL 4.2.2: ANTAL FULDTIDSPERSONER DER MODTAGER OFFENTLIG FORSØRGELSE ELLER ER I STØTTET BESKÆFTIGELSE, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008, OPDELT PÅ FORSØRGELSESTYPER. NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

	4.kv07-3.kv08		4.kv08-3.kv09		Udvikling Procent	Hele landet	
	Fuldtids- personer	Pct. af befolkning (16-66 år)	Fuldtids- personer	Pct. af befolkning (16-66 år)		Pct. af befolkning (16-66 år)	Udvikling i procent
A-dagpenge (brutto)	7.816	2,0	11.508	3,0	47,2%	2,3	51,3%
Kontant- og starthjælp (brutto)	8.289	2,2	9.401	2,4	13,4%	2,8	13,2%
Introduktionsydelse	324	0,1	362	0,1	11,7%	0,1	10,1%
Revalidering	1.542	0,4	1.578	0,4	2,3%	0,4	-7,0%
Forrevalidering	478	0,1	464	0,1	-2,9%	0,1	-9,1%
Sygedagpenge	10.955	2,9	10.395	2,7	-5,1%	2,4	-5,0%
Ledighedsydelse	1.353	0,4	1.446	0,4	6,9%	0,3	16,8%
Fleksjob	5.873	1,5	6.199	1,6	5,6%	1,4	7,1%
Førtidspension	25.124	6,6	25.552	6,7	1,7%	6,6	1,0%
I alt	61.754	16,2	66.905	17,4	8,3%	16,4	7,6%
Uden førtidspension	36.630	9,6	41.353	10,7	12,9%	9,8	7,6%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser følgende:

- Sammenlignet med hele landet er der en større andel på dagpenge, sygedagpenge, ledighedsydelse, i fleksjob og på førtidspension. Omvendt er andelen på kontant- og starthjælp lavere end på landsplan. Samlet set er der en større andel på offentlige forsørgelsesydelse i Nordjylland end i hele landet.
- I Nordjylland har der i perioden været en stigning i antal fuldtidspersoner på alle forsørgelsestyper med undtagelse af sygedagpenge, hvor der har været et fald på 5,1 %, og forrevalidering, hvor der har været et fald på 2,9 %. Den samlede stigning på 8,3 % skyldes især stigningen i antal personer på dagpenge, kontant- og starthjælp og førtidspension.
- Sammenlignet med hele landet har stigningen været lavere i Nordjylland især for personer på dagpenge, ledighedsydelse og fleksjob. Omvendt har stigningen på kontant- og starthjælp samt førtidspension været større, og i modsætning til hele landet har der været en stigning i antal personer på revalidering.

Fuldtidspersoner på kontant- og starthjælp

TABEL 4.2.3: ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ KONTANT- OG STARTHJÆLP DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYSKE JOBCENTRE, NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

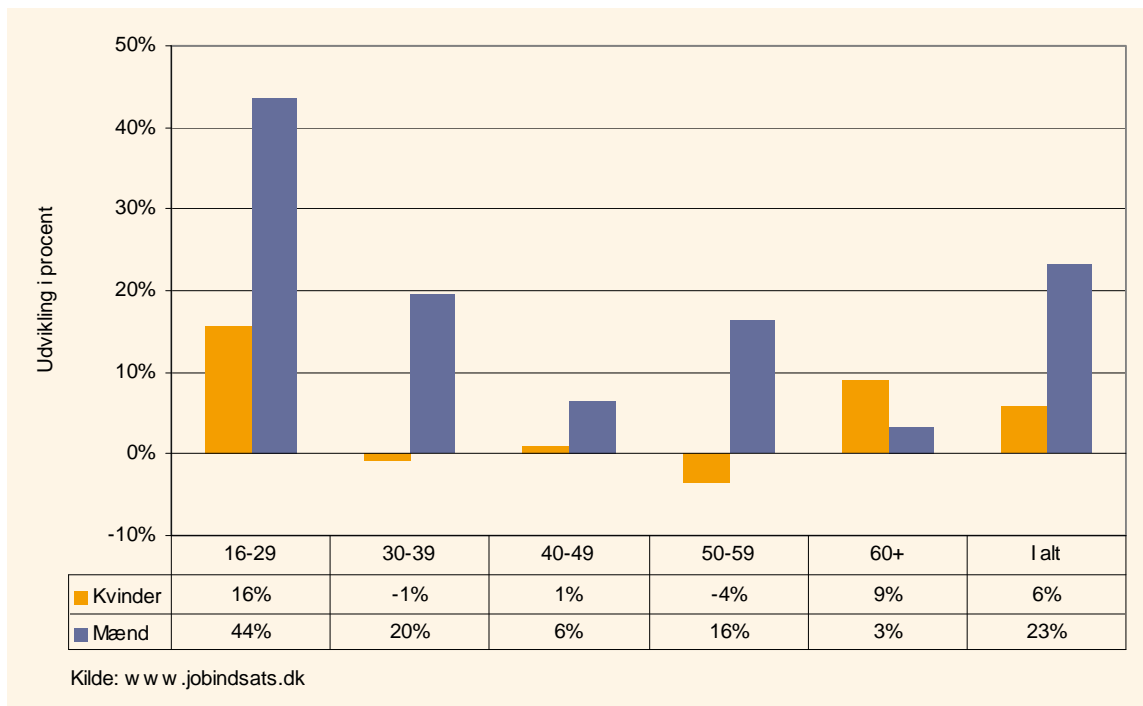
	Antal fuldtids- personer	Fuldtidspersoner i pct. af befolkningen 16-66 år	Udvikling i pct.
Brønderslev	581	2,5	11,1%
Frederikshavn	1.051	2,6	10,7%
Læsø	11	0,9	83,3%
Hjørring	1.025	2,4	14,5%
Jammerbugt	340	1,3	22,3%
Mariagerfjord	565	2,0	11,9%
Morsø	363	2,6	2,3%
Rebild	231	1,2	21,6%
Thisted	480	1,6	7,9%
Vesthimmerland	479	1,9	24,4%
Aalborg	4.275	3,2	13,8%
Nordjylland	9.401	2,4	13,4%
Hele landet	102.054	2,8	13,2%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser:

- I Nordjylland var der 9.401 fuldtidspersoner, der i det rullende år 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 modtog kontant- og starthjælp.
- Modtagerne af kontant- og starthjælp udgjorde 2,4 % af befolkningen i Nordjylland. På landsplan udgjorde gruppen 2,8 % af befolkningen.
- Aalborg havde den højeste andel på kontant og starthjælp, nemlig 3,2 % procent. Også Brønderslev, Frederikshavn og Hjørring lå lidt over gennemsnittet i Nordjylland. På Læsø, i Jammerbugt, Rebild og Thisted og Vesthimmerland var andelen væsentlig lavere end gennemsnittet i Nordjylland – lavest på Læsø og i Rebild med henholdsvis 0,9 % og 1,3 %.
- I perioden er antal fuldtidspersoner på kontant- og starthjælp steget med 13,4 %. Dette er lidt højere end på landsplan, hvor der har været en stigning på 13,2 %.
- På Læsø, i Jammerbugt, Rebild og Vesthimmerland er stigningen væsentlig højere end gennemsnittet i Nordjylland – højest i Vesthimmerland, hvor der har været en stigning på 24,4 %. I alle tre jobcentre er andelen imidlertid fortsat lavere end gennemsnittet i regionen. I den anden ende har Morsø haft den laveste stigning på 2,3 % i antal personer i gruppen. Endvidere har Brønderslev, Frederikshavn, Mariagerfjord og Thisted haft en stigning, der er mindre end gennemsnittet.
- I Mariagerfjord og Thisted er såvel andelen på kontant- og starthjælp samt udviklingen i perioden lavere end gennemsnittet i Nordjylland.

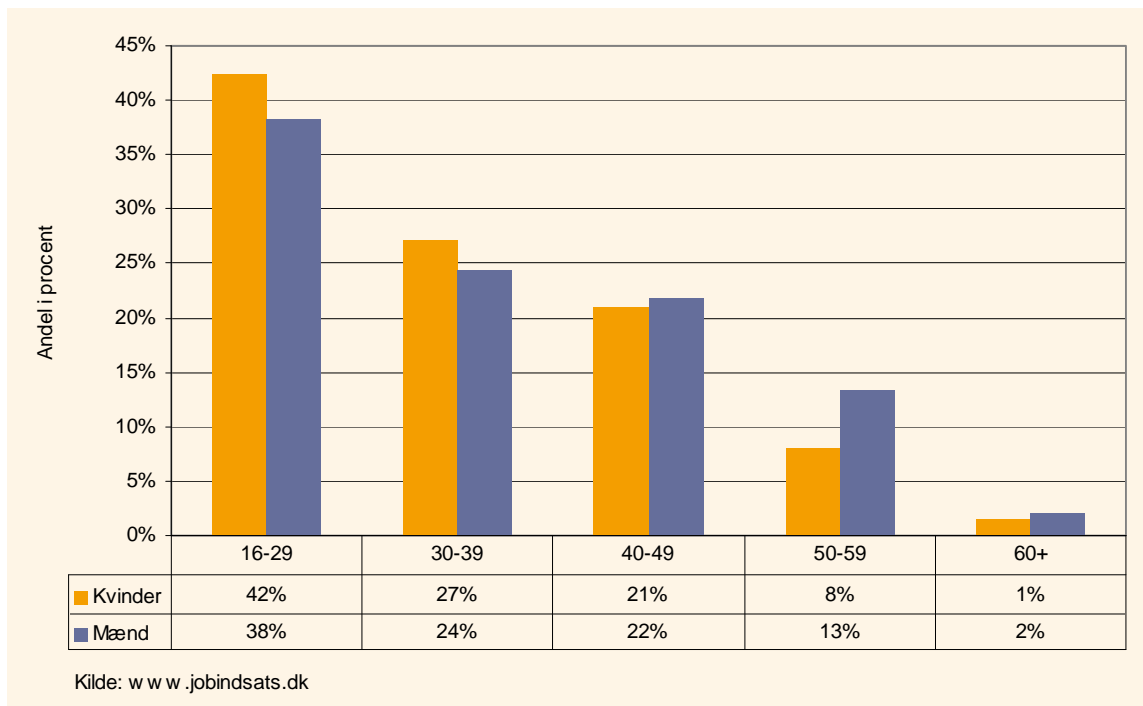
FIGUR 4.2.4: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ KONTANT- OG STARTHJÆLP OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL ÅRET FØR. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 i forhold til samme periode året før har stigningen for mænd været væsentlig større end for kvinder. I perioden var der 4.421 mænd på kontant- og starthjælp, og der har været en stigning på 23 %. I samme periode var der 4.981 kvinder på kontant- og starthjælp, og gruppen har haft en stigning på 6 %.
- For mændene har der været en stigning i alle aldersgrupper, men stigningen har især ramt de unge mænd. I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 modtog 1.692 mænd i aldersgruppen 16-29 år kontant- og starthjælp. Det var en stigning på 44 % i forhold til året før. For aldersgruppen 30-39 år var der en stigning på 20 %, og senest var der 1.082 mænd i denne aldersgruppe.
- For kvinderne har der også været en stigning for de unge i aldersgruppen 16-29 år, nemlig 16 %. I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 var der 2.113 kvinder i denne aldersgruppe. I aldersgrupperne 30-39 år og 50-59 har der været et fald på henholdsvis 1 % og 4 %.

FIGUR 4.2.5: DEN RELATIVE FORDELING AF HENHOLDSVIS MANDLIGE OG KVINDelige KONTANT- OG STARTHJÆLPSMODTAGERE OPDELT PÅ ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- Den største andel af kontant- og starthjælpsmodtagerne er i aldersgruppen 16-29 år. For kvinderne udgør denne aldersgruppe 42 % af samtlige kvinder på kontant- og starthjælp, og for mændene udgør aldersgruppen 38 %. I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 var der 2.113 kvinder og 1.692 mænd i denne aldersgruppe.
- For kvinderne er andelen i aldersgrupperne 16-29 år og 30-39 år højere end for mændene. Omvendt er det en større andel af mændene, der er i aldersgrupperne 40-49 år og 50-59 år.

Fuldtidspersoner på sygedagpenge

TABEL 4.2.6: ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ SYGEDAGPENGE DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYSKE JOBCENTRE, NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

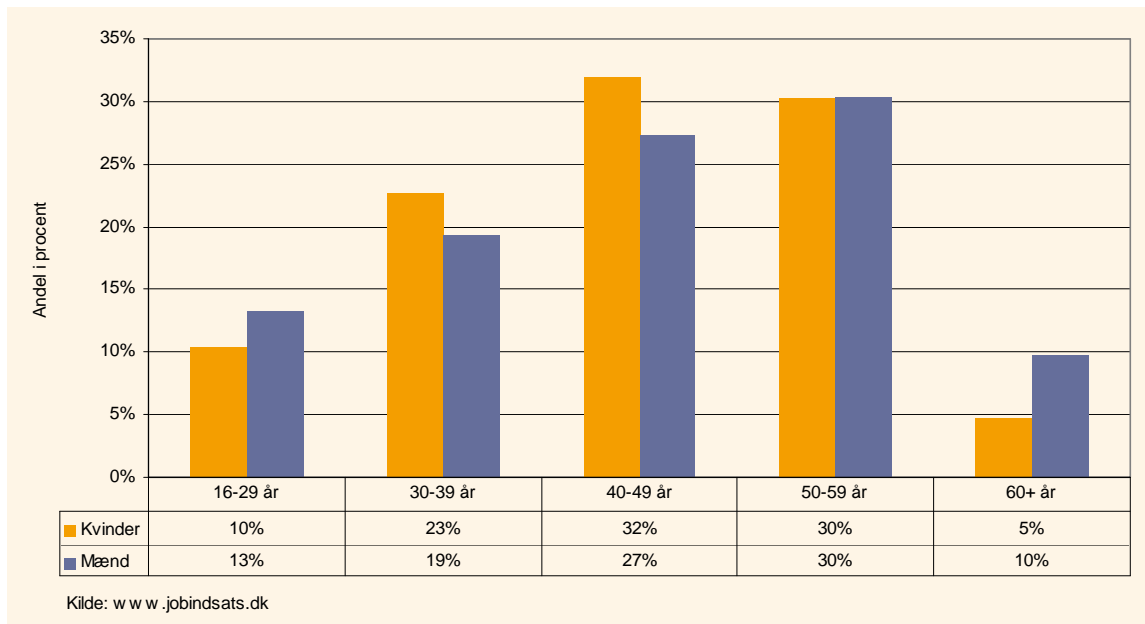
	Antal fuldtidspersoner	Fuldtidspersoner i pct. af befolkningen 16-66 år	Udvikling i pct.
Brønderslev	620	2,7	6,7%
Frederikshavn	1.195	2,9	-16,9%
Læsø	33	2,7	0,0%
Hjørring	1.290	3,0	-6,9%
Jammerbugt	768	3,0	-9,0%
Mariagerfjord	765	2,7	-5,1%
Morsø	384	2,7	-13,3%
Rebild	453	2,4	-3,0%
Thisted	853	2,9	-3,2%
Vesthimmerland	693	2,8	-3,9%
Aalborg	3.343	2,5	-0,4%
Nordjylland	10.395	2,7	-5,1%
Hele landet	89.567	2,4	-5,0%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser følgende:

- I det rullende år 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 var der 10.395 fuldtidspersoner på sygedagpenge i Nordjylland.
- Antallet af fuldtidspersoner på sygedagpenge udgjorde 2,7 % af befolkningen i Nordjylland. Det er mere end på landsplan, hvor gruppen udgjorde 2,4 %.
- I Rebild og Aalborg er andelen af befolkningen på sygedagpenge lavere end gennemsnittet – henholdsvis 2,4 % og 2,5 %. Andelen i Hjørring og Jammerbugt er regionens højeste, nemlig 3,0 %.
- Der har været et fald på 5,1 % i antallet af fuldtidspersoner på sygedagpenge. Dette fald er lidt større end på landsplan, hvor der har været et fald på 5,0 %.
- De største fald har været i Frederikshavn og Morsø – henholdsvis et fald på 16,9 % og 13,3 %. På Læsø har antal fuldtidspersoner været uændret i perioden. Aalborg har haft det mindste fald nemlig 0,4 %, men her er andelen af befolkningen på sygedagpenge lavere end gennemsnittet.

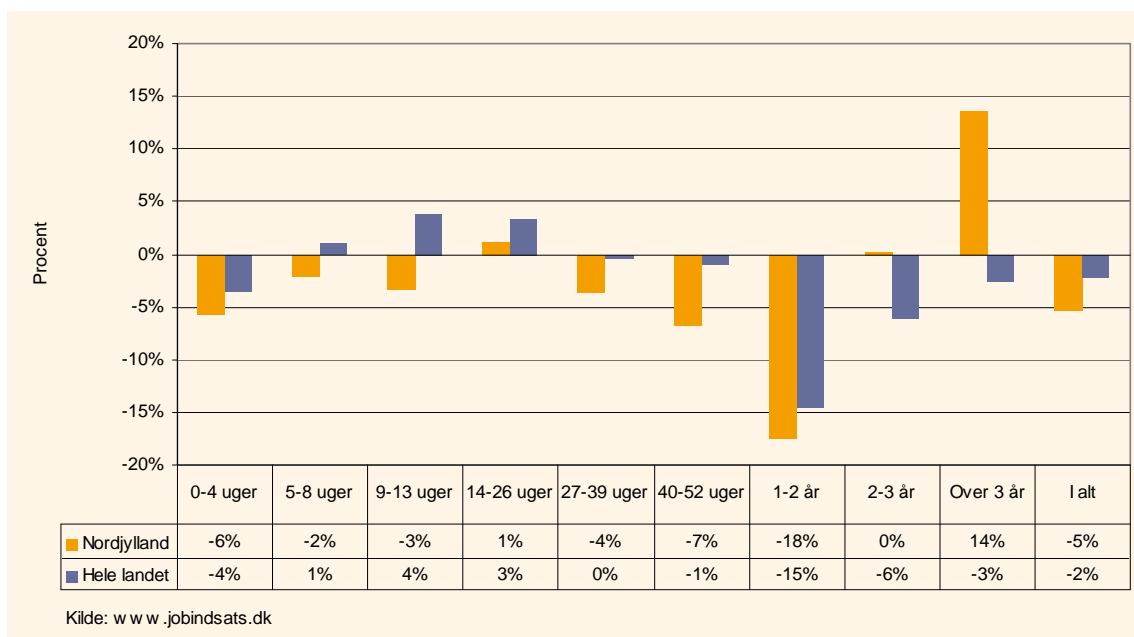
FIGUR 4.2.7: DEN RELATIVE FORDELING AF FULDTIDSPERSONER PÅ SYGEDAGPENGE OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- Den største andel af personer på sygedagpenge er i aldersgrupperne 40-49 år og 50-59 år. For kvinderne er den største andel i aldersgruppen 40-49 år, nemlig 32 %, og for mændene er den største andel i aldersgruppen 50-59 år, nemlig 30 %.
- For mændene på sygedagpenge er 13 % i aldersgruppen 16-29 år, mens 10 % af kvinderne er i denne aldersgruppe.
- For kvinderne er der en større andel i aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år, end der er for mændene.
- Derimod er der en større andel af mænd på sygedagpenge i aldersgruppen 60 år og derover.

FIGUR 4.2.8: UDVIKLING I ANTAL SYGEDAGPENGEFORLØB OPDELT PÅ VARIGHED. SEPTEMBER 2009 I FORHOLD TIL SAMME PERIODE ÅRET FØR. NORDJYLLAND OG HELE LANDET.¹⁹

Figuren viser følgende:

- Udviklingen i antal forløb har også været mere positiv i Nordjylland end i hele landet. I Nordjylland har der været et fald på 5 %, mens der på landsplan har været et fald på 2 %. I september 2009 var der i Nordjylland i alt 9.491 sygedagpengeforløb.
- Samlet set har udviklingen i antal forløb op til 2 års varighed været mere positiv i Nordjylland end i hele landet.
- For forløb op til 2 års varighed har der været et fald i samtlige varighedsgrupper med undtagelse af forløb med en varighed på 14 til 26 uger. Faldet har været størst for forløb med 1 til 2 års varighed, nemlig 18 %. I september 2009 var der 1.303 forløb med en varighed på 1 til 2 år.
- I Nordjylland har der dog været en stigning på 14 % i forløb med en varighed på over 3 år. I september 2009 var der 125 forløb med en varighed på over 3 år. Der var en stigning på 15 forløb i forhold til året før.

¹⁹ Antal sygedagpengeforløb opdelt på varighed opgøres kun månedsvis.

Fuldtidspersoner på ledighedsydelse og i fleksjob

TABEL 4.2.9: ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ LEDIGHEDSYDELSE OG ANTAL FULDTIDSPERSONER I FLEKSJOB. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYSKE JOBCENTRE, NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

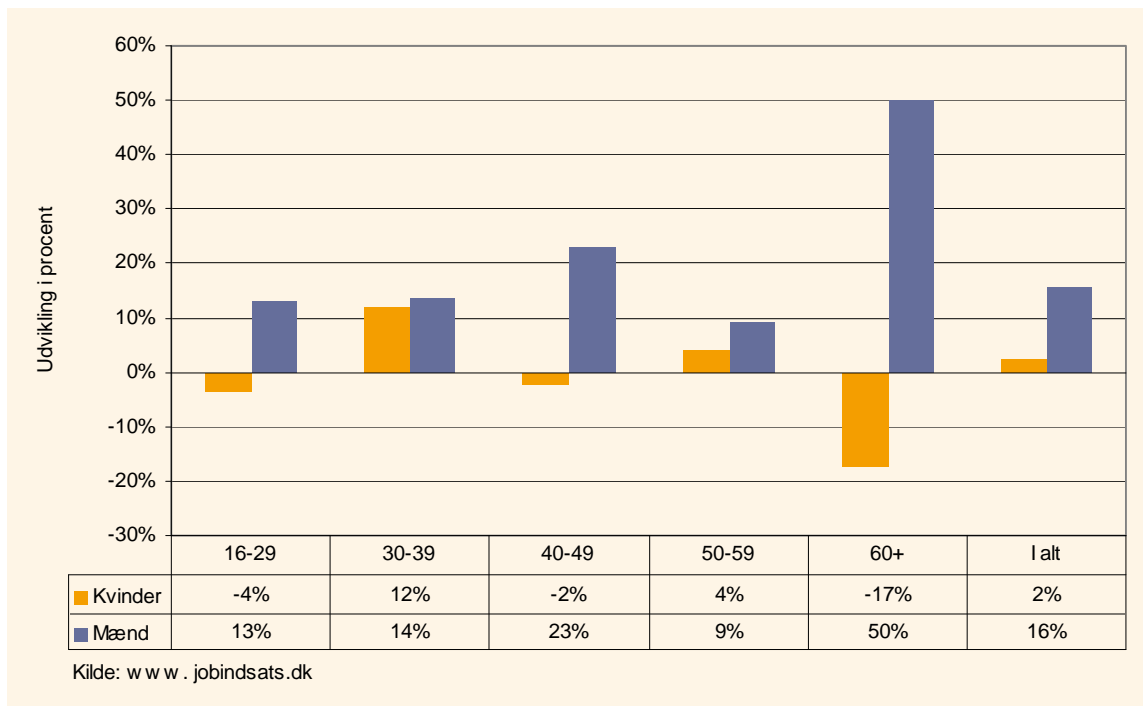
	Ledighedsydelse			Fleksjob		
	Antal fuldtids-personer	Fuldtidspersoner i pct. af befolkningen 16-66 år	Udvikling i pct.	Antal fuldtids-personer	Fuldtidspersoner i pct. af befolkningen 16-66 år	Udvikling i pct.
Brønderslev	120	0,5	4,3%	334	1,5	12,5%
Frederikshavn	210	0,5	12,9%	689	1,7	6,8%
Læsø	6	0,5	-14,3%	13	1,1	18,2%
Hjørring	241	0,6	-1,6%	819	1,9	0,1%
Jammerbugt	125	0,5	13,6%	420	1,7	13,5%
Mariagerfjord	103	0,4	-1,0%	520	1,9	3,4%
Morsø	64	0,5	30,6%	287	2,0	2,9%
Rebild	51	0,3	-3,8%	325	1,7	19,9%
Thisted	112	0,4	-16,4%	690	2,3	8,3%
Vesthimmerland	138	0,6	30,2%	410	1,7	2,8%
Aalborg	275	0,2	12,7%	1.691	1,3	2,9%
Nordjylland	1.446	0,4	6,9%	6.199	1,6	5,6%
Hele landet	12.236	0,3	16,8%	51.059	1,4	7,1%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser følgende:

- I perioden var der 1.446 fuldtidspersoner på ledighedsydelse svarende til 0,4 % af den nordjyske befolkning. På landsplan var 0,3 % af befolkningen på ledighedsydelse.
- I Rebild og Aalborg var andelen under gennemsnittet i regionen, nemlig henholdsvis 0,3 % og 0,2 %. Hjørring og Vesthimmerland har den højeste andel på ledighedsydelse nemlig 0,6 %.
- Der har været en stigning i antal fuldtidspersoner på ledighedsydelse på 6,9 %. Det er væsentlig mindre end på landsplan, hvor stigningen var på 16,8 %. I 5 kommuner har der været et fald i antal personer på ledighedsydelse, størst i Thisted, som har haft et fald på 16,4 %. I Morsø og Vesthimmerland har der været en stigning, der ligger væsentlig over gennemsnittet.
- I perioden var der 6.199 fuldtidspersoner i fleksjob svarende til 1,6 % af den nordjyske befolkning. På landsplan var 1,4 % af befolkningen i fleksjob.
- Morsø og Thisted har en væsentlig højere andel i fleksjob end gennemsnittet, nemlig henholdsvis 2,0 % og 2,3 %. Andelen i Aalborg ligger en del under gennemsnittet, nemlig på 1,3 %.
- Der har været en stigning på 5,6 % i antal fuldtidspersoner i fleksjob i Nordjylland, en stigning der er en del lavere end udviklingen på landsplan. I Brønderslev, Læsø, Jammerbugt og Rebild har der i perioden været en væsentlig større stigning end gennemsnittet i landsdelen.

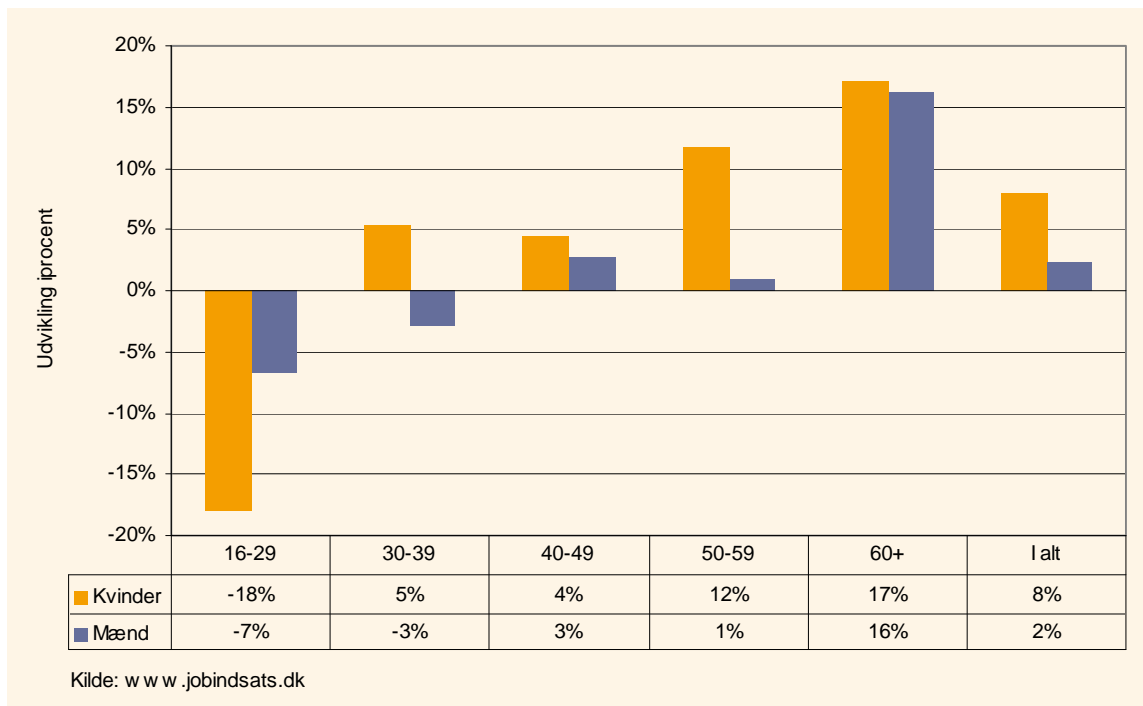
FIGUR 4.2.10: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ LEDIGHEDSYDELSE OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- I perioden 4. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 var der 925 kvinder og 520 mænd på ledighedsydelse. I forhold til samme periode året før har der været en væsentlig større stigning i antal mænd på ledighedsydelse end i antal kvinder. For mændene har der været en stigning på 16 %, mens der for kvinder har været en stigning på 2 %.
- For mændene har der været en stigning i samtlige aldersgrupper. Den største stigning har været i aldersgruppen 60 år og derover, men der er tale om ret lille gruppe. Der har også været et ret stor stigning blandt de helt unge mænd, men også her er der tale om en lille gruppe. For de 40-49 årige har stigningen være 23 %. Der er her tale om en stigning på 32 fuldtids-personer.
- For kvinderne har der været et fald blandt de helt unge, de 40-49 årige samt i aldersgruppen på 50 år og derover. Derimod har der været en stigning på 12 % blandt de 30-39 årige, det er en stigning på 18 fuldtids-personer. Endelig har der været en stigning på 4 % blandt de 50-59 årige, som svarer til en stigning på 15 fuldtids-personer.

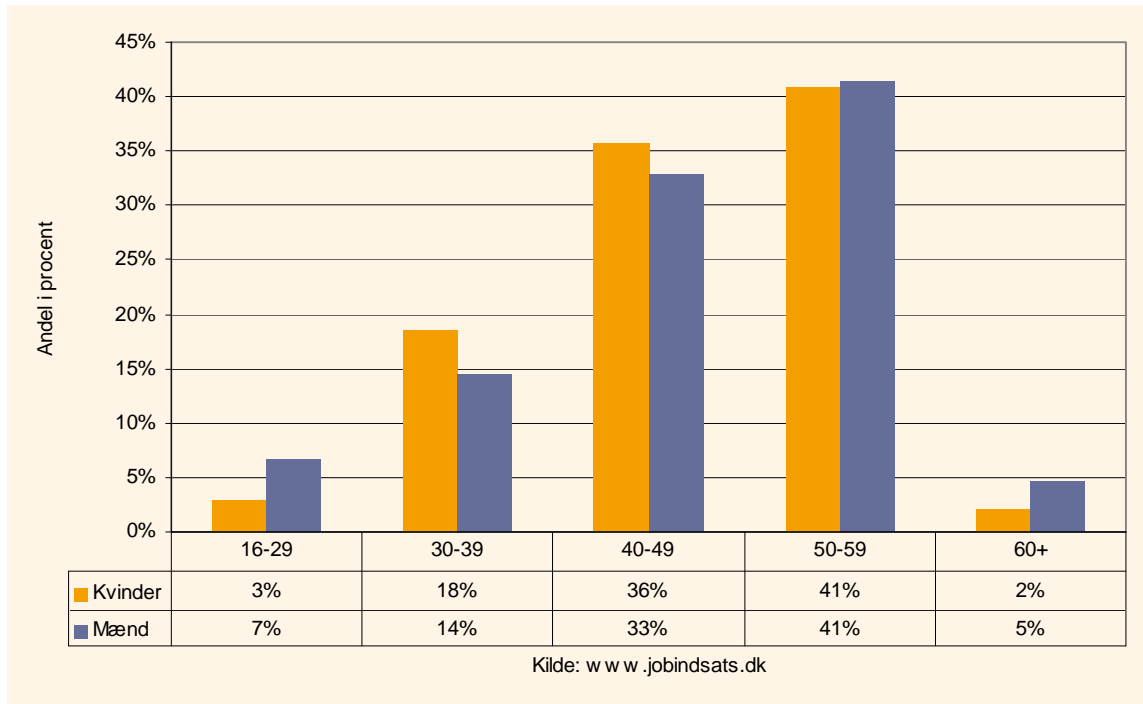
FIGUR 4.2.11: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSPERSONER I FLEKSJOB OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009 I FORHOLD DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- I perioden har der været en stigning i antal fuldtidspersoner i fleksjob for kvinder på 8 % og for mænd på 2 %. Der var 3.650 kvinder i fleksjob og 2.250 mænd.
- For både mænd og kvinder i aldersgruppen 16-29 år har der i perioden været et fald – for kvinder et fald på 18 % og for mænd et fald på 7 %. I alt dog kun et fald på 23 helårspersoner.
- For kvinderne har der været en stigning i de øvrige aldersgrupper, hvorimod der har været et fald i antal mænd i fleksjob i aldersgruppen 30-39 år.

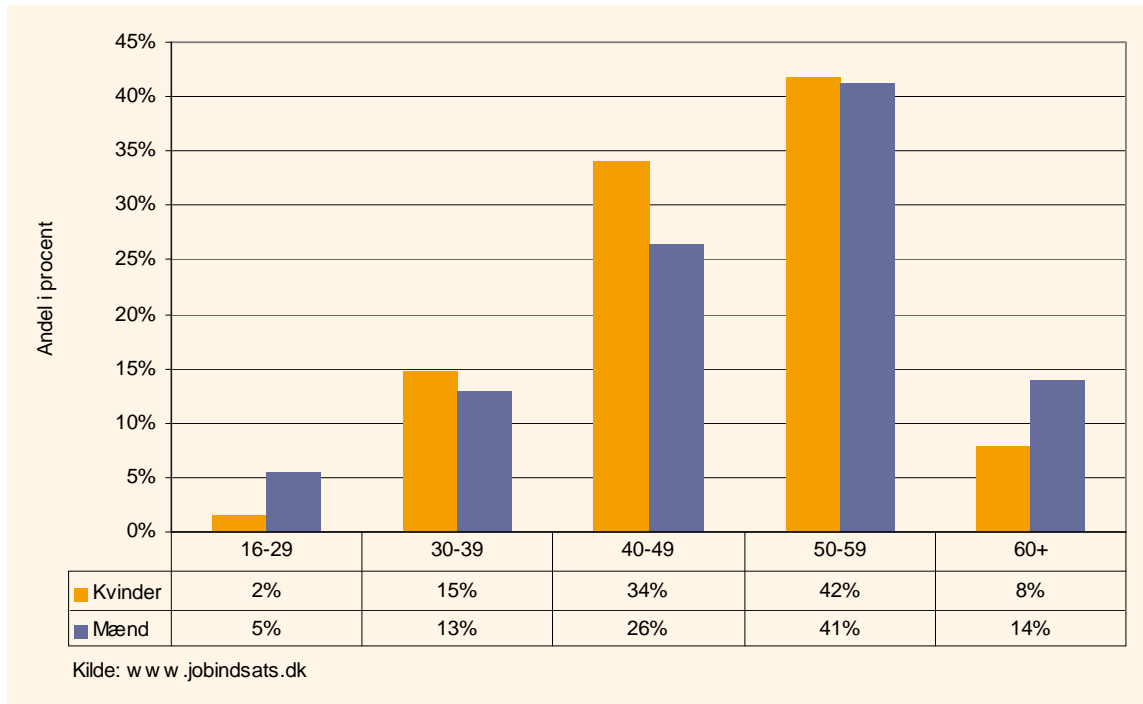
FIGUR 4.2.12: DEN RELATIVE FORDELING AF FULDTIDSPERSONER PÅ LEDIGHEDSYDELSE OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- Der er en højere andel mænd på ledighedsydelse i aldersgruppen 16-29 år og blandt de ældre på 60 år og derover, end tilfældet er for kvinder.
- Omvendt er der en større andel af kvinder på ledighedsydelse i aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år, end tilfældet er for mænd.
- For både kvinder og mænd er den største andel på ledighedsydelse i aldersgruppen 50-59 år.

FIGUR 4.2.13: DEN RELATIVE FORDELING AF FULDTIDSPERSONER I FLEKSJOB OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- Der er 139 mænd i fleksjob i aldersgruppen 16-29 år. De udgør 5 % af samtlige mænd i fleksjob, og andelen er højere end for kvinderne. Andelen af mænd i aldersgruppen 60 år og derover er også væsentlig højere for mænd og end for kvinder.
- Omvendt er der for kvinderne en væsentlig højere andel i fleksjob i aldersgrupperne 30-39 år og 50-59 år, end tilfældet er for mænd.
- Både for kvinder og mænd er den største andel i fleksjob i aldersgruppen 50-59 år, for kvinderne 42 % og for mændene 41 %.

Fuldtidspersoner på førtidspension

TABEL 4.2.14: ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ FØRTIDSPENSION. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009, ANDEL AF DEN 16-66 ÅRIGE BEFOLKNING, SAMT UDVIKLINGEN I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYSKE JOBCENTRE, NORDJYLLAND OG HELE LANDET.

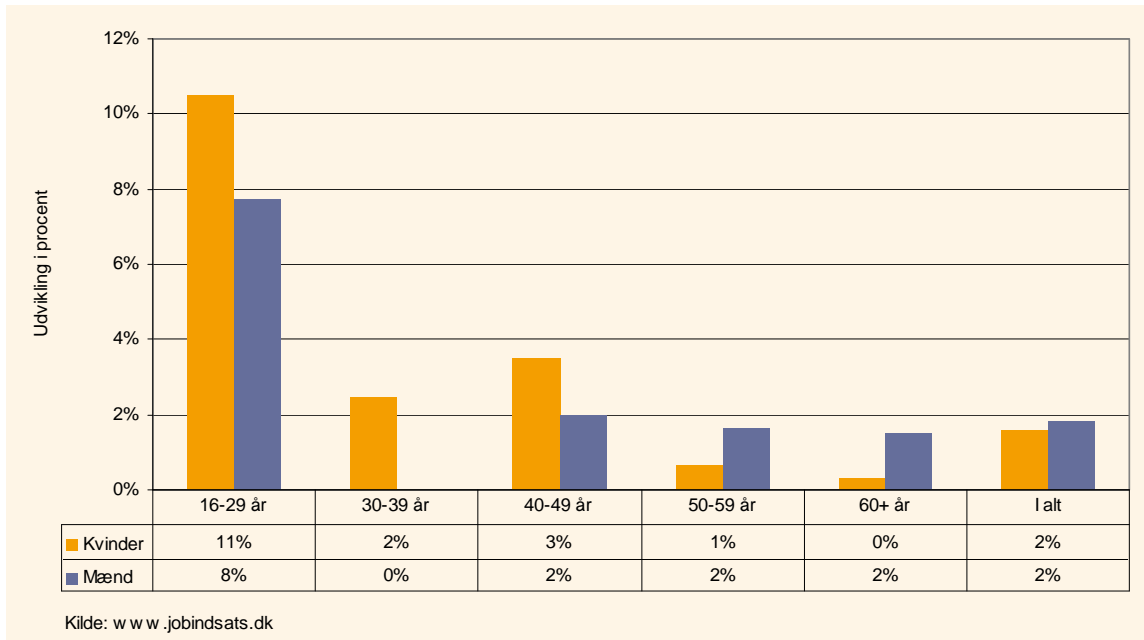
	Antal fuldtidspersoner	Fuldtidspersoner i pct. af befolkningen 16-66 år	Udvikling i pct.
Brønderslev	1.587	6,9	-1,8%
Frederikshavn	2.676	6,5	5,4%
Læsø	85	7,0	-2,3%
Hjørring	3.018	6,9	2,3%
Jammerbugt	1.787	7,1	1,8%
Mariagerfjord	2.032	7,3	-0,9%
Morsø	1.520	10,8	3,4%
Rebild	889	4,8	-0,3%
Thisted	2.683	9,0	3,5%
Vesthimmerland	1.857	7,5	2,3%
Aalborg	7.417	5,5	0,8%
Nordjylland	25.552	6,7	1,7%
Hele landet	244.113	6,6	1,0%

Kilde: www.jobindsats.dk

Tabellen viser følgende:

- I perioden var der i alt 25.552 fuldtidspersoner på førtidspension i Nordjylland. De udgjorde 6,7 % af befolkningen. Det er lidt højere end på landsplan, hvor førtidspensionisterne udgjorde 6,6 % af befolkningen.
- Der er stor forskel på, hvor stor en andel af befolkningen førtidspensionisterne udgør opdelt på jobcentre. I Morsø og Thisted udgør førtidspensionisterne en væsentlig højere andel af befolkningen end gennemsnittet i regionen – henholdsvis 10,8 % og 9,0 procent. I Frederikshavn, Rebild og Aalborg er andelen lavere end gennemsnittet, nemlig henholdsvis 6,5 %, 4,8 % og 5,5 %.
- I perioden har der været en stigning på 1,7 % i antal fuldtidspersoner på førtidspension i Nordjylland. Det er en væsentlig højere stigning end på landsplan, hvor antallet steg med 1,0 %.
- I Frederikshavn har stigningen været markant højere end i regionen som gennemsnit, nemlig 5,4 %. Andelen er dog lidt lavere end gennemsnittet i Nordjylland. Brønderslev, Læsø, Mariagerfjord og Rebild har i samme periode haft et fald i antal fuldtidspersoner på førtidspension.

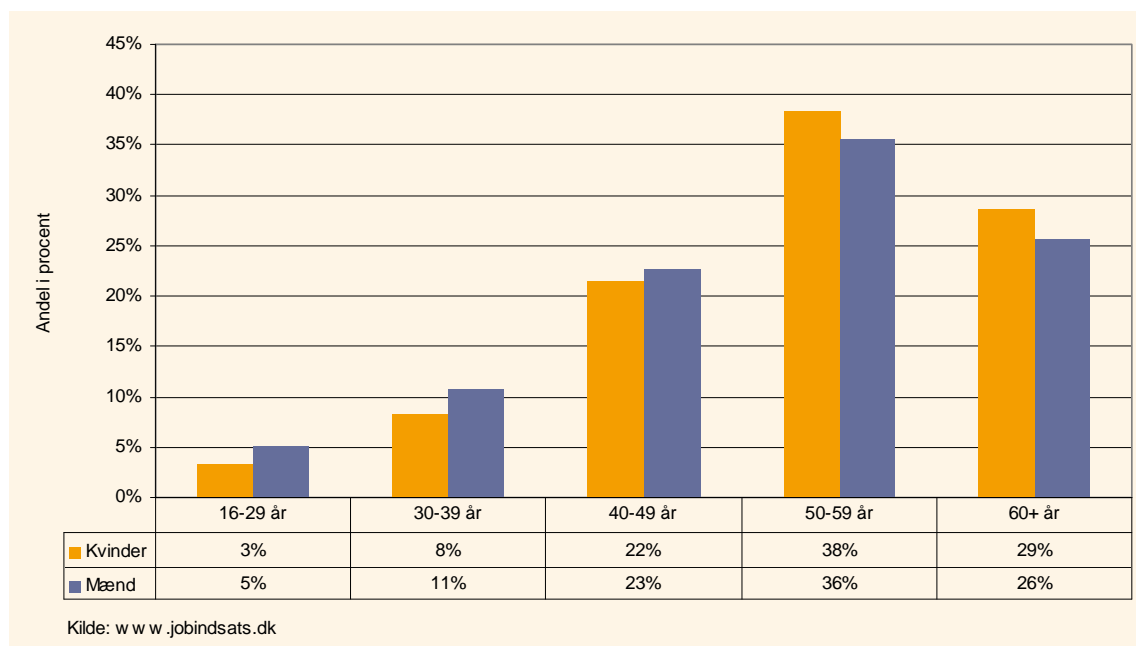
FIGUR 4.2.15: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSPERSONER PÅ FØRTIDSPENSION OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008. NORDJYLLAND.

Figuren viser følgende:

- Samlet set har der været en stigning i antal førtidspensionister på 2 % for både mænd og kvinder. Der er i alt tale om en stigning på 426 fuldtidspersoner.
- Der har været en stigning i antal fuldtidspersoner på førtidspension i alle aldersgrupper.
- Stigningen har især været markant for aldersgruppen 16-29 år. For kvinderne har der været et stigning på 11 %, mens der for mændene har været en stigning på 8 %. Samlet er der tale om en stigning på 87 fuldtidspersoner.
- Der har også været en større stigning for kvinder på førtidspension i aldersgrupperne 30-39 år samt 40-49 år, end der har været for mænd. Derimod har stigningen for mænd i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derved været højere end for kvinder.

FIGUR 4.2.16: DEN RELATIVE FORDELING AF FULDTIDSPERSONER PÅ FØRTIDSPENSION OPDELT PÅ KØN OG ALDERSGRUPPER. DET RULLENDE ÅR 4. KVARTAL 2008 – 3. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- I forhold til fordelingen på aldersgrupper ses det, at der er en større andel blandt mændene i aldersgrupperne op til 49 år end blandt kvinderne, mens andelen af førtidspensionister blandt kvinder er højere i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover.

4.3: Arbejdskraftreserven – ministerens mål 1

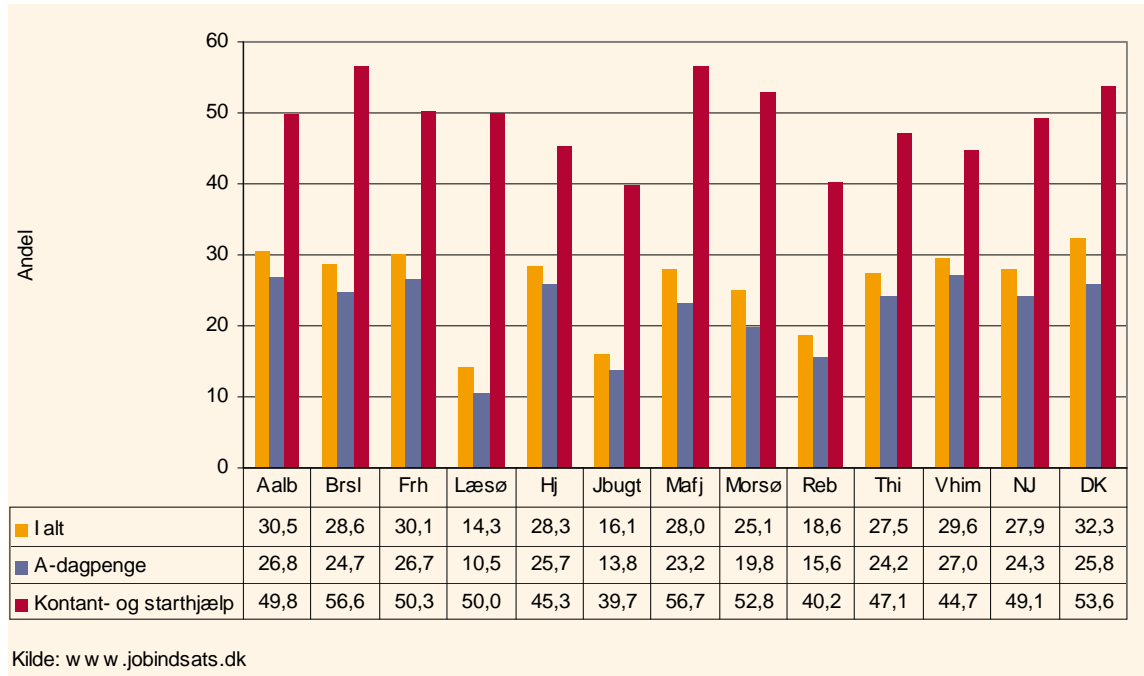
Beskæftigelsesministeren har i 2010 fastholdt fokus på arbejdskraftreserven²⁰ via et beskæftigelsespolitisk mål. Ifølge målet skal antallet af personer, der er ledige i 3 sammenhængende måneder eller mere, begrænses mest muligt. Afsnittet viser, at der er følgende udfordringer i Nordjylland i forhold til arbejdskraftreserven.

- Der har de sidste par år været et stort fald i arbejdskraftreserven i Nordjylland. Den udvikling vendte i slutningen af 2008, og i 2009 har der været en forholdsvis stor stigning i arbejdskraftreserven. I oktober 2009 var der ca. 5.100 personer i arbejdskraftreserven. Det svarer til godt 10 % af den samlede arbejdskraftreserve i Danmark. Den store udfordring i 2010 bliver at begrænse stigningen i arbejdskraftreserven mest muligt.
- Der er stor forskel på gruppen af dagpengemodtagere og kontant- og starthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven. Det indikerer, at indsatsen for de to ydelsesgrupper ikke nødvendigvis altid skal være den samme.
- Dagpengemodtagerne i arbejdskraftreserven i Nordjylland udgjorde i oktober 2009 godt 3.800 personer svarende til 75 % af den samlede arbejdskraftreserve. Målgruppen kan karakteriseres som følger:
 - Godt 1.500 er kvinder svarende til 40 %, og 2.300 er mænd svarende til 60 %.
 - Ca. 830 personer er under 30 år, heraf er 540 mænd svarende til 65 %
 - 700 personer er over 55 år, heraf 420 mænd svarende til 60 %.
 - Knap 1.200 personer er medlem af 3F, svarende til 31 % af gruppen. Heraf er ca. 830 mænd, 69 %.
 - Risikoen for længerevarende ledighed er lidt større for de ledighedsberørte mænd end kvinder.
 - En stor del af dagpengemodtagerne i arbejdskraftreserven har dog et akassetilhørsforhold, der indikerer, at de ikke nødvendigvis har de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger nu og i fremtiden.
 - Mændene udgør den største udfordring i forhold til dagpengemodtagerne i arbejdskraftreserven. Særlig stor er antallet i aldersgruppen 30-49 år. Mange af dem har mistet deres job på det private arbejdsmarked, job der ikke nødvendigvis vil genopstå igen.
- Kontant- og starthjælpsmodtagerne i arbejdskraftreserven i Nordjylland udgjorde i oktober 2009 1.280 personer svarende til 25 % af den samlede arbejdskraftreserve. Målgruppen kan karakteriseres som følger:
 - 720 er kvinder, svarende til 56 %, og 560 er mænd svarende til 44 %.
 - 670 personer er under 30 år. Heraf er 485 kvinder svarende til 72 %.
 - En stor del er helt unge kvinder, der ingen kompetencegivende uddannelse har. For at få dem ind og ikke mindst fastholdt på arbejdsmarkedet er kompetenceudvikling vigtig. De unge mødre udgør her en særlig udfordring for de nordjyske jobcentre, da disse kvinder ofte også mangler et socialt netværk til at bakke op om dagligdagen.
 - Risikoen for længerevarende ledighed er langt større for de ledighedsberørte kvinder end mænd, der modtager kontant- eller starthjælp.
- Kompetenceudvikling og brancheskift vil fortsat være nøgleord i den nordjyske indsats for at begrænse arbejdskraftreserven mest muligt i Nordjylland i 2010.

²⁰ Arbejdskraftreserven er defineret som antal arbejdsmarkedsparete dagpenge-, kontant- og starthjælpsmodtagere (ledige + aktiverede) der har minimum 3 måneders sammenhængende ledighed.

Opdelt på jobcentre

FIGUR 4.3.1: ANDEL LEDIGHEDSBERØRTE I ARBEJDSKRAFTRESERVEN OPGJORT PÅ YDELSE – OKTOBER 2009

TABEL 4.3.2: ANTAL PERSONER I ARBEJDSKRAFTRESERVEN OPGJORT PÅ YDELSE – OKTOBER 2009

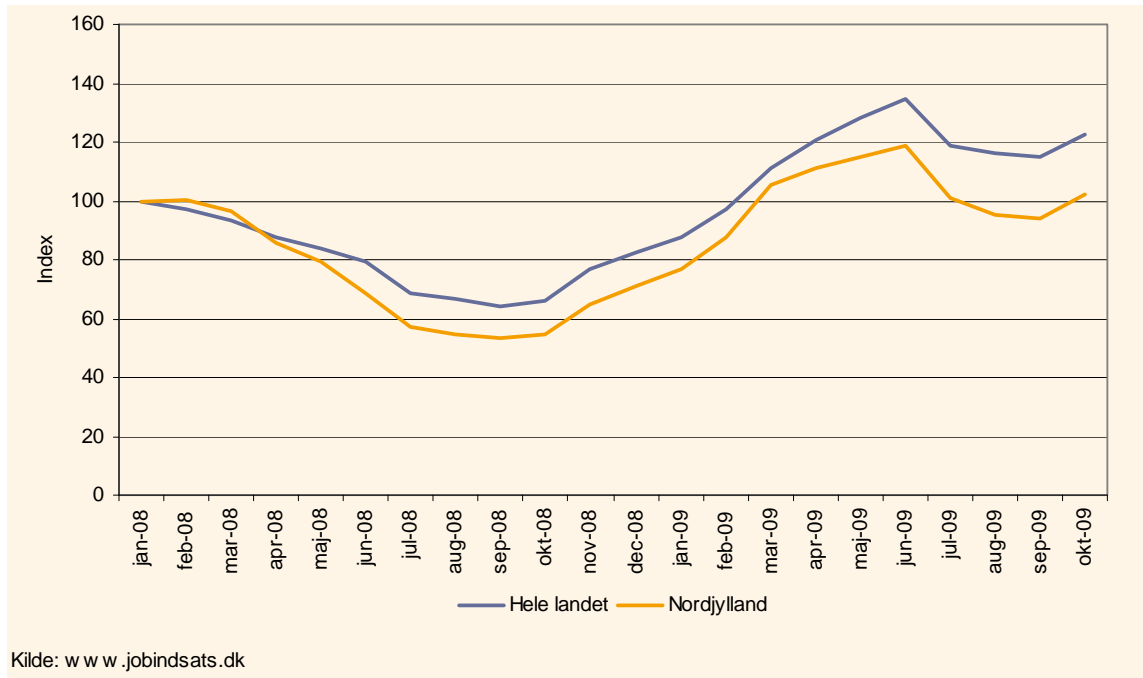
	Aalb	Brsi	Frh	Læsø	Hj	Jbugt	Mafj	Morsø	Reb	Thi	Vhim	NJ	DK
I alt	1.972	333	656	9	601	207	348	194	149	303	326	5.098	49.461
A-dagpenge	1.457	251	497	6	476	161	246	129	110	229	254	3.816	30.296
Kontant- og starthjælp	515	82	159	3	125	46	102	65	39	74	72	1.282	19.165

- Der er stor forskel blandt de nordjyske kommuner på hvor stor en andel af de ledighedsberørte, der opnår 3 måneders sammenhængende ledighed. Andelen varierer fra godt 30 % i Brønderslev til kun 14,3 % på Læsø.
- Andelen i arbejdskraftreserven er for dagpengemodtagere lavere end for kontant- og starthjælpsmodtagerne. En af forklaringerne på det er, at dagpengemodtagerne generelt har en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet end kontant- og starthjælpsmodtagerne.²¹
- For dagpengemodtagerne varierer andelen fra 27 % i Vesthimmerland til 10,5 % på Læsø. For kontant- og starthjælpsmodtagere varierer andelen fra 56,7 % i Mariagerfjord til 39,7 % i Jammerbugt.
- Knap hver tredje ledighedsberørte i Nordjylland, 32 %, i oktober 2009 havde været ledig i mindst 3 sammenhængende måneder. På landsplan var det 36,7 %.

²¹ Der er desuden en mere teknisk forklaring på forskellen, som det er vigtigt at være opmærksom på. Hvis en dagpengemodtager bliver sygemeldt, så udgår de af arbejdskraftreserven, da de overgår til anden ydelse, nemlig sygedagpenge. Hvis en kontant- og starthjælpsmodtager bliver sygemeldt, vil de fortsat indgå i arbejdskraftreserven, da de ikke skifter ydelse.

Udvikling

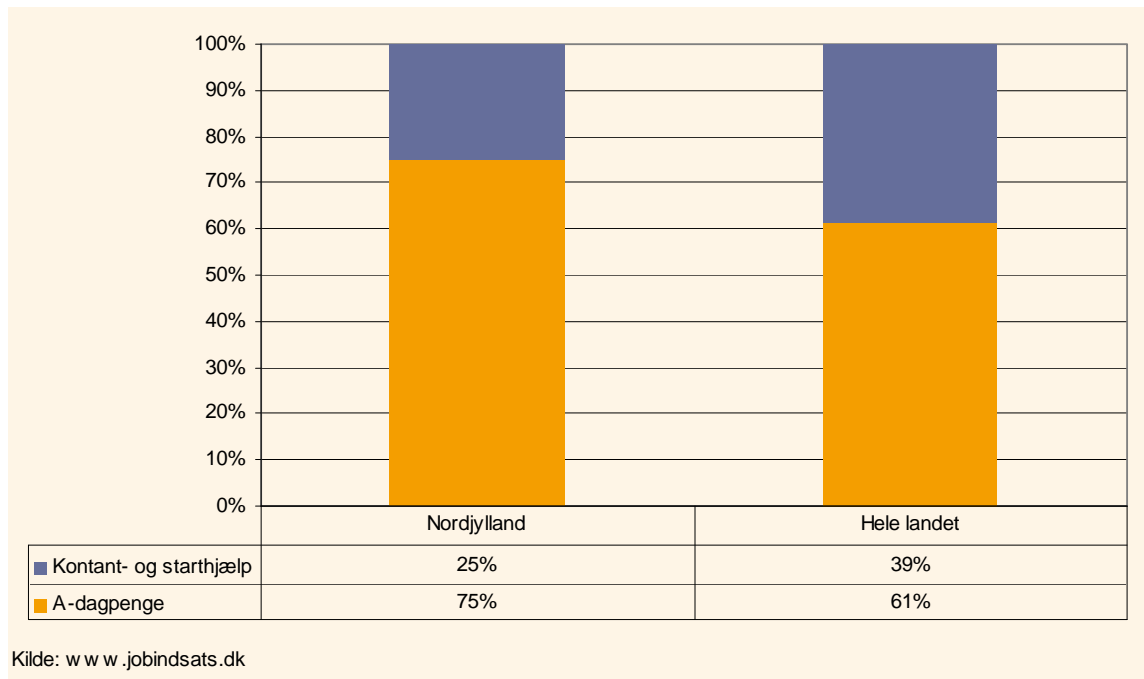
FIGUR 4.3.3.: UDVIKLINGEN I ARBEJDSKRAFTRESERVEN FRA JANUAR 2008 TIL OKTOBER 2009. JANUAR 2008 = INDEX 100

- Udviklingen i arbejdskraftreserven i Nordjylland følger udviklingen på landsplan. Udsvingene i arbejdskraftreserven har dog i perioden været en anelse større i Nordjylland end på landsplan.
- Hvor der i de seneste år har været et stort fald i arbejdskraftreserven, på grund af den gunstige udvikling på arbejdsmarkedet, så vendte udviklingen i efteråret 2008. Fra oktober 2008 og frem til juni 2009 var der således en stor stigning i arbejdskraftreserven. Efter et mindre fald fra juni 2009 og frem til september 2009 steg arbejdskraftreserven igen i oktober 2009.
- Yderligere analyse viser, at den store stigning i høj grad er båret frem af en stor stigning i antal personer, der er medlem af 3F.

Ydelse

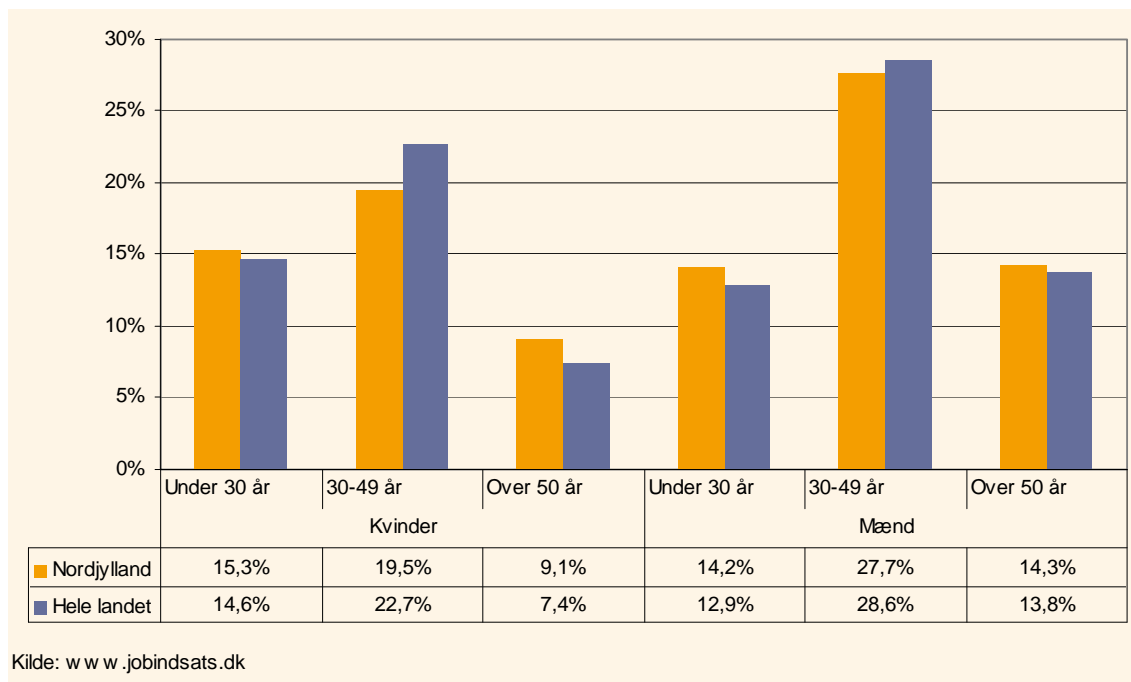
FIGUR 4.3.4: RELATIV FORDELING AF ARBEJDSKRAFTRESERVEN OPGJORT PÅ YDELSE. OKTOBER 2009

- Der er væsentlig flere dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven i Nordjylland end i landet som helhed. Hele 75 % er dagpengemodtagere i Nordjylland mod kun 61 % i hele landet.
- Yderligere analyse viser, at den procentvise stigning i antal dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven det seneste år har været mindre i Nordjylland end i landet som helhed.
- Af de 3.820 dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven er 53 % svarende til 2.030 personer medlem af 3F, HK eller Kristelig a-kasse.

Køn og alder

FIGUR 4.3.5: RELATIV FORDELING AF ARBEJDSKRAFTRESERVEN OPGJORT PÅ KØN OG ALDER. NORDJYLLAND OG HELE LANDET. OKTOBER 2009

TABEL 4.4.6 ANTAL PERSONER I ARBEJDSKRAFTRESERVEN I NORDJYLLAND OPGJORT PÅ KØN OG ALDER – OKTOBER 2009

Antal	Kvinder			Mænd		
	Under 30 år	30-49 år	Over 50 år	Under 30 år	30-49 år	Over 50 år
	780	992	462	722	1.411	731

- Som det gør sig gældende i den generelle ledighedsudvikling, så er det også mændene, der står for den største procentvise stigning i arbejdskraftreserven i Nordjylland. Antallet af kvinder i arbejdskraftreserven er steget med 29 procent fra oktober 2008 til oktober 2009. Antallet af mænd steg i samme periode med 194 %.
- Kvinder udgjorde frem til marts 2009 den største andel af arbejdskraftreserven. Den tendens er siden vendt, og i oktober 2009 udgjorde kvinderne kun 44 %, mens mændenes andel udgjorde 55 %. I oktober 2009 var der 2.234 kvinder i arbejdskraftreserven og 2.864 mænd.
- Mænd i aldersgruppen 30-49 år udgør i oktober 2009 klart den største gruppe i arbejdskraftreserven.
- Fra oktober 2008 til oktober 2009 har der i Nordjylland været en væsentlig stigning i antal personer under 30 år og mellem 30-49 år i arbejdskraftreserven. Stigninger på henholdsvis 99 % og 108 %. Der har også været en stigning i antal personer over 50 år i arbejdskraftreserven, men kun på 49 %.
- Sammenlignet med landsplan udgør aldersgruppen under 30 år og over 50 år en større andel af arbejdskraftreserven i Nordjylland.

4.4: Sygedagpengeforløb over 26 uger – ministerens mål 2

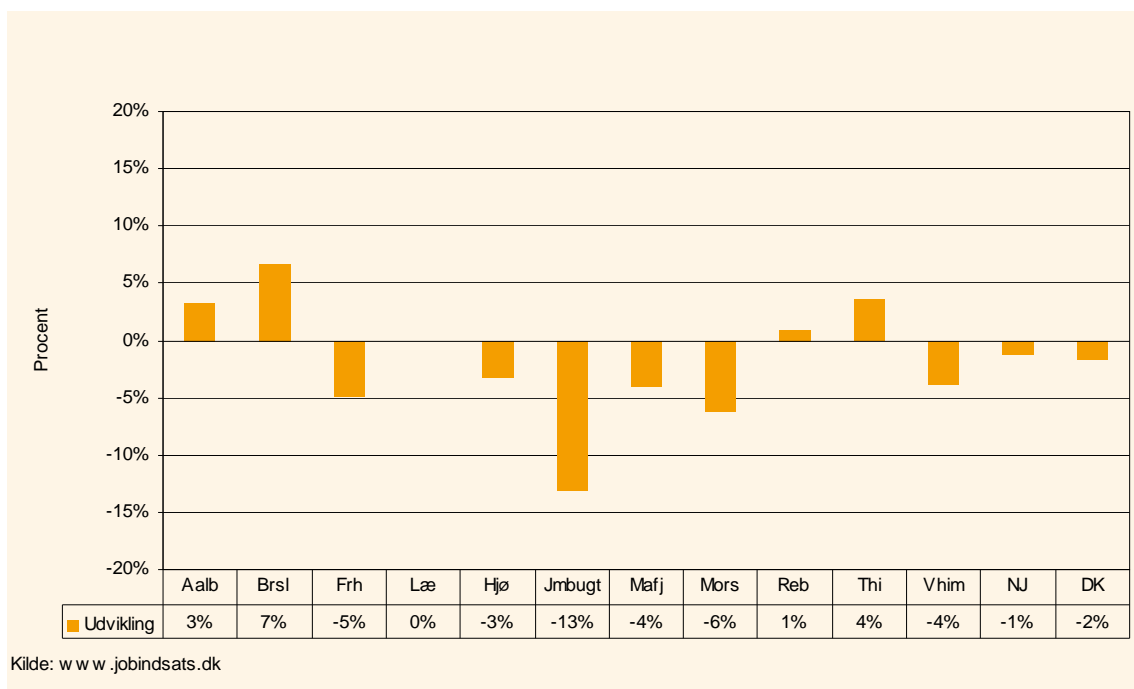
Beskæftigelsesministeren har udmeldt sygefraværsområdet som indsatsområde for beskæftigelsesindsatsen i både 2009 og 2010. Målet er at nedbringe antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger²². Sygedagpengemodtagere indgår ikke i arbejdsstyrken, men udgør et potentiale for at øge udbuddet af arbejdskraft. I afsnittet peges der på følgende udfordringer:

- I september 2009 var der i alt 4.495 sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger i Nordjylland. Antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger ligger dog på et lavere niveau i 2009 end i 2008 både i Nordjylland og på landsplan. I 2009 er antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger faldet mere i Nordjylland end på landsplan. Det bliver i 2010 en udfordring at fastholde den positive udvikling.
- Der er sket et fald i antallet af sygedagpengeforløb over 26 uger i 6 af de 11 nordjyske kommuner. Det bliver her en udfordring, at få den positive udvikling til at slå igennem i samtlige kommuner.
- I Nordjylland står kvinderne for 57 % af sygedagpengeforløbene med en varighed på over 26 uger. Yderligere analyser viser, at kvinder i alderen 40-59 år udgør 36 % af alle sygedagpengeforløbene over 26 uger i Nordjylland. Der er en særlig udfordring i at nedbringe antallet af kvindelige sygedagpengemodtagere.
- I Nordjylland er næsten 25 % af de personer, der har været sygemeldt i mere end 26 uger inden for det seneste år, medlemmer af 3F. Samlet set er det i Nordjylland en udfordring, at 44 % af de personer, der har et sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger, er forsikret hos 3F, FOA eller Kristelig A-kasse, det vil sige a-kasser, der forsikrer mange medlemmer, der er karakteriseret ved at have lidt eller ingen kompetencegivende uddannelse.

²² Målingerne vedrørende ministerens mål omfatter antal sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger i den valgte periode. Her er det væsentligt, at varigheden af forløbene regnes fra første fraværsdag. Det vil sige, at den arbejdsgiverbetalte periode også indgår i varighedsberegningen. Det adskiller sig fra tidligere målinger af sygedagpengeforløbenes varighed, hvor den arbejdsgiverbetalte perioden ikke indgår i varighedsberegningerne.

Udviklingen i de nordjyske kommuner

FIGUR 4.4.1: UDVIKLING I ANTAL SYGEDAGPENGEFORLØB OVER 26 UGER 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL 4. KVARTAL 2007-3. KVARTAL 2008

Antal sygedagpengeforløb over 26 uger													
	Aalb	Brsl	Frh	Læ	Hjø	Jmbugt	Mafj	Mors	Reb	This	Vhim	NJ	DK
4kv07-3kv08	3.150	535	1.327	31	1.298	839	776	430	412	838	701	10.337	91.878
4kv08-3kv09	3.256	571	1.261	31	1.256	729	745	403	416	868	674	10.210	90.350

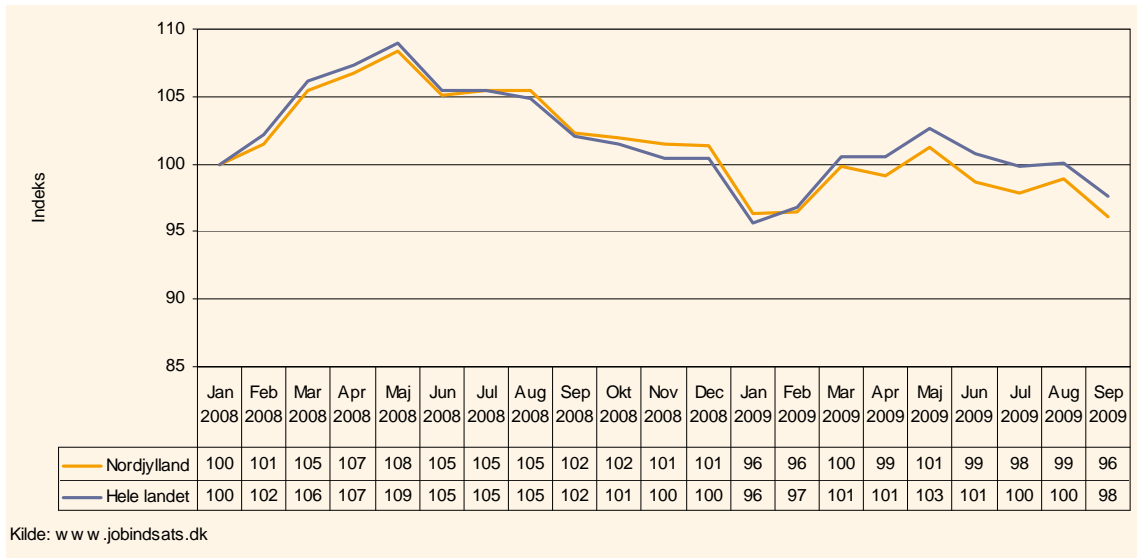
Kilde: www.jobindsats.dk

Ovenstående og supplerende data viser følgende:

- Der er stor forskel på i hvor høj grad jobcentrene har fået nedbragt antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger. Antallet af sygedagpengeforløb er steget i 4 kommuner, faldet i 6 kommuner og er status quo i 1 kommune.
- Jammerbugt Kommune har haft det største fald på 13 % i antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger, mens Brønderslev Kommune har haft den største stigning på 7 %.
- Der er stor forskel på, hvor stor en andel de længerevarende forløb udgør af alle sygedagpengeforløbene i kommunerne. Yderligere analyse viser, at 11,5 % af sygedagpengeforløbene i Nordjylland har en varighed på over 26 uger. På landsplan ligger den tilsvarende andel på 12,2 %. I de nordjyske kommuner udgør sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger mellem 9,6 % og 12,7 % af sygedagpengeforløbene.

Udviklingen i Nordjylland og Danmark

FIGUR 4.4.2: UDVIKLING I ANTAL SYGEDAGPENGEFORLØB MED EN VARIGHED PÅ OVER 26 UGER, JANUAR 2008-SEPTEMBER 2009, NORDJYLLAND OG HELE LANDET. INDEKS 100 = JANUAR 2008

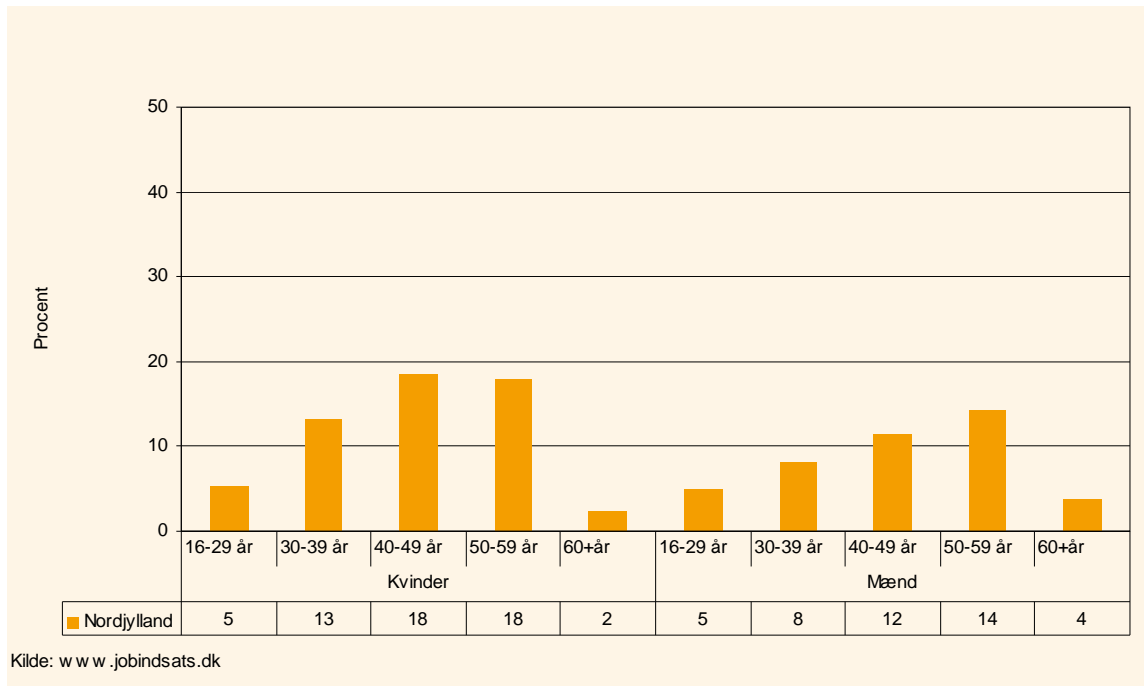

Figuren og supplerende data viser følgende:

- I september 2009 var der i alt 4.495 sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger i Nordjylland. På landsplan havde 38.353 sygedagpengeforløb en varighed på over 26 uger.
- Antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger stiger i 1. halvår og falder i 2. halvår af 2008 og 2009.
- Antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger ligger på et lavere niveau i 2009 end i 2008 både i Nordjylland og på landsplan.
- I 2009 er antallet af sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger faldet mere i Nordjylland end på landsplan.

Køn og alder

FIGUR 4.4.3: SYGEDAGPENGEFORLØB OVER 26 UGER, OPDELT PÅ KØN OG ALDER. NORDJYLLAND, 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009

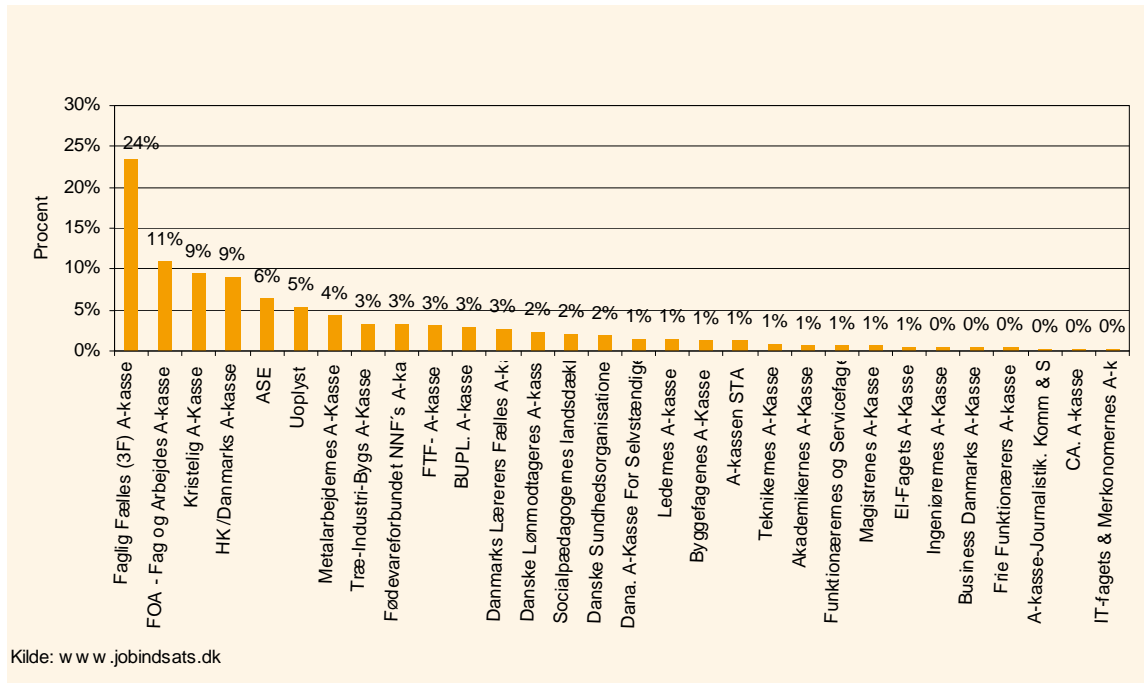

Figuren og supplerende data viser følgende:

- I Nordjylland står kvinderne for 57 % af sygedagpengeforløbene med en varighed på over 26 uger. På landsplan udgør kvinderne 59 %. I de nordjyske kommuner står kvinderne for 55 % til 62 % af sygedagpengeforløbene.
- Kvinder i alderen 30-39 år, 40-49 år og 50-59 år udgør en større andel af sygedagpengeforløbene over 26 uger end mænd i de samme aldersgrupper.
- Kvinder i alderen 40-59 år udgør 36 % af alle sygedagpengeforløbene over 26 uger i Nordjylland.

A-kasse

FIGUR 4.4.4: SYGEDAGPENGEFORLØB MED EN VARIGHED OVER 26 UGER FORDELT I FORHOLD TIL A-KASSETILHØRSFORHOLD, NORDJYLLAND, 4. KVARTAL 2008-3. KVARTAL 2009

Figuren viser følgende:

- For at modtage sygedagpenge skal personen være forsikret i en a-kasse. 24 % af de personer, der har været sygemeldt i mere end 26 uger i Nordjylland er forsikret hos 3F. Yderligere analyser viser, at andelen er lavere på landsplan, hvor 19 % er forsikret hos 3F.
- 11 % er forsikret hos FOA, mens 9 % er forsikret hos henholdsvis Kristelig a-kasse og HK.
- 44 % af de personer, der har et sygedagpengeforløb med en varighed på over 26 uger i Nordjylland, er forsikret hos 3F, FOA eller Kristelig A-kasse, det vil sige a-kasser, der forsikrer mange medlemmer, der er karakteriseret ved at have lidt eller ingen kompetencegivende uddannelse. Yderligere analyser viser, at denne andel er lidt lavere på landsplan, hvor 40 % er forsikret hos de tre nævnte a-kasser.

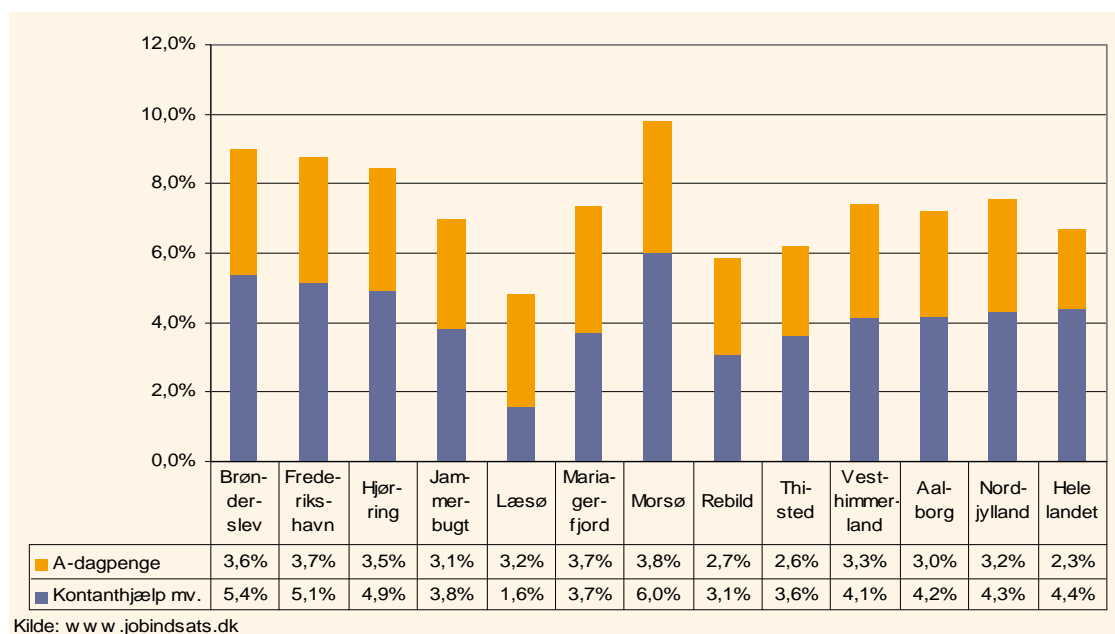
4.5: De unge – ministerens mål 3

Beskæftigelsesministeren har som et af de beskæftigelsespolitiske mål udmeldt, at antallet af unge under 30 på offentlig forsørgelse skal nedbringes. Målgruppen er personer under 30 år, der modtager dagpenge, kontanthjælp, starthjælp og introduktionsydelse. Målgruppen omfatter både dem, der vurderes arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete. Det er vigtigt, at de unge bliver aktive på arbejdsmarkedet til gavn for samfundet og ikke mindst de unge selv. Her er en forholdsvis stor målgruppe, der kan bidrage til at øge udbuddet af arbejdskraft i Nordjylland i fremtiden. Afsnittet viser, at der er følgende udfordringer i forhold til målgruppen i Nordjylland:

- I oktober 2009 var der i alt 7.044 fuldtidsbruttoledige unge under 30 år i Nordjylland. Antallet af unge under 30 år ligger på et meget højere niveau end på samme tidspunkt i 2008. Det bliver i 2010 en udfordring at begrænse og nedbringe antallet af unge på offentlig forsørgelse.
- Unge på dagpenge, kontanthjælp, starthjælp og introduktionsydelse udgør i Nordjylland 7,6 % af den samlede befolkning i alderen 16-29 år. I visse nordjyske kommuner udgør de unge fra 9 % til 10 %. Det bliver en udfordring for disse kommuner at få andelen af unge på offentlig forsørgelse bragt ned.
- Stigningen i antal fuldtidsbruttoledige unge under 30 år er især sket blandt de unge, der vurderes arbejdsmarkedsparete – og som i den nye matchkategorisering vil være placeret i matchgruppe 1. Stigningen for de ikke-arbejdsmarkedsparete (ny matchgruppe 2 og 3) er knap så kraftig, og her har man i resten af landet oplevet en større stigning. Udfordringen bliver at nedbringe antallet af de ledige arbejdsmarkedsparete unge, samtidig med at den lave stigning i antallet af ikke-arbejdsmarkedsparete unge bibeholdes.
- I Nordjylland udgjorde mændene 53 % af fuldtidsbruttoledigheden for de unge under 30 år. Godt halvdelen af de unge mænd modtager dagpenge, imens det kun er gældende for hver tredje kvinde. Flere kvinder end mænd modtager kontanthjælp, men blandt mændene er der en større andel, der er matchet ikke-arbejdsmarkedsparete. Udfordringen i 2010 er også, på trods af den store stigning i antal arbejdsmarkedsparete unge, fortsat at have fokus på de unge ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.

Ledige unge under 30 år fordelt på de nordjyske kommuner

FIGUR 4.5.1: ANDEL²³ UNGE UNDER 30 ÅR PÅ DAGPENGE, KONTANTHJÆLP, STARTHJÆLP SAMT INTRODUKTIONSYDELSE AF DEN 16-29 ÅRIGE BEFOLKNING. OKTOBER 2009

	Brønderslev	Frederikshavn	Hjørring	Jammerbugt	Læsø	Mariagerfjord	Morsø	Rebild	Thisted	Vesthimmerland	Aalborg	Nordjylland	Hele landet
Forsørgelsesgrundlag i alt	428	741	822	345	6	449	302	218	402	412	2.921	7.044	59.594
A-dagpenge	172	308	344	155	4	225	116	102	168	183	1.225	3.002	20.318
Kontanthjælp mv.	256	433	478	189	2	224	185	115	234	230	1.696	4.042	39.276

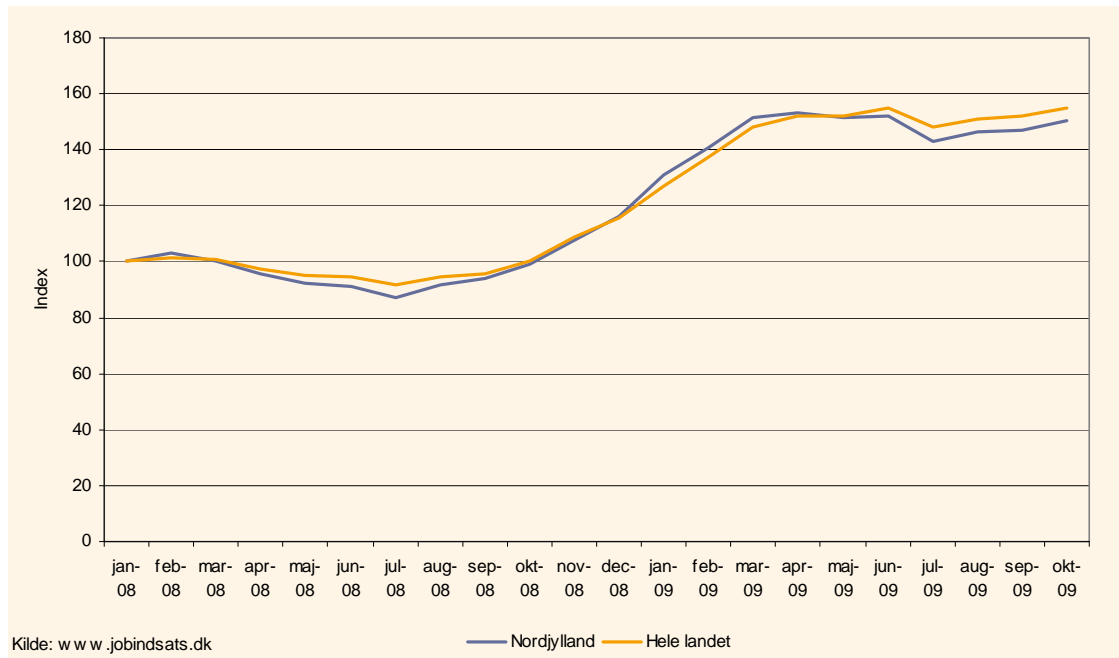
Figuren viser følgende:

- Efter de sidste års fald er antallet af unge, der modtager dagpenge, kontanthjælp, starthjælp eller introduktionsydelse, steget. I oktober 2009 var der godt og vel 7.000 personer under 30 år i målgruppen i Nordjylland.
- Opdelt på kommuner spænder andelen af unge under 30 år, der modtager dagpenge, fra 2,6 % til 3,8 %. Andelen af unge under 30 år, der modtager kontant-, starthjælp eller introduktionsydelse, spænder fra 1,6 % til 6 %.
- Gennemsnittet for Nordjylland er 3,2 % for unge dagpengemodtagere og 4,3 % for kontanthjælpsmodtagerne mv. I forhold til resten af landet har Nordjylland en større andel unge dagpengemodtagere.
- Thisted har den laveste andel dagpengemodtagere med 2,6 %, mens Morsø har den højeste andel med 3,8 %.
- Læsø har den laveste andel kontanthjælpsmodtagere mv. med 1,6 %. Dette tal dækker dog over et absolut antal på 2 personer. Morsø har den højeste andel med 6 %.

²³ Bemærk, at andelen måles i forhold til den 16-29 årige befolkning og ikke som i flere af de andre afsnit i forhold til den 16-66 årige befolkning.

Udvikling

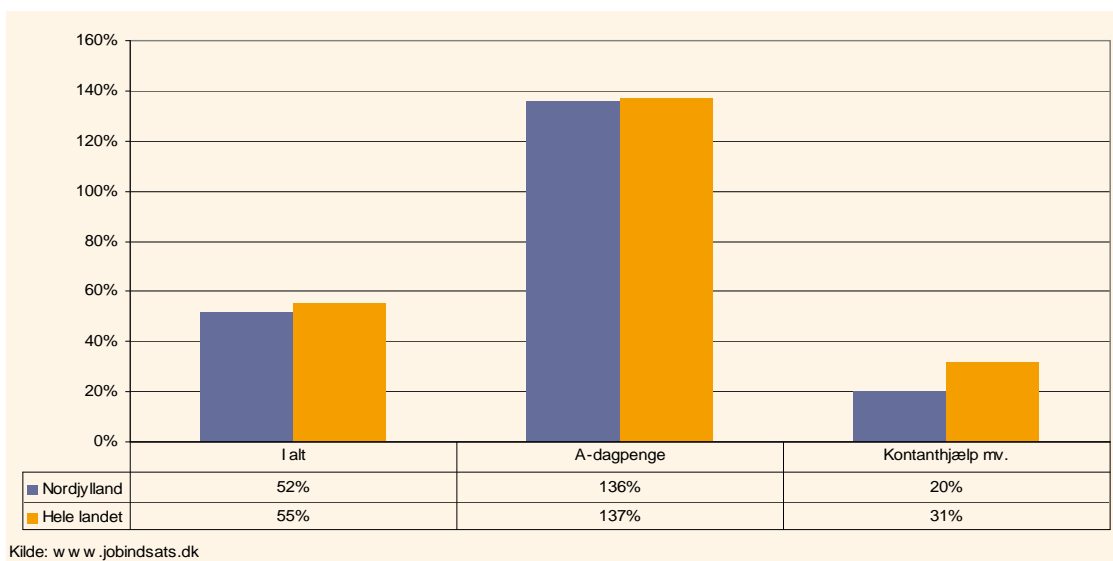
FIGUR 4.5.2: UDVIKLINGEN I ANTAL FULDTIDSBRUTTOLEDIGE UNDER 30 ÅR PÅ DAGPENGE, KONTANT-, OG STARTHJÆLP SAMT INTRODUKTIONSYDELSE. FRA JANUAR 2008 TIL OKTOBER 2009. JANUAR 2008 = INDEX 100. NORDJYLLAND OG HELE LANDET

Figuren viser følgende

- Udviklingen i Nordjylland følger i det store og hele udviklingen på landsplan. I en periode steg ledigheden blandt de unge mere i Nordjylland end i hele landet, men fra foråret 2009 er stigningstakten lavere i Nordjylland.

FIGUR 4.5.3: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSBRUTTOLEDIGE UNDER 30 ÅR OPGJORT PÅ YDELSE. OKTOBER 2009 I FORHOLD TIL OKTOBER 2008. NORDJYLLAND OG HELE LANDET

Figuren viser følgende:

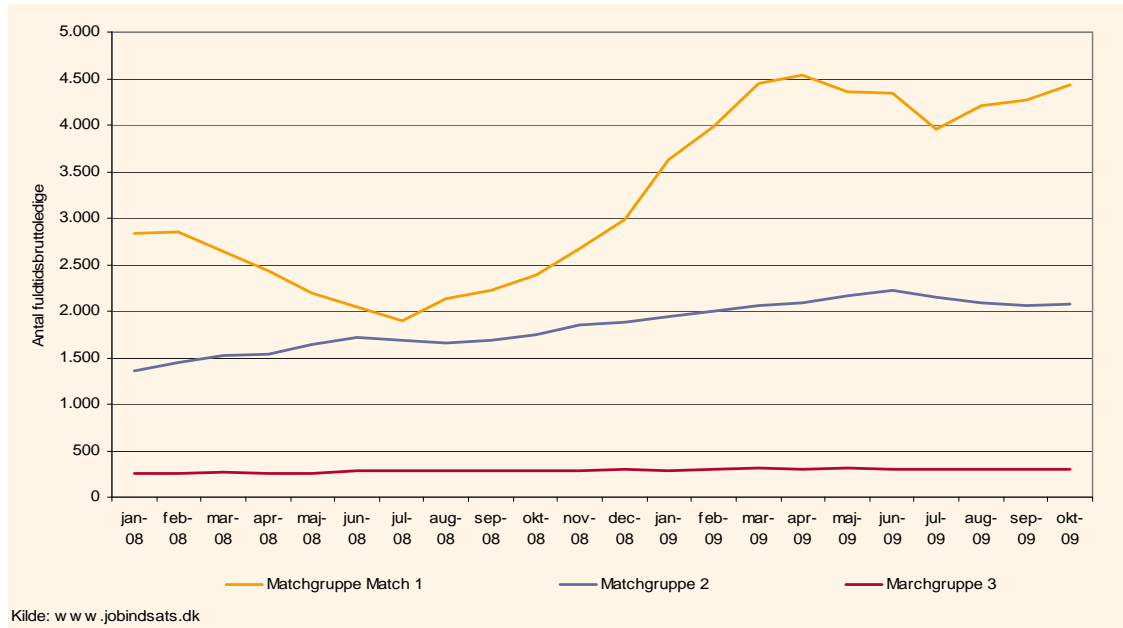
- Der har i Nordjylland samlet set været en stigning på 52 %, mens stigningen i hele landet har været på 55 %.
- Nordjylland har en lidt mindre stigning i antal unge dagpengemodtagere end på landsplan, mens stigningen i antal unge på kontanthjælp mv. er væsentlig lavere.

Matchkategorier

I 2010 bliver der indført en ny matchmodel. Da den nye matchmodel endnu ikke er implementeret foreligger der endnu ikke data på de nye målgrupper. Derfor er der i dette afsnit brugt følgende anbefalede opdeling:

- Ny matchgruppe 1 = gl. match 1, 2 og 3 (altså arbejdsmarkedsparate)
- Ny matchgruppe 2 = gl. match 4
- Ny matchgruppe 3 = gl. match 5

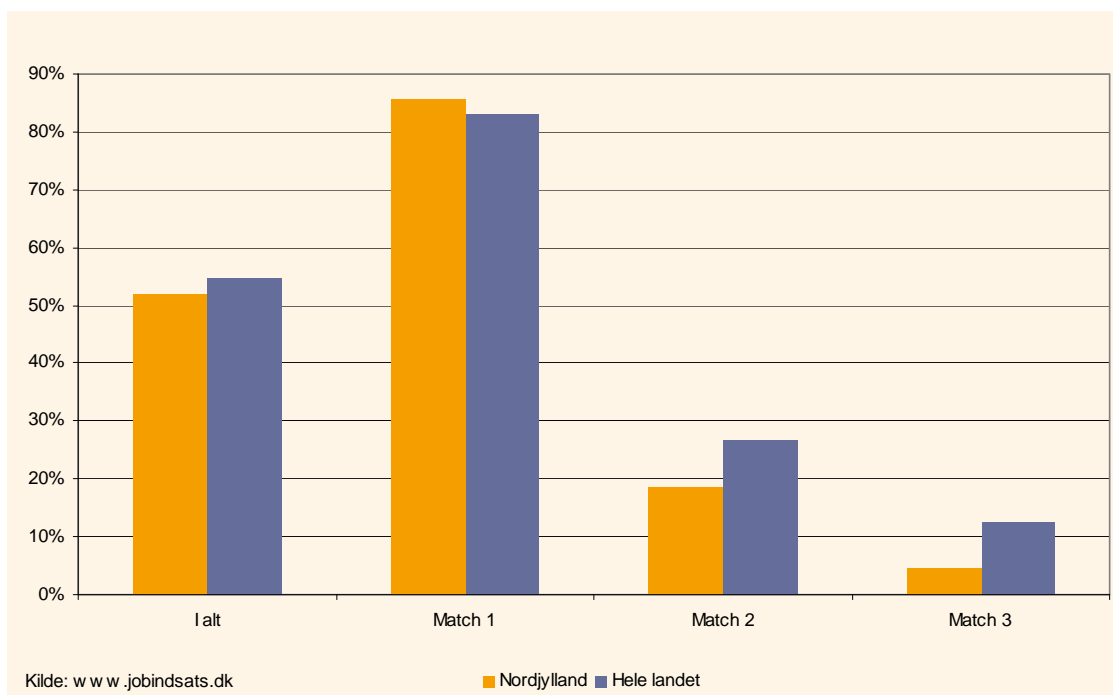
FIGUR 4.5.4: UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSBRUTTOLEDIGE UNDER 30 ÅR OPGJORT PÅ DE NYE MATCHKATEGORISERINGER. JANUAR 2008 TIL OKTOBER 2009. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- Siden midten af 2008 har der været en stor stigning i antal unge i matchgruppe 1 – det vil sige de arbejdsmarkedsparate. I oktober 2009 var 4.438 unge under 30 år vurderet i den nye matchgruppe 1.
- Der har været en jævn stigning i den nye matchgruppe 2. I oktober 2009 var 2.076 personer vurderet i den nye matchgruppe 2.
- Der har været en lille stigning i den nye matchgruppe 3. I oktober 2009 var 299 personer vurderet i den nye matchgruppe 3.

FIGUR 4.5.5. UDVIKLING I ANTAL FULDTIDSBRUTTOLEDIGE UNDER 30 ÅR OPGJORT PÅ NY MATCHKATEGORIER. OKTOBER 2009 TIL OKTOBER 2008. NORDJYLLAND OG HELE LANDET

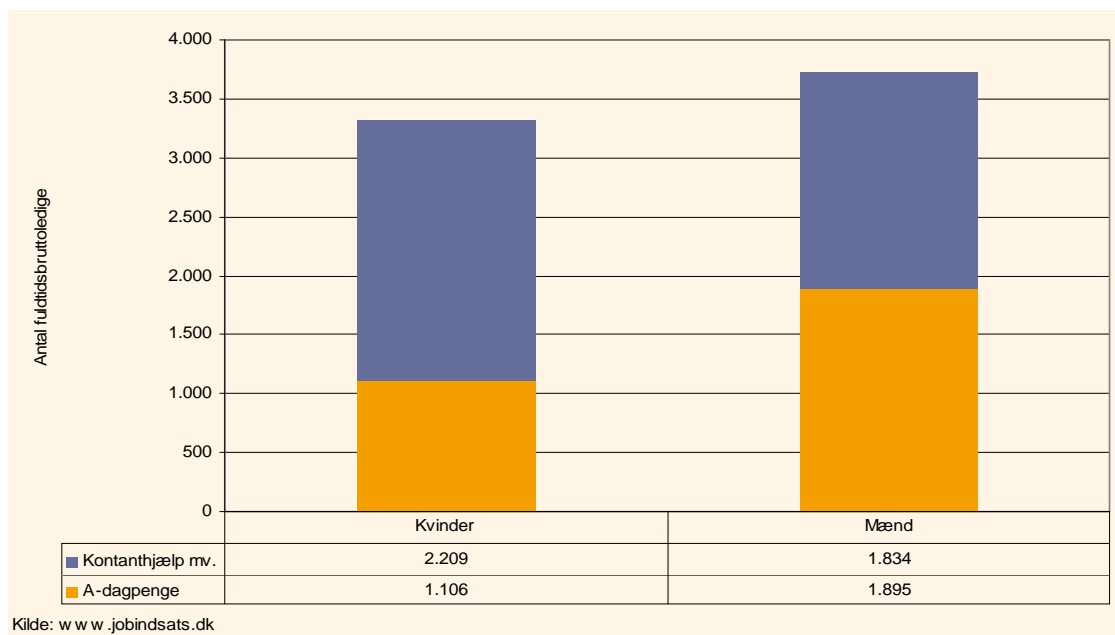

Figuren viser følgende:

- Nordjylland har haft en lidt større stigning i den nye matchgruppe 1 end resten af landet, hvorimod Nordjylland har haft en meget mindre stigning i de nye matchgrupper 2 og 3 end resten af landet.

Køn

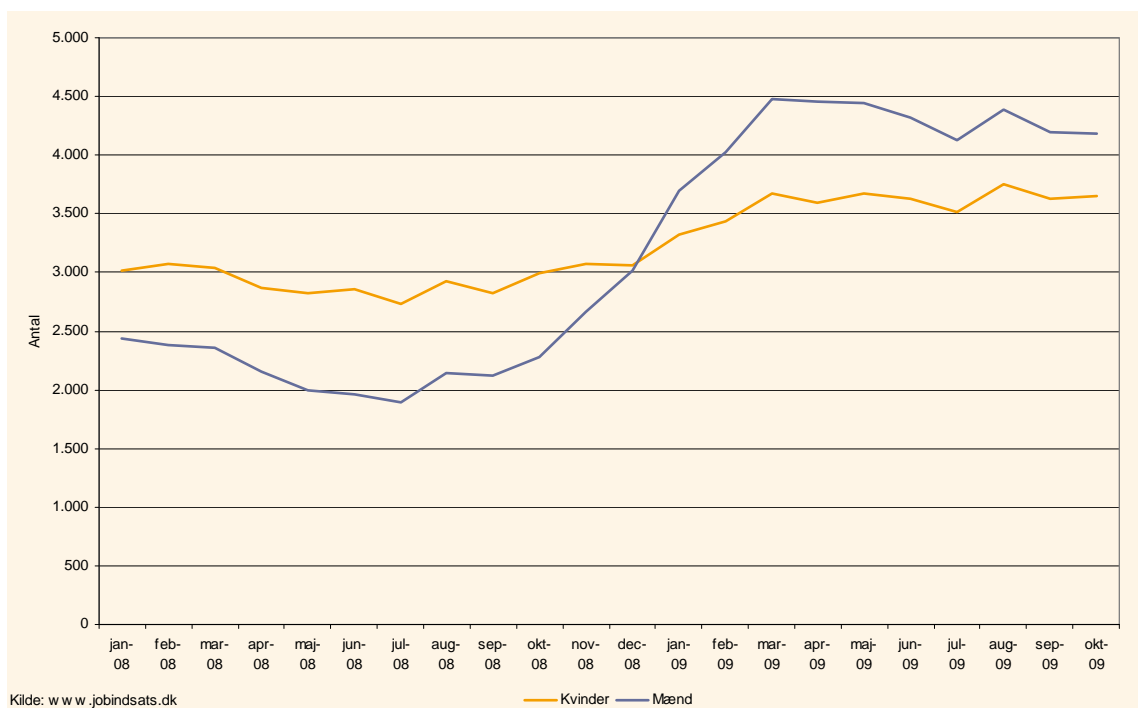
FIGUR 4.5.6: ANTAL FULDTIDSBRUTTOLEDIGE UNDER 30 ÅR FORDELT PÅ KØN OG YDELSE. OKTOBER 2009. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- I oktober 2009 modtog 7.044 fuldtidsbruttoledige unge dagpenge, kontant-, starthjælp eller introduktionsydelse.
- Der er flere mænd end kvinder under 30 år i målgruppen, nemlig 3.315 kvinder og 3.729 mænd - henholdsvis 47 % kvinder og 53 % mænd.
- Ca. hver tredje kvinde i målgruppen modtager dagpenge, mens lidt over halvdelen af mændene modtager dagpenge.
- 2/3 af kvinderne modtager kontanthjælp, starthjælp eller introduktionsydelse imod lidt under halvdelen af mændene.
- Yderligere analyse af de unge på kommunale ydelser viser, at blandt begge køn er over 60 % matchet ikke-arbejdsmarkedsparete. Mændene på kontanthjælp er dog i lidt højere grad end kvinderne matchet ikke-arbejdsmarkedsparete.

FIGUR 4.5.7: UDVIKLING I LEDIGHEDEN FOR DE 16-29 ÅRIGE FORDELT PÅ KØN. JANUAR 2008 TIL JANUAR 2009. NORDJYLLAND

Figuren viser følgende:

- De unge mænds ledighed er steget kraftigt fra perioden juli 2008 til marts 2009. Kvindernes ledighed er steget knapt så kraftigt.
- Der er nu flere ledige unge mænd end kvinder. Figuren viser, at det har være omvendt.

TABEL 4.5.8. UDVIKLING I LEDIGHEDEN FOR DE 16-29 ÅRIGE. FORDELT PÅ KØN OG YDELSE. OKTOBER 2008 TIL OKTOBER 2009. NORDJYLLAND

		okt-08	okt-09	Absolutte tal	Procent
Kvinder	A-dagpenge	940	1.382	442	47%
	Kontanthjælp mv.	2.054	2.274	220	11%
Mænd	A-dagpenge	787	2.265	1.478	188%
	Kontanthjælp mv.	1.496	1.919	423	28%

Tabellen viser følgende:

- Den største stigning i ledigheden er sket blandt de unge mænd på dagpenge. Fra oktober 2008 til oktober 2009 er der sket en stigning på 188 %.
- Kvinder på dagpenge har haft en stigning på 47 %.
- Mænd og kvinder på kontanthjælp mv. har haft en stigning på henholdsvis 28 % og 11 %.

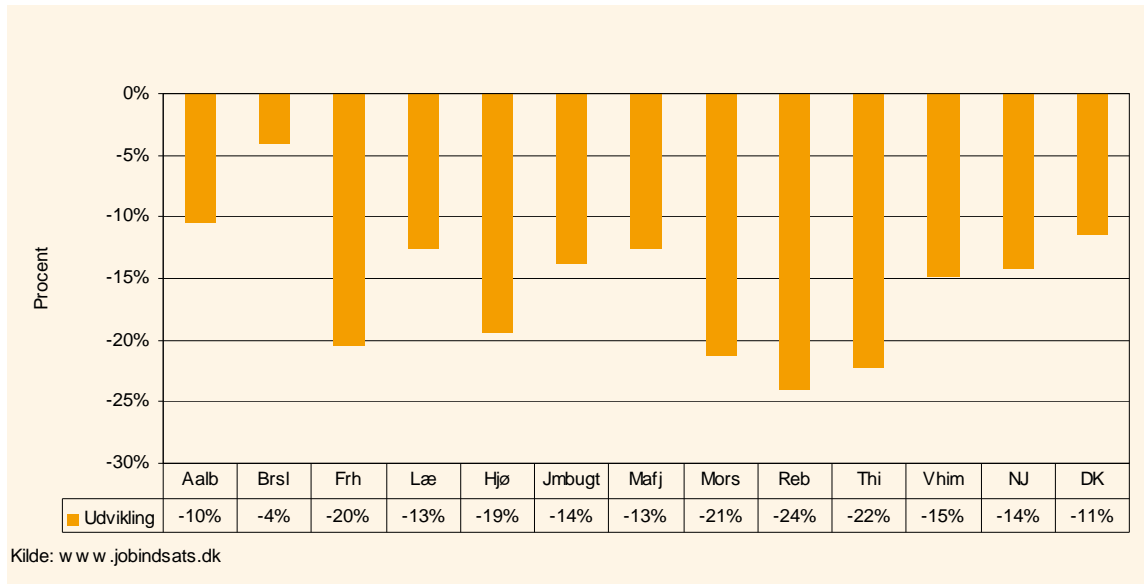
4.6: På kanten af arbejdsmarkedet – et landsdækkende fokusområde

Personer på kanten af arbejdsmarkedet er defineret som personer, der har modtaget overførselsindkomst i form af dagpenge, kontanthjælp, starthjælp, forrevalidering, revalidering, introduktionsydelse, sygedagpenge eller ledighedsydelse i mindst 80 % af tiden i *hvert* af de seneste 3 seneste år. Analyserne peger på følgende udfordringer:

- Antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet er faldet med 14 % i Nordjylland, og der er sket et fald i gruppen i samtlige nordjyske kommuner. Alligevel viser analysen, at der er 6.905 personer på kanten af arbejdsmarkedet i Nordjylland. Det svarer til, at 10 % af de personer, der er på kanten af arbejdsmarkedet i Danmark, bor i Nordjylland. Der er altså fortsat en udfordring i at nedbringe antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet.
- Kvinder er markant overrepræsenteret i gruppen af personer på kanten af arbejdsmarkedet.
- 17 % af personerne på kanten af arbejdsmarkedet i Nordjylland, svarende til 1.153 personer, er unge under 30 år.
- Flertallet af personerne på kanten af arbejdsmarkedet modtager kontant- eller starthjælp. Nordjyder på kanten af arbejdsmarkedet modtager dog i højere grad dagpenge, revalideringsydelse, sygedagpenge eller ledighedsydelse end på landsplan.
- I Nordjylland har knap halvdelen af gruppen været på kanten af arbejdsmarkedet i 6 år eller mere. Der er altså tale om en gruppe personer, der er meget langt væk fra arbejdsmarkedet.

Udvikling

FIGUR 4.6.1: UDVIKLING I ANTAL PERSONER PÅ KANTEN AF ARBEJDSMARKEDET 3. KVARTAL 2008-2. KVARTAL 2009 I FORHOLD TIL 3. KVARTAL 2007-2. KVARTAL 2008. NORDJYLLAND

Antal personer													
	Aalb	Brsi	Frh	Læ	Hjø	Jmbugt	Mafj	Mors	Reb	Thi	Vhim	Nj	DK
3kv07-2kv08	3.488	507	1.083	8	978	376	494	277	221	415	390	8.046	75.242
3kv08-2kv09	3.123	486	861	7	789	324	432	218	168	323	332	6.905	66.643

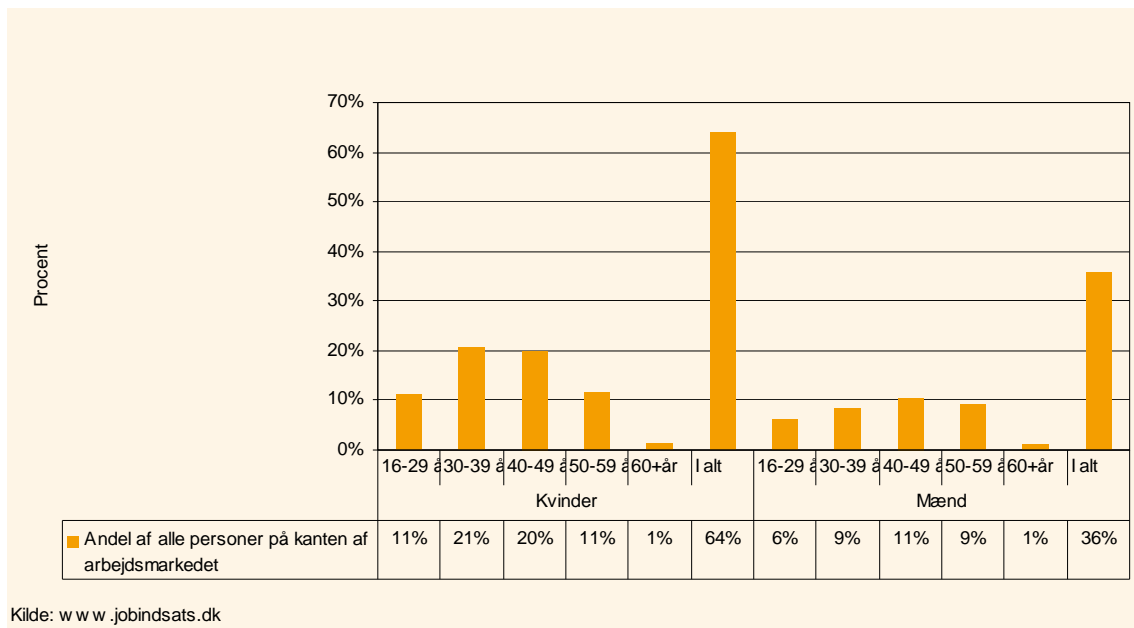
Kilde: www.jobindsats.dk

Figuren og tabellen viser følgende:

- I perioden 3. kvartal 2008 til 2. kvartal 2009 var der i alt 6.905 personer på kanten af arbejdsmarkedet i Nordjylland. Det betyder, at 10,4 % af de personer, der er på kanten af arbejdsmarkedet, er bosat i Nordjylland.
- Der er sket et fald i antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet i samtlige nordjyske kommuner. Faldet spænder fra et fald på 4 % i Brønderslev Kommune til et fald på 24 % i Rebild Kommune.
- Antallet af personer i gruppen er faldet med 1.141 personer i forhold til et år tidligere. Det svarer til et fald på 14 %. På landsplan er antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet faldet med 11 %.

Køn og alder

FIGUR 4.6.2: PERSONER PÅ KANTEN AF ARBEJDSMARKEDET, OPDELT PÅ KØN OG ALDER, NORDJYLLAND, 3. KVARTAL 2008-2. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND

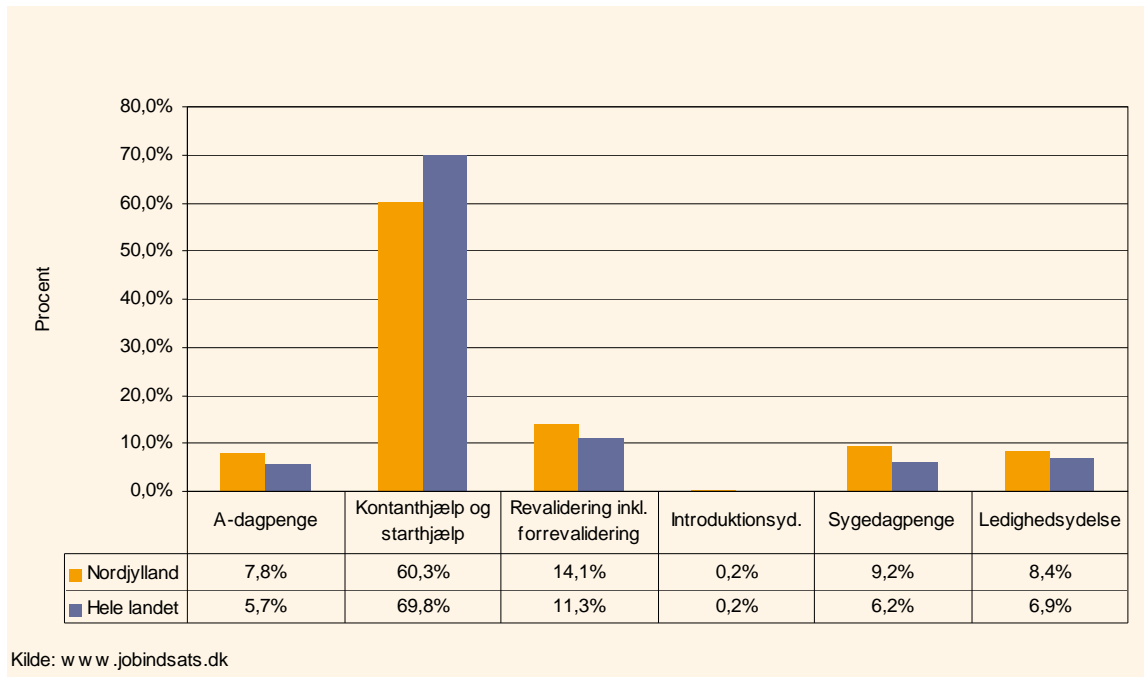

Figuren viser, at:

- Kvinder er overrepræsenteret blandt gruppen af personer på kanten af arbejdsmarkedet. Hele 64 % af personerne på kanten af arbejdsmarkedet er kvinder. Kvinder udgør 62 % af gruppen på landsplan.
- Kvinder i alderen 30-49 år udgør hele 41 % af personerne på kanten af arbejdsmarkedet.
- 11 % af gruppen er kvinder i alderen 16-29 år, mens 6 % er mænd i alderen 16-29 år. Det vil sige, at 17 % af personerne på kanten af arbejdsmarkedet, svarende til 1.153 personer, er unge under 30 år.

Ydelsestype

FIGUR 4.6.3: PERSONER PÅ KANTEN AF ARBEJDSMARKEDET, FORDELT I FORHOLD TIL YDELSESTYPE, 3. KVARTAL 2008-2. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND OG HELE LANDET

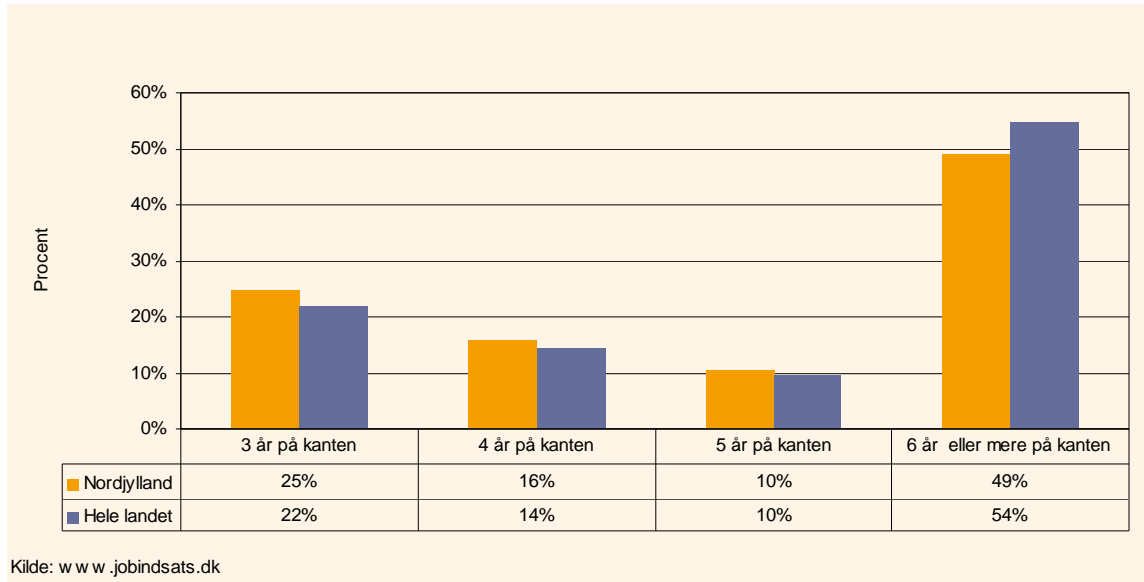

Figuren viser følgende:

- Flertallet af personerne på kanten af arbejdsmarkedet modtager kontant- eller starthjælp. I Nordjylland modtager 60,3 % kontant- eller starthjælp. På landsplan udgør kontant- og starthjælpsmodtagere 69,8 % af gruppen.
- Nordjyder modtager i højere grad dagpenge, revalidering / forrevalidering, sygedagpenge eller ledighedsydelse.

Varighed på kanten af arbejdsmarkedet

FIGUR 4.6.4: PERSONER PÅ KANTEN AF ARBEJDSMARKEDET, FORDELT I FORHOLD TIL VARIGHED, 3. KVARTAL 2008-2. KVARTAL 2009. NORDJYLLAND OG HELE LANDET

Figuren viser følgende:

- En stor del af gruppen har modtaget overførselsindkomst i 80 % af tiden i mere end de seneste 3 år.
- I Nordjylland har 49 % af gruppen været på kanten af arbejdsmarkedet i 6 år eller mere. Der er altså tale om en gruppe af personer, der er langt væk fra arbejdsmarkedet. Andelen er dog højere på landsplan, hvor 54 % har været på kanten af arbejdsmarkedet i 6 år eller mere.
- Yderligere analyser viser, at der er sket et fald i antallet af personer på arbejdsmarkedet indenfor samtlige varighedsgrupper – både i Nordjylland og på landsplan.

4.7: Personer med anden herkomst end dansk²⁴

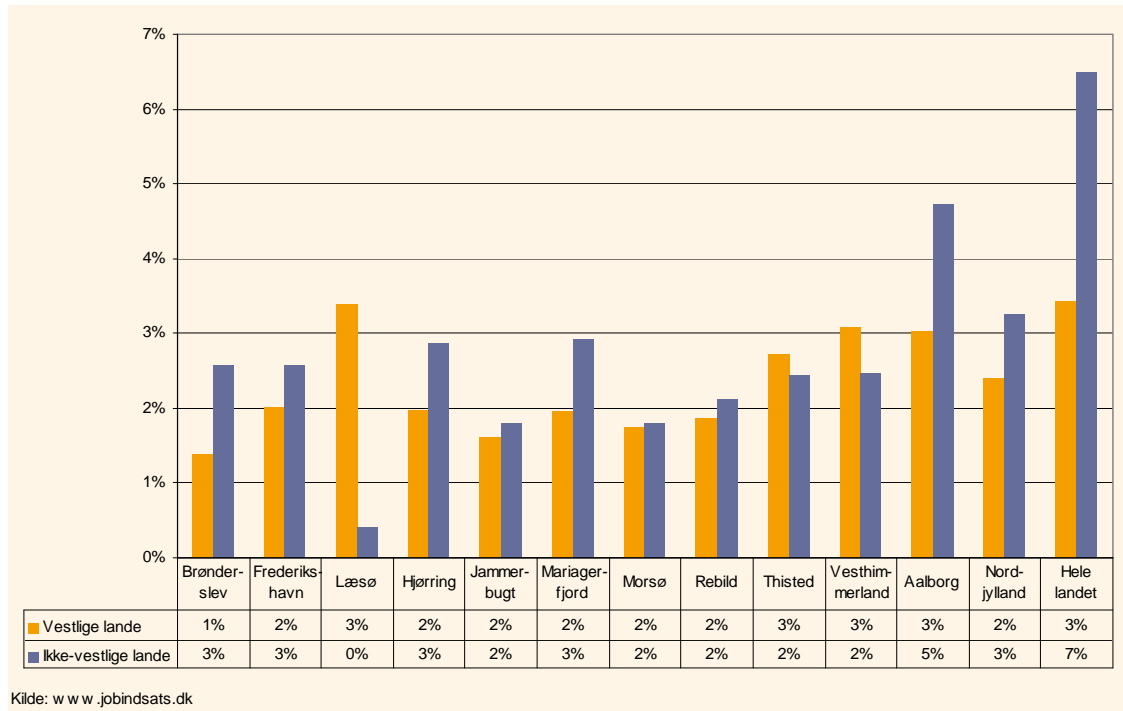
Personer med anden herkomst end dansk udgør et arbejdskraftpotentiale, og personer med anden herkomst end dansk har bidraget væsentligt til arbejdsstyrken og beskæftigelsen i de seneste år. Personer med anden etnisk herkomst er derfor af særlig interesse. Analyserne peger bl.a. på følgende:

- Ledigheden for personer, der har en ikke-vestlig oprindelse, er ikke steget i samme grad som for personer med dansk oprindelse og personer med vestlig oprindelse. Der bliver i 2010 en udfordringen at fastholde den positive udvikling.
- Der er sket en positiv udvikling i beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere og efterkommere både fra vestlige og ikke-vestlige lande. Det bliver en udfordring at sikre en fortsat udvikling i forhold til at få indvandrerne og efterkommerne op på niveau med personer med dansk oprindelse men også i forhold til at få beskæftigelsesfrekvensen op på niveau med resten af landet.
- Der er sket en positiv udvikling i erhvervsfrekvensen for indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande. Udfordringen bliver i 2010 at sikre fortsat stigning i erhvervsfrekvensen, både i forhold til niveauet for personer med dansk oprindelse, og i forhold til resten af landet.

²⁴ Se også Specialfunktionen for den etniske beskæftigelsesindsats på www.bmetnisk.dk

Andel af den samlede befolkning

FIGUR 4.7.1: PERSONER MED ANDEN HERKOMST END DANSK, ANDEL AF BEFOLKNINGEN 16-66 ÅR. 2008. NORDJYLLAND

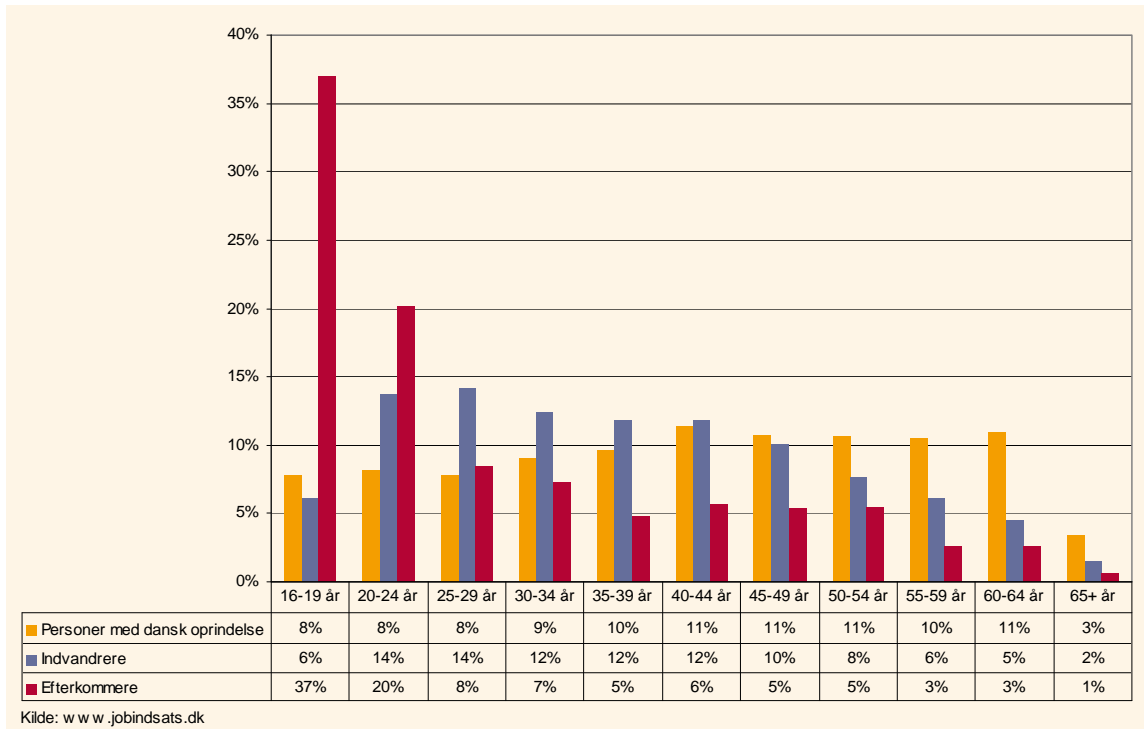
	Brønder-slev	Frederiks-havn	Læsø	Hjørring	Jammer-bugt	Mariager-fjord	Morsø	Rebild	Thisted	Vesthim-merland	Aalborg	Nord-jylland	Hele landet
Vestlige lande	315	827	42	861	406	545	246	344	801	755	4.055	9.197	125.441
Ikke-vestlige lande	588	1059	5	1247	454	813	254	390	720	602	6.360	12.492	237.883

Figuren viser følgende:

- I 2008 var der 21.689 indvandrere og efterkommere i Nordjylland. Af dem var 9.197 af vestlig oprindelse og 12.492 af ikke-vestlig oprindelse.
- Indvandrere og efterkommere udgør 5 % af den 16-66 årige befolkning i Nordjylland. Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande udgør 2 % og indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande udgør 3 %.
- Andelen af indvandrere og efterkommere fra vestlige lande svinger mellem 1 % i Brønderslev Kommune og 3 % på Læsø, i Thisted, Vesthimmerland og Aalborg.
- Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande svinger mellem 0 % på Læsø og 5 % i Aalborg.
- I forhold til resten af landet har Nordjylland en lavere andel af indvandrere og efterkommere fra vestlige lande og en væsentlig lavere andel fra ikke-vestlige lande.

Aldersfordeling

FIGUR 4.7.2: PERSONER MED DANSK OPRINDELSE, INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE (BÅDE VESTLIGE OG IKKE-VESTLIGE), OPDELT PÅ ALDERSGRUPPER. NORDJYLLAND. 2008

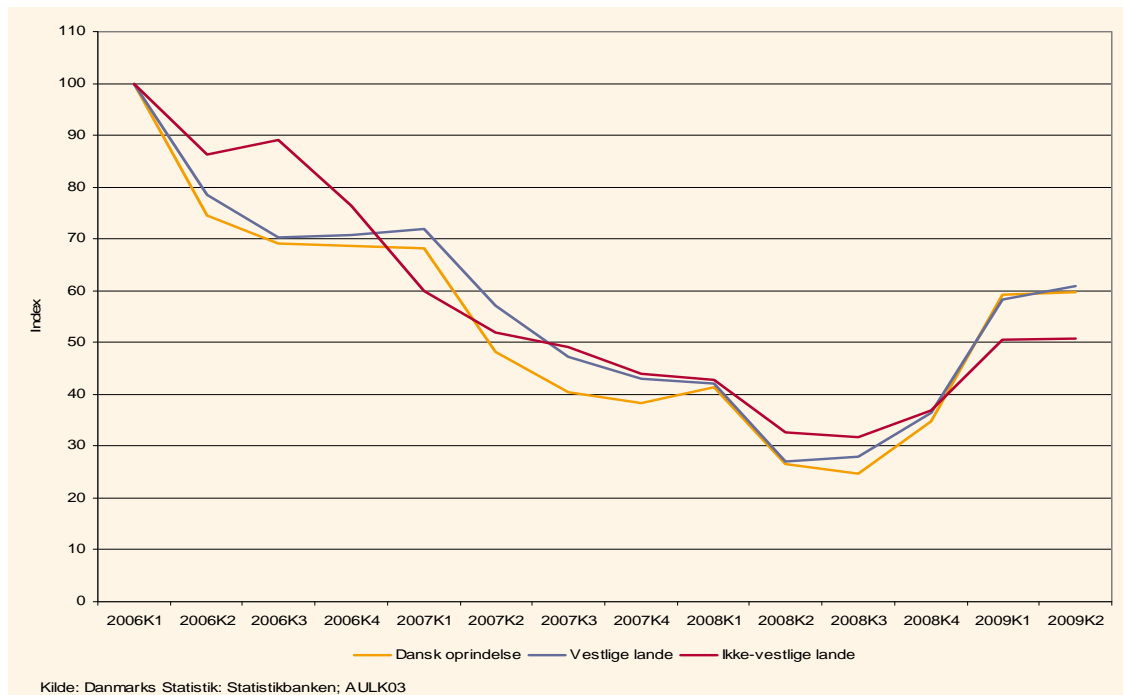

Figuren viser følgende:

- Gruppen af indvandrere og efterkommere (både vestlige og ikke-vestlige) er væsentlig yngre end gruppen med dansk oprindelse. Der er en stor andel personer under 45 år. Især blandt efterkommerne er der en stor andel unge i alderen 16-24 år. Dermed udgør de unge indvandrere og efterkommere et særligt potentiale for at øge arbejdsstyrken.

Ledighed²⁵

FIGUR 4.7.3: LEDIGHEDSUDVIKLINGEN I NORDJYLLAND. 1. KVARTAL 2006- 2. KVARTAL 2009

Figuren og andre data viser følgende:

- Indvandreres ledighed har typisk været højere end ledigheden blandt ledige med dansk oprindelse.
- Ledigheden blandt indvandrerne er faldet kraftigt, både blandt indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande.
- Både danskernes og indvandrerne fra vestlige landes ledighed er steget kraftigt siden medio 2008, men blandt de ikke-vestlige indvandrere er ledigheden steget knap så voldsomt.

²⁵ Det er ikke muligt at dele den månedlige ledighedsstatistik op på herkomst, derfor har den eneste mulighed for at finde brugbar statistik, der omhandler indvandrernes ledighed været, at tage antal fuldtidsledige og lave et index over udviklingen hen over de enkelte kvartaler. Her er det endvidere vigtigt at være opmærksom på, at der kun er tale om indvandrernes ledighed, efterkommernes ledighed er ikke talt med.

4.8: Personer med nedsat arbejdsevne²⁶

Personer med nedsat arbejdsevne/et handicap udgør et potentiale for at øge udbuddet af arbejdskraft. Med udsigt til færre personer i den erhvervsaktive alder og faldende ledighed lancerede regeringen i december 2004 en beskæftigelsesstrategi for personer med handicap. Strategiens centrale målsætning var at øge beskæftigelsen for personer med nedsat funktionsevne med 2.000 personer om året indtil udgangen af 2008. For at nå målet fokuserede strategien på at øge kendskabet til støtteordninger for personer med handicap, at forbedre muligheden for at kombinere handicap og job samt at ændre beskæftigedes holdninger til handicap og job²⁷.

Analysen peger på følgende udfordringer:

- Der er et potentiale for og en udfordring i at øge antallet af beskæftigede med et handicap eller et længerevarende helbredsproblem, herunder er der en særlig udfordring i at få personer med et psykisk handicap i beskæftigelse.
- Der er en udfordring i at få en større andel af de nordjyske virksomheder til at ansætte personer med et handicap.
- Det er en udfordring at øge kendskabet til og brugen af de handicapkompenserende ordninger både i virksomhederne og hos brugerne.

²⁶ Se også Specialfunktionen Job & Handicap: www.bmhandicap.dk

²⁷ Hvor andet ikke er anført henvises der i det følgende til SFI (2009): "Handicap og Beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2008."

Hvem er handicappede

Det er vanskeligt at belyse hvor mange personer, der har et handicap/nedsat arbejdsevne, da der ikke findes centrale registreringer. Målgruppen går på tværs af de forskellige målgrupper for beskæftigelsesindsatsen. Nogle føler ikke, at deres nedsatte funktionsevne er en barriere i forhold til arbejdsmarkedet, mens andre føler, det er en stor barriere.

Det Nationale Forskningscenter For Velfærd (SFI) har flere gange lavet analyser af beskæftigelsessituationen for personer med handicap. I den forbindelse defineres personer med handicap, som personer, der svarer ja til, at de enten har et længerevarende helbredsproblem eller et handicap. Det er et bredt handicapbegreb, hvor også kronisk syge og personer med små funktionsnedsættelser inkluderes i gruppen af personer med handicap.

- SFI skønner i en analyse fra 2009, at 18,6 % af befolkningen mellem 16 og 64 år, svarende til 659.000 personer, har et handicap.
- Her har 44,3 % mobilitetsproblemer, 41,9 % har sygdomme som f.eks. allergi, sukkersyge, epilepsi, kræft, sklerose, hjerte- og kredsløbssygdomme mv., 10,2 % har en psykisk lidelse, 3,7 % har sanse- og/eller kommunikationsproblemer og endelig har 2,1 % en hjerneskade eller er udviklingshæmmede.
- Andelen af personer, der angiver psykiske lidelser som deres dominerende handicap er steget fra 5,9 % i 2002 til 10,1 % i 2008. Psykiske lidelser er dermed den handicap dimension, der er i kraftigst vækst.

Beskæftigelsesudviklingen for personer med handicap

Resultaterne fra SFI's analyse peger på, at beskæftigelsesudviklingen for personer med handicap eller et længerevarende helbredsproblem har været positiv fra regeringens beskæftigelsesstrategi blev lanceret i vinteren 2004 til vinteren 2007.

- Fremgangen i beskæftigelsen for personer med handicap skyldes dog primært en vækst i perioden mellem 2006 og 2007. Her er beskæftigelsesfrekvensen steget fra 46,6 % til 50,4 %, svarende til at 17.000 flere personer med handicap er kommet i arbejde. Fremgangen i beskæftigelsen har imidlertid været væsentlig mindre end beskæftigelsesfremgangen for personer uden handicap. Desuden peger analysen på, at det især er personer med mindre handicap, der er kommet i beskæftigelse.
- En igangværende analyse fra SFI peger på, at på landsplan er 52,8 % af personerne med handicap i beskæftigelse, mens det samme gør sig gældende for 83,6 % af personerne uden handicap. I Nordjylland er 53,2 % af personerne med et handicap beskæftigede, mens 81,9 % af personerne uden handicap er i beskæftigelse. Personer med handicap klarer sig lidt bedre i Nordjylland end i de andre beskæftigelsesregioner²⁸.
- SFI's analyse om udviklingen fra 2002 til 2008 peger endvidere på, at beskæftigedes holdninger til personer med handicap er blevet lidt mere positive fra 2005 til 2008.
- Specialfunktionen Job & Handicap peger i Årsberetningen fra 2008 på, at andelen af personer med psykiske lidelser, der er i beskæftigelse, er meget lav. Kun 24,6 % var i 2008 i beskæftigelse, og i Nordjylland var andelen på blot 17,5 %. Der peges i den forbindelse på, at andelen af personer med psykiske lidelser, der er i beskæftigelse, er faldet markant fra 39,9 % til 24,6 % på landsplan i perioden fra 2007 til 2008²⁹.

²⁸ Læs mere i: SFI (2009): "Handicap og Beskæftigelse i 2008. Regionale forskelle. Arbejdsrapport".

²⁹ Læs mere i: Specialfunktionen Job & Handicap (2009): "Beretning 2008 – status på handicap og job".

De handicapkompenserende ordninger

Et handicap med en deraf følgende nedsat arbejdsevne behøver ikke være ensbetydende med at stå uden for arbejdsmarkedet. Det er muligt at kompensere for mange handicap, så man kan anvende sine arbejdsevner og kvalifikationer på lige fod med andre. De handicapkompenserende ordninger omfatter 5 ordninger:

- Personlig assistance, arbejdsmæssigt, så de arbejdsfunktioner, man ikke selv kan klare, bliver varetaget.
- Personlig assistance, efter- og videreuddannelse, så man kan gennemføre en uddannelse.
- Hjælpebidler og arbejdspladsindretning.
- Isbryderordning i form af løntilskud i en periode, så personen kan få erhvervs erfaring inden for sit uddannelsesområde.
- Fortrinsadgang til stillinger hos offentlige arbejdsgivere mv.
- Kendskab til de handicapkompenserende ordninger er vigtig. SFI har forsøgt at se nærmere på, om regeringens beskæftigelsesstrategi har været med til at øge kendskabet til de kompenserende ordninger. Her er der set nærmere på kendskabet til følgende fire ordninger: fleksjobordningen, bestemmelsen om fortrinsadgang for handicappede, isbryderordningen og fysisk handicappedes mulighed for personlig assistance. Resultaterne peger her på, at 39,2 % ikke har et sikkert kendskab til nogen af de fire ordninger, 51,1 % kender til en af ordningerne, mens 9,7 % har et sikkert kendskab til mere end en ordning.³⁰

³⁰ Læs mere i: SFI (2009): "Handicap og Beskæftigelse i 2008. Regionale forskelle. Arbejdsrapport".

BESKÆFTIGELSESEKSPLOATERINGEN I NORDJYLLAND

VESTRE HAVNEPROMENADE 9, 3. SAL

9000 AALBORG

TLF: 7222 3600

BESKÆFTIGELSESRÅDET I NORDJYLLAND

SEKRETARIAT

VESTRE HAVNEPROMENADE 9, 3. SAL

9000 AALBORG

TLF: 7222 3600

Læs mere om det nordjyske arbejdsmarked på:
www.brnordjylland.dk

**BESKÆFTIGELSESRÅDET
NORDJYLLAND**

BESKÆFTIGELSESEKSPLOATERINGEN I NORDJYLLAND